

ŽELEZAR

JESENICE, DNE 16. FEBRUARJA 1984

ŠTEVILKA: 6 • LETO XXXIII

Naš kovinar, svobodno glasilo delavcev KID, je kot predhodnik Železarka začel izhajati 16. januarja 1937. Železarka izhaja od 1. decembra 1951 kot mesečna revija, od 1. aprila 1953 kot štirinajst-dnevnik in od 1. januarja 1962 kot tednik. Glasilo je ob 25-letnici predsednik Tito odlikoval s redom za slugo s srebrno zvezdo. Glavni in odgovorni urednik Joka Vardi. Naslov: Uredništvo Železarka, SŽ - Železarna Jesenice. Številke internih telefonov: urednik 2618, administracija 2619 in 2621. Tisk: TK Gorenjski tisk, Kranj. Oprosti: Prosim, da se po pristojnem mnenju števil: 4211-72.

SAMOUPRAVNI SPORAZUM O ZAGOTAVLJANJU SREDSTEV ZA POSPEŠEVANJE IZVOZA IN KONVERTIBILNEGA DEVIZNEGA PRILIVA V SRS. V LETU 1984

Izvoz je gospodarska nuja. Toda izvoz nam prinaša izgubo. »Po nekaterih podatkih skoraj 45 odstotkov izdelkov, ki jih Jugoslavija izvozi, prinaša izgubo, pri tretjini je izvozna cena nižja od cene na domačem trgu in samo majhen del izdelkov lahko prodamo na tujem bolje kot doma,« piše Delo 3. decembra 1983 v rubriki »Tema dneva«. Seveda smo kljub temu prisiljeni izvažati, da ne bi prihajalo do trgovanja reprodukcijami verig, oziroma, če hočemo zagotoviti oskrbo z repromateriali, rezervnimi deli, nujno potrebno opremo in redno odplačevanje tujih kreditov. Zato smo se tudi odločili, da vzajemno, s sredstvi, ki jih združujemo na osnovi omenjenega sporazuma, spodbujamo izvoz.

Z NOVO USTAVO, SPREJETO PRED DESETIMI LETI, SMO JASNO ZACRTALI POTA NADALJNEGA RAZVOJA SOCIALISTIČNIH SAMOUPRAVNIH ODNOSOV

V prihodnjih dneh bo preteklo deset let, ko so bile sprejete nove ustave SFR Jugoslavije in socialističnih republik in pokrajin, s katerimi so bila jasno začrtana pota nadaljnjega razvoja socialističnih samoupravnih odnosov in postavljene močne pregrade prodorom teženj in pojavov, ki nasprotujejo koristim delavskega razreda in njegovemu zgodovinskemu poslanstvu, kakor je dejal tovariš Tito na desetem kongresu Zveze komunistov Jugoslavije pred desetimi leti. Nove ustave so pomenile veliko revolucionarno spremembo, ki je označevala začetek novega obdobja naše revolucije, kot močno orožje delavskega razreda v vseh bitkah za materialni in družbeni napredek, za boljše in srečnejše življenje našega človeka.

Smisel ustavnih sprememb je bil, da se zagotovi vladajoči položaj delavskega razreda in delovnih ljudi sploh v uresničevanju funkcij oblasti in v upravljanju drugih družbenih zadev, kakor tudi, da se še naprej razvijajo odnosi med narodi in narodnostmi na temeljih enakopravnosti in solidarnosti ter odgovornosti sleherne republike in avtonomne pokrajine za lastni in skupni razvoj. Socialistična samoupravna demokracija je bila z novo ustavo uveljavljena kot posebna oblika diktature proletariata, v čemer je izražena kontinuiteta našega socialističnega revolucionarnega razvoja, ki se je začel že leta 1941 s prvimi narodnoosvobodilnimi odbori kot demokratičnimi samoupravnimi oblikami nove ljudske oblasti.

Bistveno obeležje in značilnost socialistične samoupravne demokracije kot posebne oblike diktature proletariata, kakor je zapisal Edvard Kardelj, pa je v delegatskem sistemu, opredeljenem z novo ustavo, kot nove oblike neposredne udeležbe delavskega razreda in delovnih ljudi kot nosilcev oblasti v upravljanju družbenih zadev.

Na desetem kongresu Zveze komunistov Jugoslavije, ki je bil v letu sprejema novih ustav, je v zvezi z uresničevanjem ustavnih načel tovariš Tito dejal:

»V upravljanju novih samoupravnih institucionalnih oblik je prav tako potrebno imeti stalno pred očmi, da je človek smisel in smoter revolucionarnega boja delavskega razreda. Boj za človeško med ljudmi, za vedno boljše in bolj humane odnose, za človeka kot svobodnega proizvajalca in ustvarjalca — to je končni cilj in smisel boja delavskega razreda. Institucionalne oblike organiziranja družbe niso same sebi namen. Tu so za to, da so na voljo človeku, uresničevanju njegovih neposrednih in dolgoročnih materialnih, kulturnih in drugih potreb. Tu so zaradi človeka. To je bistvo socialističnih samoupravnih odnosov, za katerih uresničevanje se bojuje delavski razred Jugoslavije in njegova zveza z komunistov.«

Uresničevanje načel in določil nove ustave je bilo postavljeno kot ena najpomembnejših nalog zveze komunistov in vseh subjektivnih socialističnih sil družbe, za kar pa se je potrebno tudi stalno idejno-politično in organizacijsko dobro usposabljanje. Seveda pa je bilo hkrati tudi rečeno, da uresničevanje ustavnih načel in določil v praksi ne bo potekalo brez odporov, odstopanj in deformacij in da je treba računati tudi z nasprotnim delovanjem nasprotnikov socializma in samoupravljanja. Vedeli pa smo tudi, da bo uresničevanje ustavnih načel in ciljev zapleten in dolgotrajen proces, da smo s tem šele ustvarili realne možnosti, da bo vsak človek zares lahko upravljal družbo in da bo hkrati z mobilizacijo vseh delovnih ljudi in občanov potrebno spreminjati tudi njihovo družbeno vlogo in zavest.

Računali smo tudi na težave zaradi premalo razvite materialne osnove družbe, zaradi pomanjkanja izkušenj, zadrževanja stare prakse, zaradi zaostajanja družbene zavesti za materialnim razvojem, pa tudi z mednarodnim položajem Jugoslavije in s stanjem v mednarodnih odnosih.

Te misli smo navedli predvsem zato, da bi po desetih letih lažje presodili, kako daleč smo prišli pri uresničevanju ustavnih načel in določil ter sistemskih zakonov, predvsem zakona o združenem delu nasploh in v konkretnih okoljih, pa tudi zaradi tistih, ki še danes dvomijo v socialistično samoupravljanje in mu poskušajo podtakniti krivdo za sedanje težke družbenoekonomske razmere pri nas.

Danes, ob desetletnici nove ustave, lahko pošteno in objektivno ocenimo, da so bili narejeni pomembni koraki pri utrjevanju samoupravnega družbenoekonomskega položaja delavca, hkrati pa, da se sedanje težave povezujejo, poleg zelo zaostrenih mednarodnih ekonomskih in političnih razmer v zadnjih letih, tudi z nespoštovanjem dogovorjene politike, predpisov pa celo ustavnih norm in sistemskih zakonov, kar je seveda preraslo v resno politično vprašanje in kar vnaša med ljudi nemir in nezaupanje v samoupravno in delegatsko odločanje. To pa hkrati pomeni, da je v tem obdobju tudi subjektivni faktor socialistične družbe v premajhni meri vplival na delavčovo zavest in reševanje družbenih problemov in da se ni dovolj učinkovito in ustvarjalno organiziral okrog delegatskega sistema kot ogrodja celotnega družbenega in političnega sistema. Vse to sicer posplošeno večkrat ugotavljamo, zelo radi pa se izogibamo konkretne odgovornosti v konkretnih okoljih za odstopanja od dogovorjene politike, ustavnih določil in zakona o združenem delu, namesto, da bi nosilce odstopanj in njihova dejanja obsodili kot družbeno sramotna, če ne celo protidružbena.

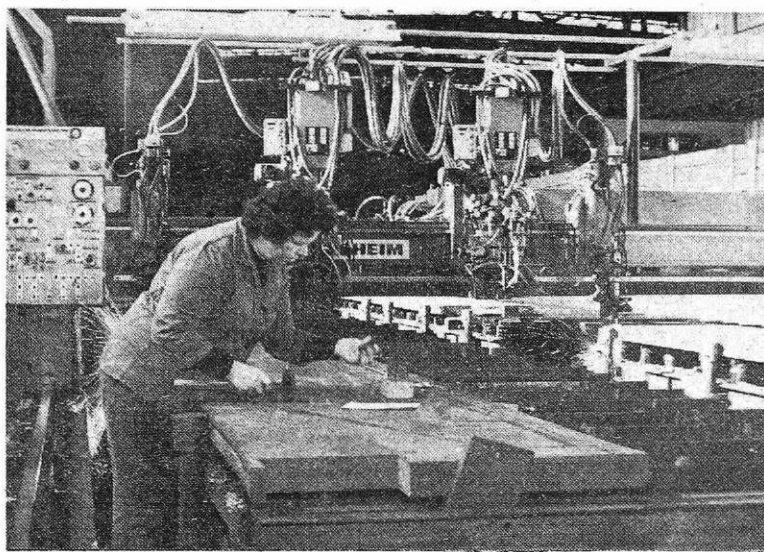
Čprav moramo redno spremljati in ocenjevati uveljavljanje in razvoj političnega sistema socialističnega samoupravljanja, pa bi najbrž ob desetletnici ustave morali narediti še posebno kritično in samokritično bilanco.

Namen naše analize ni, da bi upravičevali pravilnost takšne odločitve, temveč, da bi na primeru sprejemanja te odločitve preverili predvsem funkcioniranje delegatskega sistema, odkrili slabosti ter predlagali ukrepe za odpravo le-teh.

Vprašati se moramo torej, kakšna je bila že sama informacija, na osnovi katere je bila sprejeta odločitev, pa tudi kakšen je bil postopek odločanja.

Je bila informacija pravočasna, razumljiva, resnična in popolna? (»Resnično in popolno pomeni prepoved prikrivanja dejstev ali dajanja

(Nadaljevanje na 3. strani)

Rezanje na novem sektorju v valjarni debele pločevine (foto I. Kučina)

V JANUARJU V POPREČJU ZA 5 % VIŠJI OSEBNI DOHODKI KOT V DECEMBRU

Prvi mesec letošnjega leta je za nami. Govorili bi lahko o povprečnem mesecu po proizvodnji, pa kljub temu nadpovprečnem po osebnem dohodku.

Čprav ni bilo v sistemu osebnega dohodka nobenih sprememb, je poprečje za 5 % višje. Delo na dan praznika je najmočnejše vplivalo na večji osebni dohodek. Poprečje pa povečujejo tudi višje osnove za bolezensko odsotnost ter večja količina in produktivnost skupne proizvodnje, zaradi česar so dosežene višje premije za nadpovprečne rezultate in učinkovitost merjenja z normo, premijo in stimulacijo za rast produktivnosti.

Premije za nadpovprečne rezultate so za večino temeljnih organizacij večje kot v decembru, kljub temu da je delež premij za preseganje plana izvozne realizacije za nekatere temeljne organizacije predstavljal pomembno postavko osebnega dohodka, ki je v januarju odpadla. Nenačrtane je k večjemu izplačilu osebnega dohodka pripomogel tudi sobotni dopust. Tovrstno pravico želijo nekateri delavci čimprej izkoristiti.

Operativni plan so dosegli in presegli: TOZD Plavž 9,5 %, Livarna 8,2 %, Valjarna debele pločevine 2,4 %, HVB 1,6 %, Profilarna 13,9 %, Jeklovlek 5,4 %, Elektrode za 2,9 %, Valjarna žice in HV Jesenice. Pogoje za izplačilo premij za nadpovprečne rezultate so dosegle vse temeljne organizacije in delovne skupnosti razen Žičarne in Željarne, tako da so premijski sistemi skoraj brez izjem prispevali k večjemu osebnemu dohodku.

V strukturi osebnega dohodka za januar je delež nadurnega dela bistveno manjši. Plačanih je 11.326 nadurnih ur za predhodnem mesecu. Pri tej oceni pa moramo biti previdni, saj nam realno ni uspelo zmanjšati nadurnega dela, ampak gre predvsem za razliko, ki jo v decembru obračun vnaša poračun oziroma izravnavo ur za vse leto. Najvišji odstotek nadur in efektivnih urah izkazuje TOZD Transport (kar 5,77 %), na drugem mestu je TOZD Vzdrževanje s 5,13 %, najnižji odstotek izkazuje TOZD Energetika z 0,52 % v efektivnih urah.

Učinkovitost se v Železarni od decembra ni bistveno spremenila. Poprečje je višje samo za 0,5 %. Višjo učinkovitost od predhodnega meseca (Nadaljevanje na 2. strani)

PROIZVODNJA V JANUARJU BI BILA LAHKO ŠE BOLJŠA

V mesecu januarju so bile vse proizvodne temeljne organizacije dobro preskrbljene z vložnim materialom. Zato bi bil lahko proizvodni rezultat še boljši, čeprav smo dosegli pri skupni proizvodnji 99,3 % z operativnim programom predvidene količine in pri gotovi proizvodnji 97,8 %. Dober rezultat je bil dosežen pri izvozu, vendar bi bil lahko še boljši, če ne bi bile ves mesec večje ali manjše težave zaradi občasnega pomanjkanja vagonov in kontejnerjev. Dobava vložka iz tujih virov tako za lastno uporabo kakor tudi za uslužnostno prevajanje je bila v januarju precejšnja.

TOZD PLAVŽ

Oba plavža sta v januarju obratovala dobro. Z gospodarskim načrtom predvideno skupno proizvodnjo so dosegli 109,5 %. Če ne bi imeli več raznih krajših, predvsem vzdrževalnih zastojev, bi bil lahko doseženi rezultat še boljši.

TOZD JEKLARNA

Zaradi dobrega obratovanja obeh plavžev in nabave iz tujih virov je bilo v januarju za potrebe TOZD Jeklarna dovolj grodlja. SM jeklarna je do 12. januarja obratovala s štiri in in potem do konca meseca s petimi (Nadaljevanje na 7. strani)

KOMUNISTI MORAJO DOKAZOVATI IN PREVERJATI SVOJO AKTIVNOST PRI URESNIČEVANJU TEMELJNIH RAZVOJNIH NALOG

Pregled aktivnosti organov in organizacij zveze komunistov v jeseniški občini v mesecu januarju, ki jo v svoji mesečni informaciji navaja občinski komite ZKS, nam prikazuje precej razgibano dejavnost, ki pa se še vedno premalo dokazuje in preverja pri uresničevanju konkretnih nalog komunistov, organizacij in organov zveze komunistov pri uresničevanju dveh temeljnih, med seboj dialektično povezanih nalog: uresničevanja dolgoročnega programa gospodarske stabilizacije in političnega sistema socialističnega samoupravljanja.

Značilnost, ki jo lahko iz informacije povzamemo, je, da je še vedno težina aktivnosti na forumskem delu, opozarjanju in naročanju, ker se seveda pozna v bolj ali manj uspešnem delu posameznih osnovnih organizacij zveze komunistov, katerih

aktivnost je največkrat izključno prepuščena angažiranosti in odgovornosti sekretarjev. Približno tako tudi ugotavlja občinski komite ZKS v svoji oceni programsko-volilnih konferenc osnovnih organizacij zveze komunistov (Nadaljevanje na 7. strani)

OPRAVIČLJIVOST KRITIKE NA DELO VZDRŽEVALCEV

Delavci TOZD Vzdrževanje smo nemalo presenečeni zaradi razmišljanj proizvodnih delavcev, ki so na zadnji lanskoletni seji delavskega sveta Železarne postavljali kot edini odločilni razlog za morebitno nedoseganje planirane proizvodnje v letu 1984, poleg možnega pomanjkanja materiala, tudi slabo vzdrževalno dejavnost.

(Nadaljevanje na 2. strani)

OBETAJOČI REZULTATI V PRVI POLOVICI FEBRUARJA

Po podatkih statistične službe sektorja za ekonomiko in organizacijo smo v prvi polovici meseca ali natančneje do vključno 13. februarja izdelali 53.604 tone skupne proizvodnje, kar je 97 % družbenega plana.

Do 13. februarja so plavžarji izdelali 6.438 ton grodlja, jeklari pa vili 18.657 ton jekla. S temi rezultati je bil družbeni plan presežen, saj so v TOZD Plavž dosegli 102,6 %, v TOZD Jeklarna pa 104,1 % družbenega plana.

Zelo ugodna je bila v prvih trinajstih dneh februarja tudi odprema gotovih izdelkov in storitev, saj smo odpremili 15.169 ton in s tem za 3,5 % presegli družbeni plan in za 3,9 % nekoliko nižji operativni program. Plan odpreme so visoko presegli v TOZD Valjarna bluming-štel, Hladna valjarna Bela, Valjarna debele pločevine in TOZD Profilarna. Za planom odpreme zaostajajo nekatere TOZD, ki imajo težave s pomanjkanjem delavcev, pomanjkanjem vagonov in kontejnerjev.

V TOZD VALJARNA DEBELE PLOČEVINE V PREHODU NA NOV KVALITETNI PROGRAM

»V TOZD Valjarna debele pločevine je v polnem teku rekonstrukcija naprav, kar bo v marsičem spremenilo delovne pogoje, tako da bo delo lažje, pa tudi asortiment izdelkov se bo spremenil,« nam je pojasnil njen vodja VI-TOMIR GRICAR. S posodobitvijo naprav bodo lahko valjali tudi najkvalitetnejšo pločevino.

Pripravljajo se predvsem na proizvodnjo mikrolegirane pločevine. Že sedaj so osvojili tehnološke postopke za proizvodnjo kvalitete, kot so: nionical 80, nionical 90, microdur 265 in 280 ter jekel z oznako Ni 3,5, Ni 5, Ni 9, ki jih že sedaj izdelujejo. Ta temeljna organizacija je edini izdelovalec mikrolegirane pločevine v Jugoslaviji in ko bo v naslednjih dveh letih začela obratovati nova normalizirna peč, bomo iz TOZD Valjarna debele pločevine dobivali toliko mikrolegirane pločevine, da je ne bo treba več uvažati.

»Ker se rekonstrukcija izvaja v prostorih valjarne, se zelo trudimo, da bi ohranili proizvodnjo na prejšnji ravni. Med rekonstrukcijo tako delavci v proizvodnji, kot tisti, ki naprave postavljajo, kažejo veliko medsebojnega razumevanja, tako da proizvodnja lahko poteka čim bolj nemoteno. Nekatere nove naprave so že uvedene v delovni proces in nam omogočajo lažje in kvalitetnejše delo. Dograjen je prizidek hale v OTOP in nova hala odpreme, od naprav pa je dokončan nov sektor z numeričnim krmiljenjem za rezanje pločevine različnih oblik in pa naprava za odbizg okujine, s katero smo zamenjali dosedanje zelo dotrajano. Pripravlja se še merilec debeline pločevine na valjavski progi, 4000-tonska stiskalnica za razrez pločevine in žarilna peč v OTOP. Še nekaj časa pa bo obratoval ravnalni stroj, ki smo ga dobili po vojni kot del vojne odškodnine. Na njem ravnamo pločevino širine 1000 do 2000 mm in debeline od 5 do 40 mm in to vseh kvalitet od navadne do tiste najbolj zahtevne. Zaradi dotrajnosti te naprave se večkrat zgodi, da kupci naših izdelkov niso zadovoljni z ravnostjo pločevine, posebej pri višjih kvalitetah, čeprav jo ravnamo tudi 3 do 4 krat. Tudi ta problem bomo še letos rešili z nakupom novega ravnalnega stroja, na katerem bomo lahko ravnali najkvalitetnejšo pločevino.«

V TOZD Valjarna debele pločevine so v juliju 1980. leta zaradi pomanjkanja vložka na valjavski progi in v delu adjustaže prešli s tri na dvoizmensko delo. Nočno izmeno imajo le še na normalizirni peči, ki je ozko grlo v proizvodnem procesu, zato tukaj delajo po sistemu 4+1, in OTOP, kjer delajo po sistemu 5+2 na tri izmene. V adjustaži, pri ravnanju pločevine, pri rezanju in tehtanju ter v odpremi delajo na dve izmeni. Le promet dela samo dopoldne, na popoldanski izmeni le naložijo vagone oziroma tovarne avtomobile z materialom, ki ga je treba odpremiti.

»S prehodom na dvoizmensko delo so nastale nekatere težave, ki jih ni mogoče povsem odpraviti. »Peči je namreč treba kuriti tudi ponoči, ko valjavka proga ne dela, kar pomeni večjo specifično porabo goriva na enoto proizvoda. Da bi energijo, ki se ponoči porabi za ogrevanje peči vsaj delno izkoristili,« peči v dopoldanski izmeni zakladamo s tanjšim vložkom, ki se hitreje ogreva, proti koncu popoldanske izmene pa jih zakladamo z debelejšim vložkom, da se lahko ogreje čez noč. Na ta način smo dosegli, da proizvodnja z ukinitvijo tretje izmene pravzaprav ni manjša za tretjino, ampak za dobro četrtino. Prej smo izvaljali okoli 100.000 ton pločevine letno, sedaj ko delamo na dve izmeni pa 71 do 72.000 ton.

Razmišljali smo že, da bi delali drugače. Izdelali smo tudi študijo o tem, pa vse kaže, da se tak način dela, kakršnega imamo sedaj, še najbolj obnese. Ena od variant je bila, da bi delali 16 dni skupaj, naslednjih 14 dni pa bi bili prosti, vendar ima ta način dela vrsto pomanjkljivosti, ki nam ne dovoljujejo da bi ga uvedli v proizvodnjo. Zakonski predpis, ki delavcem zagotavlja vsak teden dan počitka, je ena od ovir za prehod na tak sistem dela. Na prostoru pred normalizirno pečo bi se v 16 dneh nabralo toliko pločevine, da bi to pomenilo oviro za normalno delo. Postavlja se tudi vprašanje psihice in fizične sposobnosti ljudi, ki je treba delati pol meseca po 12 ur na dan. Znano je namreč, da delovna sposobnost pri takem načinu dela zaradi utrujenosti upade že po petih ali šestih dneh. Sicer pa ima sedanji dvoizmenski sistem tudi vrsto prednosti, seveda če se sprijaznimo z nekoliko višjo porabo energije.«

Nekaj težav so imeli z vložkom tudi v preteklem letu. Kvalitetnega

vložka, s katerim jih oskrbuje TOZD Valjarna bluming-štekla, niso dobili v zadostnih količinah. Slabov navadnih kvalitet iz Smedereva pa ne predelejuje več, razen ko gre za usluge oziroma prevajanje tujega materiala.

Ko so v tej temeljni organizaciji ukinili tretjo izmeno, je nekaj ljudi odšlo v pokoj, druge pa so prerazporedili na druga delovna mesta. Ti delavci so bili potem dobrodošla rezerva in z njimi so dopolnjevali izpraznjena delovna mesta. Ta temeljna organizacija je po besedah Vita Gričarja imela zelo dobro usposobljene delavce za delo na napravah, ki so jih imeli doslej. »Problemi so se začeli v letu 1981,« ko smo izčrpali kadrovske rezerve, ki je nastala s prehodom na dvoizmensko delo. Za naš poklic ni zanimanja med mladimi, čeprav nove naprave, ki jih pravkar uvajamo, omogočajo lažje delo, zahtevajo pa tudi usposobljene ljudi, ki bodo z njimi znali ravnati.

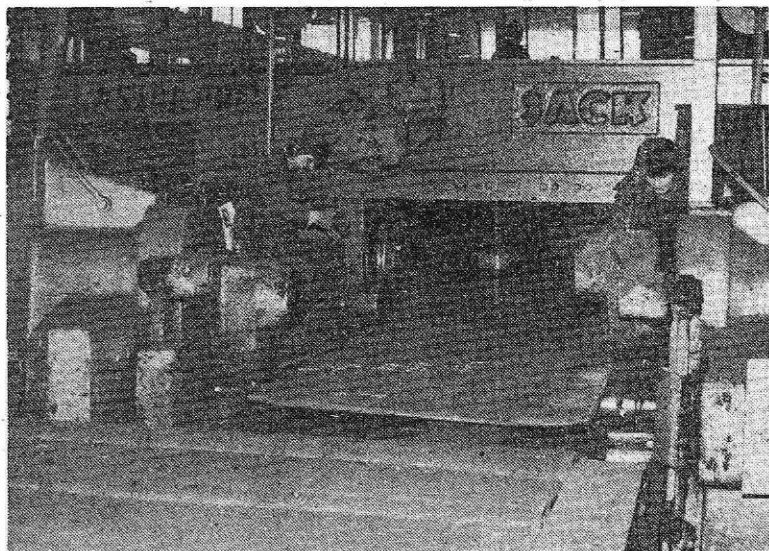
Težka dela z uvajanjem novih naprav vztrajno odpravljamo, vendar nam to še ne uspeva v celoti. Še naprej bomo imeli težke delovne pogoje na nekaterih delovnih mestih, kot so zarisovalci in rezalci pločevine.

Za delo, ki ga opravljajo delavci v naši temeljni organizaciji, nagrajevanje ni dobro urejeno. TOZD Valjarna debele pločevine je glede osebnega dohodka na repu med temeljnimi organizacijami v Železarni. Vedno se nahaja nekje med 15. in 21. mestom, čeprav je po številu opravljenih ur med prvimi petimi v

Železarni. Mislim, da je poprečni osebni dohodek, ki smo ga dosegli lani, prenizek. Želimo, da bi se pri osebnem dohodku bolj upoštevala kvaliteta dela pa tudi realizacija proizvodnega programa. Kvaliteta se sicer upošteva, toda ne v osebnem dohodku za mesec, ko jo dosežemo, ampak šele naslednji mesec. To vnaša nezadovoljstvo med delavce.

Premalo se v osebnem dohodku pozna tisto delo, ki je vloženo v proizvodnjo kvalitetnejše pločevine. Spremenjen program iz kotlovske in ladijske pločevine na mikrolegirano zahteva za isto količino mnogo več dela. Vzemimo za primer probne vzorce. Pri 100 tonah navadne pločevine, kot je Č O 361, jih je treba vzeti 30, pri 100 tonah pločevine NN 60 pa kar 132 vzorcev. To se pri osebnih dohodkih ne pozna.«

Samoupravni organi v TOZD, kot je povedal tovarš Gričar, dobro delajo, zlasti sta aktivna delavski svet in odbor za delovna razmerja. Delo v mladinski organizaciji nikakor ne more zaživeti in tako sindikalna organizacija kot osnovna organizacija ZK in vodstvo TOZD ne najdejo stikov z njimi. Delegati v delegacijah za SIS se premalo zavedajo, da samoupravne interesne skupnosti razpolagajo z denarjem, ki so ga ustvarili delavci v združenem delu in da imajo premalo vpliva na porabo sredstev. Delegacije, kjer je predsednik aktiven, še nekako delajo, ostale pa ne. »Radi kritiziramo vse vprek, ko pa je na skupščini treba kaj reči, se našega glasu ne sliši. Če je nekdo izvoljen v delegacijo za SIS, bi moral delati ravno tako vestno, kot če bi bil izvoljen v samoupravne organe. Čut za to pri nas še ni razvit v zadostni meri.«

Sodelavca na SACK škarjah v valjarni debele pločevine (foto I. Kučina)

O DOLOČANJU DRUŽBENO PRIZNANIH REPRODUKCIJSKIH POTREB IN RAZPOREJANJA DELEŽEV DEVIZ

V torek, 14. februarja, se je na korespondenčni seji sestala delegacija železarne Jesenice za delavski svet SOZD Slovenske železarne. Zaradi prekratkega roka namreč ni bilo mogoče sklicati seje delavskega sveta SOZD SŽ, zato so se odločili za tak način organiziranja razprave. Na sestanku delegacije so obravnavali predlog samoupravnega sporazuma o določanju družbeno priznanih reprodukcijskih potreb in razporejanja deležev deviz na posamezne organizacije združenega dela, ki ga je posredovalo Splošno združenje črne metalurgije Jugoslavije.

Sporazum je razložil predsednik poslovnega odbora Železarne in hkrati je odgovoril na nekatera vprašanja, ki so jih postavili delegati.

Sklenili so, da dajo soglasje za pristop k omenjenemu samoupravnemu sporazumu, pri tem pa so sprejeli še naslednja stališča:

»Vztrajamo na dokazanih reprodukcijskih povezavah, ker so bile le te uveljavljene v jugoslovanskem prostoru v zadnjih letih in kot take predstavljajo v danih pogojih optimalne povezave proizvajalcev pri izvozu končnega izdelka.

Zahtevamo tudi, da se upoštevajo pri izračunu družbeno priznanih reprodukcijskih potreb tudi povezave po 66. členu zakona, ker nam te v neposrednih medsebojnih povezavah OZD omogočajo doseganje višjih skupnih izvoznih učinkov.«

Če bi bilo kljub temu uporabljeno načelo, da splošna združenja pri Gospodarski zbornici Jugoslavije predstavljajo obliko povezovanja, je delegacija sprejela naslednja stališča:

»Odločno smo proti kriteriju za pridobivanje deviznih pravic na osnovi razpoložljivih proizvodnih zmogljivosti, ampak zahtevamo, da se upošteva dosežen proizvodni nivo v zadnjih letih.

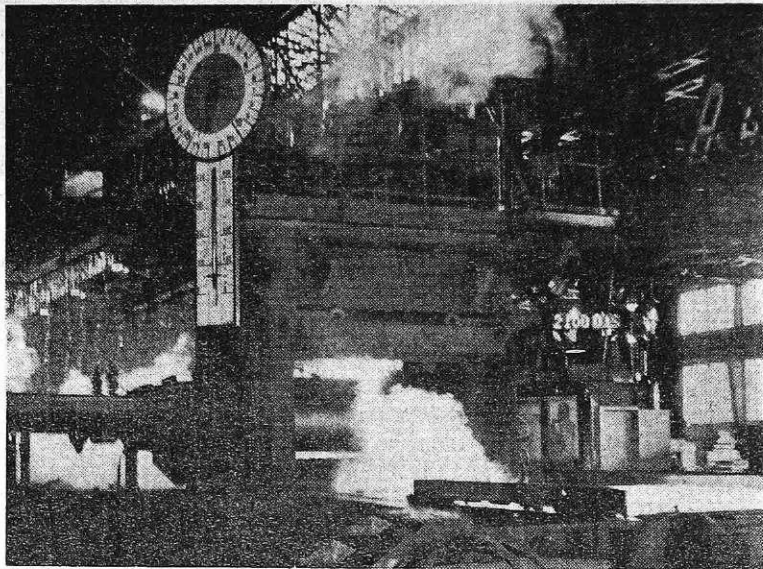
Ne pristajamo na predloge splošnih združenj Jugoslavije, ki ne povezujejo razpolaganja deviz z usklajenimi in izpolnjenimi izvoznimi konvertibilnimi obveznostmi.

Prav tako ne sprejemamo načina, po katerem se družbene reprodukcijske potrebe ugotavljajo po temeljnih organizacijah. Osnova izračuna družbenih reprodukcijskih potreb mora upoštevati samoupravno povezanost TOZD v višje oblike organiziranosti — delovne organizacije, SOZD, poslovne skupnosti.

Stališča, ki jih je sprejela delegacija, so v skladu s stališči izvršnega odbora splošnega združenja.

O odločitvah posameznih delovnih organizacij oziroma delegacij glede tega sporazuma bo razpravljal delavski svet SOZD Slovenske železarne v začetku marca.

Z. V. — CPSI

Valjarna debele pločevine (foto I. Kučina)

OPRAVIČLJIVOST KRITIKE NA DELO VZDRŽEVALCEV

(Nadaljevanje s 1. strani)

Sprašujemo se, ali ni to prenašanje odgovornosti že pred startom na nekoga tretjega, katerega pa pri končnih pozitivnih rezultatih ni vredno niti omenjati, saj po tej logiki vzdrževalci ne prispevamo nič k pozitivnim proizvodnim rezultatom, smo pa največji krivci za morebitno nedoseganje proizvodnih planov. Priznamo, da proizvodni delavci včasih upravičeno kritizirajo naše slabo opravljeno delo, lagodni pristop k reševanju tehničnih problemov in naše malodušje do stanja proizvodnih naprav. Toda, ali smo edini krivci za tako stanje naprav v Železarni?

Koliko manj vzdrževalskih zastojev bi bilo, če ne bi nekateri proizvodni delavci namerno uničevali in kvarili stroje, na katerih delajo. Mnogokrat nas kličejo ob vsaki uri v Železarno zaradi tehničnih problemov, ki se kasneje med odpravljanjem izkažejo kot vzrok in posledica slabega rokovanja odgovornega delavca na napravi. Vsi vemo, da bi dosegali boljše rezultate s potrebno preventivno dejavnostjo proizvodnih delavcev pred obratovanjem in s skrbnim čiščenjem naprav po obratovanju. V očeh mnogih smo glavni krivci za kronično pomanjkanje rezervnih delov, čeprav je naša osnovna naloga samo dvigniti iz skladišča rezervni del in ga vgraditi v napravo. Zavedamo se težkega položaja pri nabavi rezervnih delov, ki ga rešujemo zaradi potrebnega obratovanja naprav z raznoraznimi improvizacijami, za katere ni garancije, da dajejo enake rezultate kot originalni rezervni deli. Posledica tega krpanja, oziroma gašenja v sili, so med drugim tudi slabša kvaliteta izdelkov in krajša življenjska doba proizvodnih naprav.

Naš največji interni problem pa je odhajanje strokovnjakov iz naše sredine. Vzrok temu so slabi delovni pogoji, nemogoče napredovanje in slabo nagrajevanje.

Prav je, da se zadnja leta posveča velika skrb izboljšanju delovnih pogojev proizvodnih delavcev. Vzdrževalci so pri svojem delu še vedno izpostavljeni veliki umazaniji, prahu, prepihu, vročini ali mrazu in ostalim neugodnim pogojem za normalno delo. S staranjem naprav so ti pogoji iz leta v leto še slabši. Istočasno pa opažamo, da se že pri projektiranju

novih obratov vzdrževalcem namenja prostor, ki ne zadošča za normalno in varno delo pri kompletiranju ali popraviljanju strojnih delov.

Drugi vzrok je v zasedenosti normativov, saj ne omogoča mlademu perspektivnemu kadru niti po nekajletnem delu nikakršnega napredovanja. Posledica tega je odhajanje mlade kadra ali v proizvodne TOZD, kjer za manj zahtevno delo dobi dve do tri kategorije višjo startno osnovo, ali pa poišče zaposlitev izven Železarne.

V zvezi z neprimernim nagrajevanjem navedimo samo problem elektro in strojnih asistentov. Po končanem šolanju in opravljenem pripravniškem izpitu se kot neizkušen inženir dobi za opravljanje asistentških nalog 17. in 18. plačilno kategorijo. Po nekajletnem opravljanju svojih zahtevnih nalog je od tega prekaljenega strokovnjaka velikokrat odvisno obratovanje delovnih naprav, vendar nima nikakršne možnosti napredovanja na svojem delovnem mestu. Poleg tega pa ni prepričan niti za eno popoldne, noč, prosto soboto ali nedeljo, da ne bo prišel na dom dežurni avto in ga odpeljal v Železarno, da bi odpravil zastoj na proizvodnih napravah. Pri primerjavi njegovega osebnega dohodka z ostalimi pa ugotovimo, da ga že nekvificirani delavci iz proizvodnih TOZD z raznoraznimi dodatki prekašajo. Ali ob upoštevanju te primerjave lahko preprečimo odhod umskih strokovnjakov iz Vzdrževanja? Saj se zavedamo, da ni nihče nezamenljiv, toda z odhajanjem takega kadra Železarna veliko izgubi.

V širši verigi vzdrževalne dejavnosti smo vzdrževalci v prvem, frontnem členku. Uspeh te dejavnosti je odvisen že od pravih zahtev pri nabavi in prevzemu delovnih naprav, od priprav za eksploatacijo in samega rokovanja z napravami, nabave, izdelave in skladiščenja rezervnih delov ter modernizacije in izločanja delovnih naprav iz proizvodnje. Vsako ozko grlo, oziroma napravljen napaka v posameznem členku celotne verige ima za posledico slabše stanje proizvodnih naprav, za katero pa smo po nepisanem pravilu krivi in odgovorni samo mi — vzdrževalci v prvem frontnem členku celotne vzdrževalne verige, za kar pa mislimo, da ni vedno res in prav.

TOZD VZDRŽEVANJE

V JANUARJU V POPREČJU ZA 5 % VIŠJI OSEBNI DOHODKI KOT V DECEMBRU

(Nadaljevanje s 1. strani)

ca izkazuje TOZD Plavž za 2,6 %, Li-varna za 0,9 %, Valjarna bluming štekla za 1,9 %, Jeklovlek, Valjarna žice in Valjarna debele pločevine za 3,2 %, HV Bela za 1 %. V skupnih službah je učinkovitost nižja, ker odraža odvisnost predvsem od količinske vrednosti prodanega blaga, ki je bila manjša kot v decembru. Najnižjo učinkovitost izkazuje Žebljarna (za 12,8 % nižjo od decembra), saj je bila proizvodnja in produktivnost v tem mesecu zelo skromna, temu primeren pa je tudi nizek osebni dohodek.

Osebni dohodek na ravni Železarne je za 5 % večji kot v decembru. K večjemu osebnemu dohodku so v januarju največ prispevale tiste temeljne organizacije, ki imajo neprekinjen proces dela: Plavž, Jeklarna, Valjarna žice in Valjarna bluming štekla. Za te temeljne organizacije je bil delovni mesec daljši kot za tiste s sistemom petdnevnega dela v tednu. K tem proizvodnim temeljnim organizacijam je treba prišteti spremljajočo dejavnost v TOZD

Vzdrževanje, Transport in Energetika, ki so tudi dosegli precej višji OD kot v decembru. Pri slednjih pa predvsem velja, da njihov osebni dohodek ni večji zaradi večje učinkovitosti, ampak predvsem zaradi prazničnega dela. Med tistimi, ki so prejeli večji osebni dohodek kot v decembru, moramo omeniti tudi delavce TOZD Valjarna debele pločevine, ki so v decembru dosegli daleč nadpovprečno strukturo proizvodnje, rezultat kvalitetne strukture pa se jim redno obračunava za en mesec nazaj.

Poleg TOZD Žebljarna in delovne skupnosti za kadrovske in splošne zadeve ter informiranje sta manjši osebni dohodek kot za december prejeli še temeljni organizaciji Profilarna in Žičarna. Najpomembnejši vpliv pri tem ima ukinitve premij za preseganje plana izvozne realizacije. To je zlasti izrazilo v Žičarni, kjer so bili istočasno doseženi tudi skromni proizvodni rezultati, tako da niso bili izpolnjeni pogoji za izplačilo proizvodnih premij.

Oddelek za nagrajevanje

SAMOUPRAVNI SPORAZUM O ZAGOTAVLJANJU SREDSTEV ZA POSPEŠEVANJE IZVOZA IN KONVERTIBILNEGA DEVIZNEGA PRILIVA V SRS V LETU 1984

(Nadaljevanje s 1. strani)

neresničnih obvestil delavcem ali delavskemu svetu. — PATER TOS: Samoupravna delavska kontrola, str. 62; izdala Delavska enotnost 1983.) In če ni bila, zakaj ne?

Je bil predlog dan v odločanje v isto sredino in na način, kot ga predvideva naš samoupravni akt, ali je bil postopek »racionaliziran«? Ali je iz zapisnikov SDS in delavskih svetov razvidno, koliko delavcev je o predlogu odločalo in kako so se opredelili, če se je odločalo z osebnim izjavljanjem? So bili delavci delavskemu svetu dani odgovori na vprašanja, ki so se v zvezi z odločitvijo pojavljali na SDS? So bile pripombe, če so bile takega značaja, posredovane ustreznim strokovnim službam, poslovnemu organu, v ustrezne delegatske sredine; so bile tu upoštevane, kakšna je bila njihova nadaljnja usoda? Je bil izveden na ravni Železarn usklajevalni postopek, če so se mišljenja v TOZD razhajala; je bila odločitev, dodatno argumentirana, dana v TOZD v ponovno obravnavo?

Naj najprej na kratko orišemo vsebino predlaganega sporazuma, ki so ga prejeli le vodje TOZD in delovnih skupnosti:

V preambuli in prvem členu sporazuma je navedeno, da ta sporazum sklepajo temeljne organizacije s področja gospodarstva v SRS. Spodbujanje je potrebno za uresničitev obveznosti iz dogovora o temeljnih družbenega plana SRS 1981—1985 in iz samoupravnega sporazuma o temeljnih plana ekonomskih odnosov s tujino za isto obdobje (2. člen). Za te obveznosti namenimo »prispevek iz dohodka v višini 2,8 % od davčne osnove, od katere se obračunava in plačuje davek iz dohodka TOZD in delovnih skupnosti, brez upoštevanja davčnih olajšav (3. člen). Merila, po katerih se spodbuja in pospešuje konvertibilni devizni priliv, so določena v samoupravnem aktu samoupravne interesne skupnosti za ekonomske odnose s tujino (SISEOT) SRS »na podlagi drugega odstavka 82. člena zakona o deviznem poslovanju in kreditnih odnosih s tujino (4. člen). Peti člen navaja dokaj komplicirano metodologijo, po kateri se izračuna, za kolikšen odstotni delež se zmanjša osnova »za obračunavanje dela dohodka, ki se izloča« za pospeševanje izvoza ter posebnost, ki velja za turizem. Šesti člen določa izjemo: premogovniki z jamsko eksploatacijo so sicer udeleženci sporazuma, vendar pa ne združujejo dela dohodka za namene iz 2. člena. V sedmem in osmem členu pa se omenja, da se prispevek plačuje na poseben račun SISEOT in da je sklenjen, ko ga podpisuje več kot polovica TOZD, udeleženk sporazuma.

Glede na nakazano naravnost sporazuma bi bilo logično, da bi »informacija za odločanje«, ki je bila posredovana vodjem SDS kot neposrednim razlagalcem gradiva, pojasnila, kakšne obveznosti je kdo sprejel z dogovorom in samoupravnim sporazumom, ki ju omenja 2. člen sporazuma, zakaj ravno 2,8 % (3. člen), kakšna so merila, po katerih se spodbuja (4. člen), zakaj ravno taka metodologija in kaj pravzaprav vse to pomeni za Železarno, za posamezno TOZD (kvantitativni podatki), zakaj so premogovniki z jamsko eksploatacijo pravzaprav izjema ipd.? Ali se ne bi dalo učinke takšnega združevanja sredstev dokaj plastično prikazati na osnovi podatkov iz prejšnjega leta in na osnovi letošnjega plana (?), tako za Železarno kot za konkreten TOZD, na primer TOZD HVB. Splošna pojasnila bi nam morala verjetno posredovati hkrati s sporazumom že strokovna služba SISEOT, konkretne podatke o tem, kaj to pomeni za Železarno pa seveda naša strokovna služba. Pa tudi pojasnilo, kakšne bi bile posledice za Železarno in za širšo skupnost, če k omenjenemu sporazumu ne bi pristopili.

Zal je CPSI, kljub urgenci prek poslovnega odbora Železarn, prejel od naše strokovne službe (marketing — oddelek za kooperacijo in metalurško menjavo) le kratko pojasnilo (glej »Program samoupravnih aktivnosti za obdobje od 20. novembra do 10. decembra«) brez kakršnihkoli kvantitativnih podatkov, v katerem navaja, da je bil obravnavani sporazum prvič sprejet že v letu 1982, da v letu 1983 Železarna še izdaja 2,8 % iz dohodka, isti odstotek pa se predvideva tudi za leto 1984. Da je to potrebno za doseganje bolj-ših ekonomskih učinkov izvoznikov oz. za izenačevanje pogojev doma in

v tujini. Da Železarna dobiva stimulacijo za direktni izvoz kot tudi za posredni izvoz (brez podatkov), da izvoz zmanjšuje dohodek delovnih organizacij — izvoznikov (tudi Železarn), da pa je povečanje izvoza na konvertibilno področje nujno, pristop k sporazumu pa potreben, če hočemo zagotoviti reprodukcijski material za normalno delo ter odplačati dolg tujini.

Takšno skopo pojasnilo je bilo torej dostavljeno vodjem SDS — neposrednim razlagalcem sporazuma kot osnova za odločanje delavcev z osebnim izjavljanjem na zborih oziroma sestankih SDS. Kljub temu pa je imelo »pripombe« k »sporazumu« le deset SDS (30 SDS — od 267, kolikor jih je v Železarni — po naši evidenci sporazuma ni obravnavalo), pa še od teh desetih SDS tri v bistvu opozarjajo na nepopolnost omenjenega pojasnila, ostalo pa so v bistvu priporočila, komu naj pripada stimulacija znotraj delovne organizacije oziroma, kaj je treba zagotoviti za večji izvoz.

SDS promet in vleka 2 (TOZD TRANSPORT) je želela vedeti, »koliko mora Železarna prispevati denarnih sredstev za te sporazume«. SDS CPSI (DS KSI) je opozorila, da naj strokovna služba v prihodnje pripravi popolnejšo informacijo (konkretno vrednosti). Na nepopolnost (nepričljivost) informacije pa kaže tudi stališče SDS PIV energija 3 (TOZD ENERGETIKA): »Zaupamo v pravilno odločitev strokovnih služb in podpiramo njihovo odločitev.«

SDS oddelek za študij dela in nagrajevanje (DS EK-TKR-NGR) pravi, da je treba zagotoviti, da izvozne premije časovno ne zaostajajo za časom prodaje na zunanem trgu. SDS OTOP (TOZD VALJARNA DEBELE PLOČEVINE) meni, da naj tisti, ki izvaža več, dobi tudi večje osebne dohodke. Podoben mnenja sta tudi SDS strojna adjustaža 2 in adjustaža 2: »DO Železarna naj stimulacija za izvoz daje TOZD sorazmerno z udeležbo v izvozu.« SDS strojna adjustaža 3 in adjustaža 3 pa priporočata, naj DO kot celota priskrbi njihovi TOZD več kvalitativnega vložka, da bi lahko realizirali celotni plan. Obenem pa ugotavlja, da je za Železarno ekonomsko najbolj pomemben izvoz njihove TOZD, ker prinaša največ deviznega priliva, da pa prav zaradi pomanjkanja vložka v letu 1983 izvozna stimulacija za njihovo TOZD nima nobene vrednosti. SDS lužilnica in CBL 1 (vse te SDS so iz TOZD HVB) pa vprašuje, zakaj nimajo stimulacije za izvoz, čeprav v Železarni največ izvozijo. Hkrati tudi opozarja, da niso krivi proizvodni delavci, če je premalo naročil za dinamno jeklo.

Od vseh delavskih svetov je le delavski svet TOZD HVB pristopil k sporazumu s pripombo (ki pa ne meri na sam sporazum), da »pričakujejo od delovne organizacije, da prekrbi TOZD HVB več in kvalitetnejšega vložka, da bodo dosegali predvideni plan izvoza«.

CPSI — Božidar Lakota

RAZGOVOR O ZDRAVSTVENEM STANJU BORCEV NOV DELAVCEV ŽELEZARNE

Po sklepu odbora aktiva ZB NOV Železarn so se pri članici poslovnega odbora Albini Tušarjevi pred kratkim sestali Peter Žbontar, predsednik aktiva, Štefan Ščerbič, predsednik sindikata Železarn, zadolženi član za socialno zdravstveno vprašanja in zdravnik dr. Marija Može Kovačič, predstojnica dispanzerja za borce NOV železarje.

Navzoči so najprej izrekli zdravniški zahvalo in pohvalo za izredno prizadevanje in izkazano vsestransko skrb za zdravje še zaposlenih in že tudi upokojenih borcev NOV železarjev.

Ugotovili so, da se je število zaposlenih borcev zmanjšalo še za okroglo sto, saj jih je bilo lani evidentiranih samo še 159. Skupno z upokojenimi železarji borci so bili na 1.549 pregledih. Od tega je bilo 507 prvih pregledov. Predloženih je bilo 38 predlogov za ključno zdravilno, od katerih samo trije niso bili ugodno rešeni. Razen tega je bilo opravljenih 153 sistematskih pregledov, 12 pa je bilo predlogov za invalidsko komisijo zaradi upokojitve, nekaj pa je bilo tudi predlogov za spremembo delovnega mesta.

Letos se bo število zaposlenih borcev NOV še zmanjšalo in jih bo prihodnje leto samo še okrog 50. Zato naj bi ta dispanzer prenehal delova-

ti, ostali še aktivni in med tem upokojeni borci pa bi se naj vključili v dispanzerje za borce NOV, ki delujejo pri področnih zdravstvenih domovih.

Dogovorili so se tudi o predlogih za ključno zdravilno. Zdravnica bo glede na zdravstveno stanje predlagala sedem članov, sindikat pa bo borcem od 46 prostih mest nudil 13 brezplačnih. Od teh tri v ČSSR. Dispanzer za borce bo na osnovi ugotovitev in podatkov s sistematskih pregledov sestavil pregled in analizo zdravstvenega stanja borcev NOV, še zaposlenih v Železarni.

Zdravnica dr. Možetova bo predvidoma marca zapustila dispanzer, ker odhaja na specializacijo v bolnišnico na Jesenicah. Zato ji je bila še enkrat izrečena posebna zahvala za njeno toplo ter požrtvovalno prizadevanje pri zdravljenju borcev NOV kot tudi drugih delavcev v Železarni.

B. B.

OBVESTILA KOLEKTIVU — OBVESTILA KOLEK

RAZPORED DEŽURNIH ŽELEZARNE OD 20. DO 26. FEBRUARJA

20. februarja, Vitomir GRICAR, vodja TOZD Valjarna debele pločevine, Jesenice, Titova 2, tel. št. 81-279.

21. februarja, Marin GABROVŠEK, član poslovnega odbora, Bled, Ribenska 8/c, tel. št. 78-157.

22. februarja, Franc GASSER, vodja TOZD Profilarna, Žirovnica, Moste št. 22/b.

23. februarja, Zdravko ČRV, vodja invest. razvoja, Jesenice, Cesta 1. maja 32, tel. doma 2660.

24. februarja, Jernej HOČEVAR, vodja prodaje, Jesenice Kejžarjeva 38, tel. št. 82-118.

25. februarja, Tomaž KAVČIČ, vodja TOZD Vratni podboji, Radovljica, Langusova 39.

26. februarja, Bogdan RAVNIK, vodja TOZD HV Bela, Jesenice, Tavčarjeva 3/b, tel. št. 83-734.

Dežurstvo je vsak delovni dan od 14. ure do 6. ure zjutraj naslednjega dne, in sicer tako, da je dežurni v tem času dosegljiv doma. Ob sobotah, nedeljah, praznikih traja dežurstvo od 6. ure do 6. ure naslednjega dne.

V času dežurstva mora dežurni opraviti obhod po Železarni, svoja zapazanja vpisati v dežurno knjigo ter o tem poročati ob predaji dežurstva podpredsedniku poslovnega odbora.

DEŽURNI ZA VZDRŽEVANJE V ŽELEZARNI

DATUM:	DNEVNI:	NOČNI:
PONEDELJEK — 20. 2.	IVAN KAVČIČ	VOJKO MENCINGER
TOREK — 21. 2.	KAREL KOBLAR	JOŽE PEZDIRNIK
SREDA — 22. 2.	PETER SEKLOČA	AHMED TELALOVIC
ČETRTEK — 23. 2.	BORUT CEGNAR	JOŽE CEJ
PETEK — 24. 2.	MARJAN DROLČ	SAŠO DOLŽAN
SOBOTA — 25. 2.	FRANC BERNIK	JOŽE ZIDAR
NEDELJA — 26. 2.	VLADO REPE	JANEZ KOVAČ

SLUŽBA OBRATNE AMBULANTE

Od 20. do 25. februarja bodo delale naslednje obratne ambulante: DOPOLDNE: I. obratna ambulanta — dr. Metod Rešek IV. obratna ambulanta — dr. Marija Može-Kovačič.

Dispanzer za borce: dr. Marija Može-Kovačič.

POPOLDNE: II. obratna ambulanta — dr. Janez Zaletel in III. obratna ambulanta — dr. Branimir Čeh.

V soboto, 25. februarja, samo dopoldne: II. obratna ambulanta — dr. Janez Zaletel in III. obratna ambulanta — dr. Branimir Čeh.

ZOBNA AMBULANTE:

DOPOLDNE: II. zobna ambulanta — dr. Alojz Smolej in III. zobna ambulanta — dr. Bela Gazafi.

Za borce vsak dan od 11. do 12. ure.

PO SS za Vatrostalno vsak dan od 9.30 do 10.30.

POPOLDNE: I. zobna ambulanta — v. dent. Viktor Stražišar.

V soboto, 25. februarja, samo dopoldne: I. zobna ambulanta — v. dent. Viktor Stražišar.

DEŽURSTVO V VATROSTALNI

3., 18. in 19. februarja — Branko MARKIZETI, Jesenice, Titova 4/a, tel. 83-596.

4., 25. in 26. februarja — Ivan KLOKOČOVNIK, Jesenice, Kurirska 1/a, tel. 83-830.

Dežurni Vatrostalne je v soboto in nedeljo od 6. do 12. ure dosegljiv v Vatrostalni, tel. 81-743, oziroma telefon Železarn 34-65, v preostalem času do ponedeljka do 6. ure zjutraj pa na domu.

POPRAVEK

V peti številki Železarja je na tretji strani v rubriki KADROVSKO GLBANJE — JANUAR prišlo do neljube napake, in sicer FRANC RAVNIHAR, 1924, TOZD Valjarna žive in profilov — 34 let v Železarni, ni bil invalidsko upokojen, temveč redno. Naj nam napako oprostite.

PREGLED ODSOTNOSTI V JANUARJU

	BOL. %	DOP. %	OST. %	SKUPAJ %
PLAVŽ	8.72	6.92	0.68	16.32
JEKLIARNA	8.78	7.67	0.80	17.25
LIVARNA	7.40	7.61	0.42	15.43
VALJ. BL. ŠT.	6.63	10.22	0.62	17.47
VALJ. ŽICE	4.83	7.82	0.18	12.83
VALJ. DEB. FL.	5.88	6.65	0.43	12.96
HL. VALJ. BELA	5.15	7.90	0.80	13.85
HL. VALJ. JES.	5.69	7.95	0.95	14.59
ŽIČARNA	6.76	10.84	0.82	18.42
PROFILARNA	3.02	7.12	0.27	10.41
V RATNI FODBOJI	6.65	3.42	0.22	10.29
JEKLOVLEK	7.59	9.33	0.64	17.56
ELEKTRODE	11.57	4.96	0.42	16.95
ŽEBLJARNA	7.87	9.36	1.81	19.04
STROJ. DELAVNICE	6.91	7.80	0.68	15.39
REMONT. DELAVNICE	4.61	6.38	0.71	11.70
VZDRŽEVANJE	5.73	7.08	0.48	13.29
ENERGETIKA	3.95	5.88	0.78	10.61
TRANSPORT	8.81	8.13	0.52	17.46
KO — FI	3.86	7.80	0.52	12.18
K S I	7.34	5.53	1.66	14.53
E T N	4.61	6.24	0.83	11.68
DRUŽ. I REHRANA	11.47	8.66	0.55	20.68
ŽELEZARNA	6.68	7.42	0.72	14.82

*DS za ekonomiko, tehnično kontrolo
in raziskave ter novogradnje*

10. SEJA DELAVSKEGA SVETA

Predsednik delavskega sveta delovne skupnosti E-TKR-NG Slavko Bežman je 27. januarja na deseti seji najprej seznanil delegate z dopisom vodje sektorja za ekonomiko in organizacijo o vodenju delovne skupnosti.

V njem navedeno, da je delavski svet delovne skupnosti na osnovi pobude pravobranilca samoupravljanja Jesenice, ki se je nanašala na vodenje delovne skupnosti E-TKR-NG, sprejel sklep, ki zadoljuje poslovodni odbor in strokovno službo, da do konca leta 1983 pripravi predlog sprememb glede organiziranosti delovnih skupnosti. Da bi problematiko organiziranosti in vodenja delovnih skupnosti reševali bolj pospešeno, je prosil delavski svet delovne skupnosti, da ga razreši opravljanja del in nalog vezanih na nudenje pomoči pri vodenju delovne skupnosti, oziroma da se začne izvajati sklep 12. seje delavskega sveta z dne 30. junija 1982.

Predsednik je v zvezi s tem pripomnil, da je ta problematika delegatov znana, saj je bila na sejah delavskega sveta že večkrat obravnavana. Sedanji način delitve dela pri vodenju delovne skupnosti je bil začasna rešitev.

Na osnovi obrazložitve so delegati soglasno sklenili, da se Martin Šketa — vodja sektorja za ekonomiko in organizacijo, razreši dodatnih del in nalog pri vodenju delovne skupnosti in da se mora pričeti izvajati že navedeni sklep delavskega sveta. Istočasno so razrešili opravljanja dodatnih administrativno-tehničnih del za vodenje delovne skupnosti tudi tajnico sektorja za ekonomiko in organizacijo.

Vodenje delovne skupnosti E-TKR-NG pa po statutu v celoti prevzame Marin Gabrovšek, član poslovodnega odbora Železarne za proizvodno in razvojno področje.

Predlog za spremembo vodenja delovnih skupnosti, da bi vodje posameznih sektorjev s štiriletnim mandatom prevzeli naloge vodenja delovnih skupnosti je strokovna služba pripravila v predpisanem roku. Vendar so ga strokovni kolegi in ostale strukture ocenile začasno za nesprejemljivega. Vodenje delovnih skupnosti naj ostane tako, kot je predpisano s statutom, pospeši pa se naj delo za reorganizacijo delovnih skupnosti.

Martinu Šketa se je za uspešno pomoč pri vodenju delovne skupnosti zahvalil Marin Gabrovšek, sam pa se bo potrudil, da bo tudi vodenje delovne skupnosti opravljal tako, kot se najbolje da, in bo skušal ostale obveznosti s strokovnega področja uskladiti s samoupravnimi aktivnostmi v delovni skupnosti. Delegate delavskega sveta je pozval k sodelovanju in pripravi, da bo to prav tako uspešno, kot je bilo v tem prehodnem obdobju.

Pri pregledu sklepov devete seje so ugotovili, da se sklep četrte seje o reorganizaciji raziskovalnega oddelka že predloži izvajati. Preveril naj se, če še vedno obstajajo pogoji za realizacijo sklepa, odgovorni v oddelku za organizacijo dela v SEO pa morajo do 1. marca dati odgovor na to vprašanje.

Odgovor na delegatsko vprašanje o problemu vodenja oddelka energetskega gospodarstva je delavskega sveta kadrovskega sektorja podal v pisni obliki. Sklenili so, naj strokovna služba kadrovskega sektorja v februarju izvede razpis za delovne naloge in opravila vodja tega oddelka. Ostali sklepi devete seje so bili izvršeni.

Obravnavali so še usmeritve za spremembo premijskih sistemov za višjo proizvodnjo in produktivnost. V obširni razlagi je Valentin Črv, vodja OŠDCN na SEO, delegate seznanil s predlogom sprememb premijskih sistemov. Ker dosedanj model izplačevanja premij niso prinesli zaželenih uspehov, so na zahtevo delavskega sveta Železarne in odbora za gospodarstvo pripravili predlog sprememb in dopolnitev obstoječega premijskega sistema. Premije so sedaj postavili na drugo izhodišče, in sicer samo za izjemne rezultate. Osnova je doseganje družbenega plana proizvodnje in šele doseganje le-tega omogoča, da se tudi premija oblikuje in izplačuje. V sistem pa se mora vgraditi tudi element kvalitete. V predlaganem sistemu naj bi polovičen vpliv imela količinska proizvodnja, polovičnega pa kvaliteta, za katero so merila tudi opredeljena. Premija za izjemno produktivnost ne upošteva nobenih motenj. Če zaradi motenj nista dosežena oba cilja, premije ni. Tudi za delavce, ki v določenem mesecu niso opravili vseh dni, se premija obračunava v ustrezno zmanjšanem znesku. V veljavi ostanejo tudi vsi odtitni vplivi na premijo (disciplina, izrečene sankcije).

Odgovorna strokovna služba bo v teh treh mesecih (januar, februar, marec) sistematično zbirala podatke o doseganju rezultatov, ki vplivajo na premijo in na osnovi teh in lanjskih analiz izdelala ustrezne kazalce ter celotni model premiranja predložila v obravnavo in sprejem.

Pred sejo delavskega sveta je usmeritve za spremembe premijskih sistemov obravnaval tudi odbor za gospodarstvo in podprl prvo varianto, za katero se zavzema tudi večina SDS.

Na osnovi obširne razlage, pripomb in predlogov so z glasovanjem potrdili usmeritve za spremembe premijskega sistema prve variante s pripombami odbora za gospodarstvo delovne skupnosti in družbenopolitičnih organizacij. ZA je glasovalo 14 delegatov, en delegat se je glasovanja VZDRŽAL.

Informativno so obravnavali spremembo prodajnih cen izdelkov črne metalurgije in se seznanili z odlokom ZIS ter soglašali, da se zatečene cene izdelkov linearno povišajo za 21 %.

Obravnavali so še elaborat centralne inventurne komisije pri delo-

vni skupnosti E-TKR-NG o popisu osnovnih sredstev, materiala R-3, investicijskega materiala v skladiščih 65,66 in 67, investicij v teku ter denarnih sredstev za investicije.

Delavski svet je na osnovi obravnave in predloga odbora za gospodarstvo potrdil elaborat o inventuri sredstev in njihovih virov ter s tem tudi razrešil inventurno komisijo, ki jo je imenoval decembra lani.

Delegati so bili tudi seznanjeni z načinom združevanja sredstev za izgradnjo jeklarne 2. DS je na predlog odbora za gospodarstvo delovne skupnosti potrdil plan koriščenja sredstev amortizacijskih zamenjav, ki znašajo 7.400.000 din in investicijskega vzdrževanja v višini 11.700.000 din za leto 1984.

Obravnavali so tudi pobudo SDS — RO, da se prične postopek za spremembo statuta delovne organizacije, in sicer, da se razpisni pogoji za vodjo TKR poleg metalurške smeri, razširijo še na druge tehnične smeri. Delavski svet je s pobudo soglašal in istočasno predlagal, naj isto velja za razpisne pogoje tudi za ostale vodje sektorjev in vodje TOZD.

Delegati so bili seznanjeni z odločbo sodišča Združenega dela v Ljubljani o potrditvi sklepa prvostopenjskega sodišča Združenega dela v Kranju, ki je na pritožbo Janeza Breganta — sodelavca EG, razveljavilo sklep delavskega sveta E-TKR-NG s tem, da se delavcu spremeni pogoja kazen v »javni opomin«.

Potrdili so še zapisnik inventurne komisije o opravljeni inventuri v skladišču 93-OTK, ki ga je obravnaval in potrdil tudi odbor za gospodarstvo delovne skupnosti.

A. V.

TOZD Jeklovlek

10. SEJA ODBORA ZA GOSPODARSTVO

Predsednik odbora za gospodarstvo pri DS TOZD Jeklovlek Stane Horvat je 27. januarja sklical deseto redno sejo odbora. Obravnavali so poročilo inventurne komisije in ga predlagali delavskemu svetu v potrditev.

Odbor je obravnaval in potrdil plan proizvodnje za mesec februar, ki znaša skupaj 1.990 ton, od tega vlečenega jekla 1.630 ton, brušenega 170 ton in valjano poboljšane 190 ton. Planirani izvoz znaša 500 ton na Poljsko in 100 ton v Bolgarijo.

Člani odbora so bili seznanjeni s slabo kvaliteto materiala 6 oglj. 29 mm za izvoz, ki ga bodo predelali v tanjšo dimenzijo, stroške predelave pa bo pokrival raziskovalni oddelk.

Pri pregledu nadur in ur za manjkajoče, ki so bile opravljene v mesecu decembru, so ugotovili, da so nekoliko porasle, predvsem zaradi večje odsotnosti, redukcije električne energije, inventure ter poravnave ur.

Ugodili so prošnji PD Javornik-Koroška Bela za 1.000 kg odpadnega palčastega jekla, ki ga bodo uporabi-

bili pri dokončanju gradnje na Stolu, in sicer pri graditvi opornega zidu in strojnice za agregat.

Odboru za triglavski muzej pri PD Dovje — Mojstrana so kot materialno pomoč pri ureditvi stalne triglavske muzejske zbirke odobrili 1.500 kg odpadnega materiala.

Delavskemu svetu so predlagali, da z enkratno nagrado nagradi delavce TOZD Remontne delavnice, in sicer vsakega po 2.000 din.

Po obravnavi poročila o poškodbah pri delu v letu 1983 so ugotovili, da sta bili dve poškodbi manj kot leto poprej, vendar je bila odsotnost zaradi njih 16 dni večja kot v letu 1982.

Pri pregledu izvoza in učinkovitne odpreme od 1. septembra do 31. decembra 1983 so ugotovili, da je bila izvršena 104,6 %.

ET

8. SEJA ODBORA ZA DELOVNA RAZMERJA

V TOZD Jeklovlek je 25. januarja Marijan Stojan sklical 8. redno sejo odbora za delovna razmerja in najprej ugotovil, da so sklepi zadnje seje izvršeni.

Odbor je obravnaval odsotnost v mesecu decembru 1983 in ugotovil, da je nad poprečjem Železarne, zlasti pri nezgodah, bolezenski odsotnosti, poročniški odsotnosti in neopravičenih izostankih.

Odbor je izrazil potrebo po zaposlitvi delavca za delo na tri izmene in vzel na znanje prijavo sodelavca za žerjavovodski tečaj.

Obravnavali so prošnjo organizacijskega komiteja FIS Bohinjskega jezera za iz-

redno plačan dopust sodelavca in sprejeli sklep, naj se prošnja reši v okviru predlagane kvote izredno plačanega dopusta na nivoju delovne organizacije.

Kadrovik je odbor seznanil z možnostjo izobraževanja ob delu za delavce brez izobrazbe. Šola za metalurške delavce bo trajala eno leto in pol, prijavi pa se lahko delavci, ki imajo najmanj pet razredov osnovne šole.

ET

Na osnovi sklepa odbora za delovna razmerja TOZD Hladna valjarna Bela z dne 10. februarja 1984 in v skladu s 162. in 164. členom pravilnika o delovnih razmerjih

OBJAVLJAMO PROSTA DELA IN NALOGE

strojna adjusterka D-3 7. ktg. 3 osebe 3 izmene

Pogoji: dokončana osnovna šola in šest mesecev delovnih izkušenj.

— delovno razmerje se sklene za določen čas — eno leto,

— delavke bodo predhodno morale opraviti psihofizični pregled.

Izpolnjene prijavnice z navedbo naslova pošljite v roku osmih dni na kadrovskega sektorja železarne Jesenice, C. železarjev 8.

Prijavnice dobite pri kadrovskih in v sprejemni pisarni kadrovskega sektorja.

Na osnovi sklepa odbora za delovna razmerja TOZD Plavž z dne 10. februarja 1984

OBJAVLJAMO PROSTA DELA IN NALOGE

0028 KADROVEC D-4 5 oseb

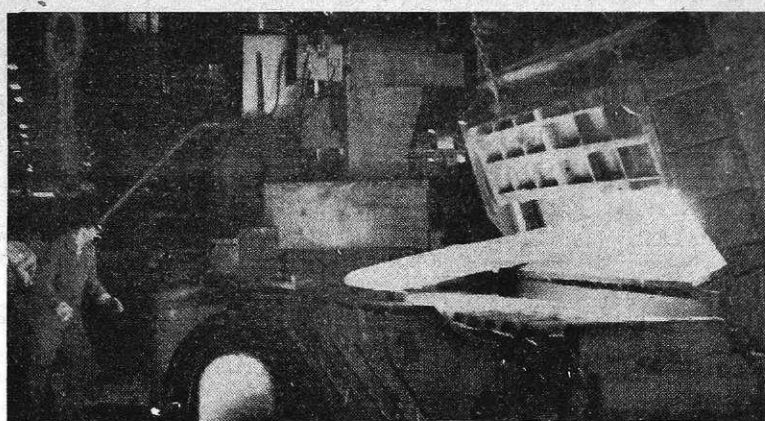
Kandidati morajo izpolnjevati naslednje pogoje:

— peto stopnjo izobrazbe metalurške smeri (metalurški tehnik),

— odslužen vojaški rok.

Pisne prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev naj kandidati pošljejo v osmih dneh po objavi na naslov »Kadrovskega sektorja železarne Jesenice«, z oznako »za TOZD Plavž«.

Posebne prijavnice dobite v sprejemni pisarni kadrovskega sektorja.

Potisna peč v valjarni debele pločevine (foto I. Kučina)

9. SEJA DELAVSKEGA SVETA

V TOZD Jeklovlek je bila 31. januarja deveta redna seja delavskega sveta, ki jo je vodil predsednik Janez Židan. Po pregledu sklepov zadnje redne seje so ugotovili, da so izvršeni. Na delegatsko vprašanje predsednika DS, zakaj v planu remontov za leto 1984 ni zajetih brusilnih strojev Lidköping in Malcus, je pojasnilo dal asistent za delovne naprave.

Vodstvu TOZD so naročili, da se dogovori z vodjema TOZD Remontne in Strojne delavnice, da bi remont brusilnih strojev opravili v teh TOZD, ker so zunanji izvajalci predragi, remont pa so slabo opravljeni. Zaradi zmanjšanja števila zaposlenih za 12 delavcev je delegat na zadnji seji postavil vprašanje, katere delovne naloge in opravila so ukinjene. Odgovoril mu je Stane Rev.

Obravnavali so sklepe odbora za delovna razmerja in odbora za gospodarstvo in jih potrdili.

V zvezi s predlogom za spremembo premijskih sistemov za višjo proizvodnjo in produktivnost so potrdili naslednji predlog: DS sprejema prvo varianto usmeritev za predlog sprememb premijskih sistemov za višjo proizvodnjo in produktivnost z naslednjimi pripombami:

— v faktor kvalitete naj se upoštevajo samo lastne napake in ne napake predhodnih TOZD, tako pri reklamacijah, kot pri rizični odpremi,

— za vzdrževalce, ki so stalno zaposleni v isti TOZD materialne proizvodnje, naj se premija obračunava v višini 100 % udeležbe, ravno tako vozniku viličarja,

— poleg gospodarskega načrta je treba upoštevati tudi produktivnost in izplen, ki močno vplivata na stroške proizvodnje.

Delavski svet je za delegata organov upravljanja Ljubljanske banke in Jugobanke za mandatno obdobje 1984—1986 izvolil Bogomirja Rozmana.

Elaborat o inventuri — uvodno poročilo o delu in ugotovitvah skupne inventurne komisije, je podal predsednik centralne inventurne komisije Anton Klemenc. V zvezi z inventuro sredstev in njihovih virov je delavski svet potrdil:

— elaborat inventurne komisije gotovih izdelkov, ki izkazuje manjko v vrednosti 492.847,71 din, ki se knjiži v neposlovne odhodke;

— elaborat inventurne komisije nedokončane proizvodnje, ki prikazuje presežek v vrednosti 62.671,99 din, ki se knjiži v neposlovne dohodke;

— elaborat inventurne komisije za osnovna sredstva, ki po stanju 31. decembra 1983 znašajo 139.404.254 din in ni viška ne manjka;

— zapisnik inventurne komisije investicije v teku, katerih saldo znaša 21.630.436,85 din — ni razlik med knjigovodskim stanjem in stanjem v računih;

— elaborat inventurne komisije materiala R-3, katerega vrednost znaša 81.705.384,36 din — ni viška — ni manjka;

— elaborat popisa denarnih sredstev, terjatev in obveznosti;

— odpis nedvignjenega osebne dohodka v znesku 797,00 din.

Imenovali so komisijo za odpis osnovnih sredstev v sestavi: Brane Lipnik, Stane Horvat in Ivan Arnez. Delegati so bili seznanjeni z odlokom ZIS o linearnem povečanju zatečene cene izdelkov črne metalurgije za 21 %. Zaradi zaostrenih pogojev gospodarstva v letu 1984 in sprejete obveznosti delovne organizacije ta korekcija prodajnih cen izdelkov črne metalurgije ne ustreza konceptu družbenega načrta za leto 1984. Nove cene so sprejeli pod pogojem, ki ga je z istim odlokom zvezni izvršni svet proklamiral, to je, da se cene izdelkov ostalega dela indu-

strijske proizvodnje in storitev ne spreminjajo in zamrznevske dosledno izvaja.

Sprejeli so samoupravni sporazum o združevanju dela in sredstev za modernizacijo tehnoloških postopkov in povečanje kapacitet kovinskih čistilnih sredstev in ulitkov iz jeklene ter bele trde litine. Za delegata v poslovnem odboru, ki bo spremljal izvrševanje tega sporazuma, so imenovali: Srečka Mežnarja, za njegovega namestnika pa Staneta Pagona.

Na seji so ugotovili, da so samoupravni sporazum o združevanju dela in sredstev za izgradnjo jeklarne 2 obravnavale samoupravne delovne skupine in sta zanj od 146 zaposlenih glasovala 102 delavca.

Potrdili so program koriščenja sredstev amortizacijskih zamenjav in investicijskega vzdrževanja ter drobnih investicij za leto 1984, ki ga je podal asistent za delovne naprave.

Obravnavali so prilogo h gospodarskemu načrtu za leto 1984 — plan izredno plačane in izredno neplačane odsotnosti v letu 1984 za kulturne in telesno kulturne aktivnosti in ugotovili, da načrt ni usklajen s pravilnikom o delovnih razmerjih. Pripombo so imeli tudi na delo odbora za delovna razmerja. Sklenili so, da to vprašanje reši vodstvo skupaj z odborom za delovna razmerja in kadrovskim sektorjem.

Potrdili so predlog odbora za gospodarstvo, da se podeli enkratna nagrada po 2.000,00 din naslednjim delavcem TOZD Remontne delavnice: Miru Pesjaku, Janku Hudoverniku, Poldu Selanu, Andreju Janšu, Vojku Zgagi in Slavku Koblarju, ker so s hitrim in kvalitetno opravljenim delom preprečili daljši zastoj na liniji KOCH.

Obravnavali so samoupravni sporazum o varovanju družbenih objektov in medsebojnih varnostnih odnosih v KS Edi Giorgioni Javornik-Koroška Bela. Za podpisnika sporazuma so imenovali Janeza Židana.

TE

POPRAVEK

V sestavek DELITEV OSEBNEGA DOHODKA V ŽELEZARNI V LETU 1983, ki je bil objavljen v peti številki Železarja se je vrnilo nekaj napak, za kar se avtorju in bralcem oprostamo. Med njimi pa sta dve, ki jih zaradi pravilnega razumevanja moramo popraviti.

Na 11. strani Železarja bi v poglavju NADOMESTILA OSEBNIH DOHODKOV V ČASU OPRAVIČENE ODSOTNOSTI v dvanajsti vrsti namesto »deficitarne odstotke«, moralo biti pravilno napisano DIFERENCIRANE ODSOTNOSTI.

Na isti strani v poglavju DRUGA NADOMESTILA pa bi v tretji vrsti od spodaj navzgor namesto »povečano dviganje«, morali biti pravilno zapisano POČASNO DVIGANJE.

V podpisu sestavka pa bi pravilno moralo biti napisano RAČUNOVODSTVO OSEBNEGA DOHODKA in ne »knjigovodstvo«.

Uredništvo

Po sklepu odbora za delovna razmerja TOZD Transport z dne 1. februarja 1984 in v skladu s pravilnikom o delovnih razmerjih

OBJAVLJAMO PROSTA DELA IN NALOGE

VULKANIZER, šifra 9909, D-3, 6. kategorija — 1 oseba

POGOJI:

— dokončana osnovna šola

— starost nad 18 let.

Kandidati naj pošljejo prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev v osmih dneh na kadrovskega sektorja železarne Jesenice, z oznako »za TOZD Transport«.

SKUPNA SEJA PREDSEDSTVA KS ZSMS IN PREDSEDNIKOV OO ZSMS ŽELEZARNE

V torek, 7. februarja, so se na skupni seji zbrali predsedstvo koordinacijskega sveta ZSMS Železarne in predsedniki osnovnih organizacij ZSMS Železarne. Govorili so o zaključku razprave o težah sprememb sporazuma o skupnih osnovah in merilih za delitev sredstev za osebne dohodke in delo sklada skupne porabe ter aktivnosti osnovnih organizacij ZSMS v Železnici.

Čeprav sta bili na dnevnem redu dve pomembni vprašanji, ki se kako zadevata mlade, pa žal iz nekaterih osnovnih organizacij ZSMS ni bilo predsednikov, in sicer iz TOZD: Plavž, Hladna valjarna Jesenice, Valjarna žice in profilov, Valjarna debele pločevine, Profilarne, Energetika, Elektrode, Hladna valjarna Bela in Družbena prehrana (žal tudi časa za opravičilo niso našli).

Pod prvo točko so mladi obravnavali teze sprememb sporazuma, katere je predsedstvo že enkrat imelo na dnevnem redu in so bile potem dane v razpravo družbenopolitičnim organizacijam v TOZD in delovnih skupnostih. Na seji je bilo ugotovljeno, da so v nekaterih osnovnih organizacijah ZSMS o težah razpravljali in sprejeli nekatere usmeritve, druge pa za tako pomemben dokument niso imeli časa.

V razpravi, ki je bila dokaj široka, so bili izoblikovani naslednji ključki o težah sprememb sporazuma o skupnih osnovah in merilih za delitev sredstev za osebne dohodke in delo sklada skupne porabe:

- sistem delitve OD mora dati pomembno vlogo oz. delež osnovi osebnih dohodkov,
- metodologija vrednotenja delovnih nalog poslovalnih delavcev mora določati višino OD glede na uspešnost TOZD oz. delovne skupnosti (predvsem finančno uspešnost),

- razpon med najvišje in najnižje vrednotenim delom je primeren,
- obstaja naj točkovna vrednost, ki se ugotavlja trimesečno,
- normala merjenja naj bo osnova 100 %, normala doseganja učinka pa naj bo 1.1,

- ocena delovnega prispevka naj ostane v prehodnem obdobju le tam, kjer ni mogoče poiskati, kakšen je prispevek posameznega delavca,
- ukinejo naj se ure za manjka-joče,

- premije je potrebno ukiniti tudi v TOZD Plavž in Jeklarna,
- globalna politika delitve OD je sprejemljiva,

- podpiramo usmeritev, da se dodatki za časovno razporeditev dela izplačajo v fiksnem znesku za vse delavce enako, ne glede na zahtevnost dela, ki ga delavec opravlja,
- dodatek za sobotno delo naj se ukine,

- popoldanski dodatek je potrebno obravnavati iz razmer delovne organizacije,
- nadurni dodatek naj se obračuna v odstotkih na osnovo,

- jubilejne nagrade naj ostanejo v taki obliki kot so,
- odstotek za stalnost naj ostane nespremenjen,

- ukine naj se dodatek za zmanjševanje nezdod,
- stimuliranje zbiranja odpadnih surovin naj ostane nespremenjeno,

- pogodbeno dela, dežurstva, honorarje in podobno je potrebno obravnavati v sporazumu,
- pripravištvo je potrebno urediti in stimulirati,

- plačilo za sobotni dopust je potrebno ukiniti,
- osnova za izplačilo za bolezensko odsotnost naj bo naslednja:

- 1—3 dni 75 % osnove,
- 4—15 dni 85 % osnove,
- 16 dni in več 90 % osnove.

V nadaljevanju so obravnavali aktivnosti osnovnih organizacij

ZSMS. Sklepi programske konference koordinacijskega sveta in sklepi devete seje CK ZKS nas obvezujejo, da izboljšamo delovanje osnovnih organizacij ZSMS. Dogovorjeno je bilo, da bodo v osnovnih organizacijah ZSMS organizirani sestanki, na katere bodo poleg predsedstva osnovne organizacije ZSMS vabljeni še: vodja TOZD, sekretar osnovne organizacije zveze komunistov, predsednik osnovne organizacije sindikata, mladi člani ZK in predstavniki koordinacijskega sveta ZSMS Železarne in OK ZSMS Jesenice. V prvi skupini bi obiskali naslednje osnovne organizacije ZSMS: Plavž, Valjarna žice in profilov, Hladna valjarna Jesenice, Valjarna debele pločevine, Hladna valjarna Bela, Elektrode, Energetika, Jeklovlek in Želblarna.

Obravnavali so tudi predlog, ki je bil podan na programski konferenci koordinacijskega sveta, o povišanju članarine. Ugotovljeno je bilo, da povišanje ni bilo sprejeto v osnovni organizaciji TOZD Livarna, zato bodo predlog v tej osnovni organizaciji ZSMS še enkrat obravnavali.

Predložen je bil tudi operativni program dela koordinacijskega sveta ZSMS za naslednje tri mesece, da se bodo osnovne organizacije ZSMS lažje vključile v te aktivnosti. Tako bodo poleg tekočih samoupravnih aktivnosti večjo pozornost namenili razpravam o zaključnih računih in delitvi sklada skupne porabe, razpravi o problematiki mladinskega prostovoljnega dela in lokalnih MDA, kulturnim in športnim akcijam.

Na skupni seji so tudi predlagali člane predsedstva v organe OK ZSMS Jesenice, in sicer: v svet za družbenoekonomske odnose Bojana Dolinska, v komisijo za idejnopolično delo Mileta Crnoviča, v komisijo za kulturo Igorja Arha, v komisijo za informiranje Lilijano Kos, v komisijo za SLO in družbeno samozaščito Veljka Vukoliča in v center za MDA Dragutina Gvozdiča.

Z. K.

PRIPRAVLJENOST JE VEDNO BOLJŠA KAKOR GOLO PRIČAKOVANJE

TITO

EPIDEMIOLOGIJA V VOJNI IN MIRU

Drugi dan: Chloroquin, 2 tbl po 300 mg + Daraprim 1 tbl po 25 mg.

Tretji dan: Chloroquin, 2 tbl po 300 mg. Po nekaj dneh premora, vsled radikalne ozdravitve bolnik prejema 14 dni samo po 2 tbl Primaquin dnevno po 7,5 mg.

V primeru malarije rezistentne (odporne) na Chkiriquin, uporabimo Chininum sulfuricum tablete na enega od naslednjih načinov, torej:

- Chininum sulfuricum, 2 gr dnevno v trajanju 14 dni ali
- Chininum sulfuricum, 2 gr dnevno v trajanju 14 dni s tem, da prve 3 dni še po 2 tbl Daraprim po 25 mg ali
- Chininum sulfuricum, 2 gr dnevno v trajanju 14 dni s tem, da prvi dan vzamemo še 1 gr Sulfalena. Jasno je, da se otrokom zmanjša-jo zgoraj našete doze zdravil za polovico.

PEGAVICA

Bila je stoletja najhujša človekova spremljevalka v vojni in lakoti. To je huda vročinska bolezen z značilnim izpuščajem. Bolezen je za občutljive odrasle pogosto smrtna, posebno kjer vlada lakota. Bolezen prenaša uš s človeka na človeka. Pegavico povzročata dve rikeciji. Obe boleznii sta enaki in se prav tako enako prenašata.

Danes govorimo o murini ali endemioni in o humani ali epidemni pegavici. Prvici so dokazali v Avstraliji, kmalu po prvi svetovni vojni, da se človek nalezijo pegavice tudi drugače, ne le prek uši.

V južni Ameriki so opazili blage oblike pegavice, podobno kot v Avstraliji. Dokazali so tudi, da človeka inficirajo podganje bolhe in da so podgane v naravi inficirane z rikecijo pegavice. Odtlej so podobne razmere zabeležili še marsikje, tudi pri nas v Dalmaciji in v južni Bosni. Pegavica je torej starodavna bolezen podgan in miši. Značilnost pegavice, da se širi prek uši, pa je nastala mnogo pozneje.

Pegavica se je rodila, ko je prva inficirana podganja bolha zbadla človeka. To se je skoraj gotovo zgodilo pred stoletji nekje na Vzhodu, veliko prej, preden je bolezen segla med srednjeveškimi vojnami v gosto naseljeno Evropo. Zdravniki tiste dobe niti niso opazili posameznih endemičnih, povečini blagih bolezni. Pozneje se je bolezen še večkrat zanesla na Zahod. Pri tem so bile poglavitve prenašalke vojske. Najprej so nastale omejene in manjše epidemije. Vse se je končalo tako, da je rikecija še vedno ostala le murina. Inficirane podgane pa so se utrdile v Sredozemlju.

Bolezen pa je postala v 16. in 17. stoletju, ob začetku Maksimiljanovih bojev s Turki in pozneje ves čas tridesetletne vojne — stalna morija vojsk in se je razširila tudi med Evropejce, ki so tedaj preživljali revščino.

Na Vzhodu se je pegavica spremenila iz endemične v epidemio. Iz zelo starega zapisa je znano, da je pegavica divjala v Evropi že leta 1083. Tridesetletna vojna je bila velikanski preiskus z nalezljivimi boleznimi na ljudeh. Vojske so korakale v vseh smereh in lakota je primorala ljudstva, da so se nenehno selila in bežala, zdaj pred enimi, zdaj pred drugimi. Žal pa pegavica ni spremljala le vojakov, temveč se je širila tudi zunaj območij, kjer so se vojskovali. Tako je pegavica divjala v Evropi vse 18. stoletje in dobesedno 19. stoletja. Postala je stalna spremljevalka vojn, nobeno oblegano mesto ji ni ušlo. Kljub napredku v 18. stoletju, pa se je pegavica ohranila, kajti Evropejec je ostal umazan.

Kopalne kadi so uporabljali tedaj le za zdravljenje bolezni. Javna kopališča so bila sila nehygienična.

V dobi Napoleonovih vojn je pegavica umorila več vojakov kot strelno orožje. Pri nas v Bosni in Srbiji je razsajala pegavica med prvo in drugo svetovno vojno ter se ohranila še nekaj let po njej.

Nemara je prav, da na koncu povemo še nekaj podrobnosti o pegavici v Srbiji leta 1914. Razmere so bile tam strašne. Pogumna srbska vojska je imela mnogo močnejšega nasprotnika — vso avstrogrško monarhijo. Prva večja epidemija je zajela avstrijske vojne ujetnike v Valjevu in skoraj hkrati je pegavica preplavila vso Srbijo.

Spomladi leta 1915 je bila epidemija tako obsežna, da je bila v Evropi enkratna. Na vrhuncu epidemije je umrlo kar 70 % bolnikov, v manj kot šestih mesecih 150 tisoč ljudi ter pobrlo 30 tisoč avstrijskih vojni ujetnikov. Pegavica sicer ni zmagala v tej vojni, zanesljivo pa je pomagala zahodnim zaveznikom, da so na koncu zmagali. Za nastanek epidemije so bile nadvse ugodne razmere tudi v vojski. Vojaki so bili izčrpani in brez najnujnejšega. Ko so prišli na inficirano ozemlje, jih je zajela epidemija. Zdravstveni delavci, zdravniki in bolničarji so zboleli med prvimi. Vsi zdravniki so umrli.

(Se nadaljuje)

RAZGOVOR INFORMATORJEV OSNOVNIH ORGANIZACIJ ZSMS

V petek, 10. februarja, je bil v novih prostorih družbenopolitičnih organizacij občine sestanek oziroma razgovor referentov za informiranje v osnovnih organizacijah ZSMS. Povabljeni so bili referenti za informiranje iz višjih razredov osnovnih šol, iz srednjih šol ter iz združenega dela. Pogovarjali so se o aktivnosti v letu 1984 in o izdaji našega mladinskega glasila Horizont. V prvi polovici marca naj bi organizirali tudi seminar za informatorje.

Sestavljen je bil odbor za izdajo Horizonta. Predsednica odbora je Lilijana Kač iz Centra srednjega usmerjenega izobraževanja Jesenice, ostali člani odbora pa so še: Irena Ferk in Mojca Kobal iz osnovnih šol, Julči Štremfelj iz Centra srednjega usmerjenega izobraževanja Jesenice in Črtomir Mesarič iz združenega dela (TOZD Livarna — Železarna).

M.

Kompozicija (foto S. Kokalj)

PREGLED SESTANKOV SDS

PREGLED SESTANKOV SDS

V tem tednu smo prejeli še zadnje zapisnike s sestankov samoupravnih delovnih skupin, vsega skupaj 94, ki so obravnavale predlog sprememb premijskih sistemov, samoupravni sporazum o združevanju dela in sredstev za gradnjo jeklarne 2 in spremembe cen izdelkov črne metalurgije.

V TOZD LIVARNA so se sestali delavci iz čistilnice, ki niso imeli pripomb na obravnavano gradivo. Delovna skupina jeklovlarne I meni, da bi morale premije ostati takšne, kot so sedaj, vendar bi morale biti vključeno tudi merilo kvalitete. Skupina jeklovlarne II tudi ni imela pripomb.

V TOZD VALJARNA ŽICE sta se sestali dve skupini. Vodstvo valjarne žice meni, da bi bilo material iz skladišča možno odpremiti naročnikom, če bi bili na razpolago ustrezni vagoni. Delovna skupina valjarne žice III meni, da bi morali biti v premijskem sistemu zajeti tudi vplivi vzdrževanja strojev in naprav na proizvodne rezultate.

V temeljni organizaciji HLADNA VALJARNA BELA se je sestalo 13 delovnih skupin. Delavci delovne skupine lužilnica in priprava vložka 3 predlagajo naj se pri usklajevanju premij participacija za žerjavovodje poviša od 70 na 100 odstotkov. Delovna skupina žarilnica I ima precej vprašanj v zvezi s prehrano: zakaj delavci iz služb, ki imajo boljše malico v Kazini, nimajo enakih malic kot delavci v proizvodnji, zakaj imajo delavci, ki delajo v popoldanski in nočni izmeni ves dan pogrevano hrano, zakaj v nekaterih kantinah delajo že nekaj ur narezano salamo, zakaj v kantini na Beli ni mogoče dobiti malice za denar, ... Z novim načinom delitve malice se ne strinjajo tudi delavci žarilnice II, adjustaze I, valjarne I in valjarne IV. Poleg tega zahteva SDS valjarna I kvalitetejši vložek, saj sicer ne bodo mogli izpolnjevati mesečnih planov proizvodnje. Delavci, ki delajo na ZRM, imajo neustrezne delovne pogoje zaradi vpliva kisline in sprašujejo: »ali zdravje delavcev res ni to-

liko vredno, da bi se naredila pregradna stena med lužilnico in ZRM. Kdo bo popravil ali plačal računalnik, ko ga bo do konca razjedla kislina?»

V TOZD HLADNA VALJARNA JESENICE se je prav tako sestalo 13 delovnih skupin, ki so poleg januarskih samoupravnih aktivnosti obravnavale še lanske letošne proizvodne rezultate in plan za leto 1984. SDS vodstvo HVJ meni, da bo treba operativne planske prilagoditve, zlasti če Hladna valjarna Bela ne bo izpolnila svojih obveznosti, prav tako pa bo treba prilagoditi plan zaradi predvidenega remonta na Siemens valjarskem stroju. Delovna skupina se ne strinja s planiranim zmanjšanjem števila delavcev, saj pravi, da so planirane obveznosti enake, kot v lanskem letu. Vse delovne skupine v žarilnici ugotavljajo, da je žerjavna proga v tako slabem stanju, da ne omogoča več varnega dela z žerjavi, in bi jo bilo zato potrebno popraviti. Delavci delovne skupine lužilnica menijo, da so sredstva, ki naj bi jih za gradnjo nove jeklarne prispevala Hladna valjarna Jesenice previsoka, prav tako pa se sprašujejo »ali je smiselno postavljati vprašanja, ko pa nanja ni odgovor ali pa so nepopolni.«

V temeljni organizaciji ŽICARNA se je sestalo 13 delovnih skupin, ki so obravnavale tudi proizvodne rezultate v letu 1983. SDS vodstvo meni, da bi moral novi premijski sistem zagotoviti razlikovanje med dobrim in slabim delavcem. V Žičarni so imeli v lanskem letu tudi precej reklamacij, vendar ne vedno po svoji krivdi. Delovna skupina patentirnica I meni v zvezi s podražitvami izdelkov črne metalurgije, da v zviševanju cen ne more biti rešitev iz sedanje situacije. SDS patentirnica II ni zadovoljna z razlago o ukinitvi izvoznih premij, ker da je premalo konkretna in jasna. Delavci delovne skupine pocinkovalnica so zaskrbljeni zaradi pomanjkanja naročil.

V temeljni organizaciji PROFILARNA so se sestale vse štiri delovne skupine.

V temeljni organizaciji JEKLOVLEK se je sestala delovna skupina vlačilnica.

V TOZD ŽEBLJARNA so se sestale štiri delovne skupine. SDS želblarna III predlaga, naj v bodoče na proste sobote dela v polni zasedbi le ena izmena.

V TOZD STROJNE DELAVNICE se je sestalo 12 samoupravnih delovnih skupin. Delovni skupini priprava dela in materialna služba Javornik se ne strinjata s tem, da se storitvenim dejavnostim priznava le 70 odstotna premija za izjemne dosežke. SDS konstrukcijske delavnice II ni zadovoljna s kvaliteto hrane v kantini in zahteva pritožno knjigo. Delovne skupine v Strojnih delavnicah so obravnavale tudi začetek delovnega časa ob prehodu na poletni čas in so si bile enotne, da naj pričetek dela ostane nespremenjen, se pravi ob 6., 14. in 22. uri.

Dispečerji elektroenergije iz temeljne organizacije ENERGETIKA niso imeli pripomb na obravnavano gradivo.

V TOZD TRANSPORT se je sestalo osem samoupravnih delovnih skupin, ki tudi niso imele pripomb.

V delovni skupnosti ZA KOMERCIJALNE IN FINANČNE ZADEVE so se sestale tri delovne skupine. Delovna skupina komerciala IV meni, da je 70 odstotkov poprečne premije za skupne službe »odločno premalo glede na to, da sta zlasti nabava in prodaja tako tesno povezani s proizvodnjo, da se jima lahko prizna celotno povprečje.« Delovna skupina računovodstvo osnovnih sredstev v zvezi s predlogom sprememb premijskih sistemov zahteva najprej testne izračune, šele potem se bodo odločali.

V delovni skupnosti ZA KADROVSKE IN SPLOŠNE ZADEVE TER INFORMIRANJE se je sestala delovna skupina kadrovskega sektorja. Delovna skupina postavlja vprašanje, zakaj o predlogu sprememb premijskega sistema razpravljamo in odločamo sedaj, ko pa bi moral vprašanja stimulativnih osebnih dohodkov reševati samoupravni sporazum o skupnih osnovah in merilih delitve osebnega dohodka in dela sklada skupne porabe.

V temeljni organizaciji DRUŽBENA PREHRANA so se sestale štiri delovne skupine. Nobena od skupin ni imela pripomb na kvaliteto hrane ali način prehranjevanja delavcev železarne.

8. SEJA ODBORA ZA GOSPODARSTVO

Predsednik odbora za gospodarstvo pri DS TOZD Hladna valjarna Bela Peter Muhar je osmo sejo sklical 27. januarja. Poleg pregleda izvrševanja sklepov, ki ga je posredoval pomočnik vodje TOZD Ivo Cundrič, kjer so ugotovili, da so bili vsi izvršeni, je odbor obravnaval oceno izpolnjevanja operativnega programa za mesec januar.

Iz ocene je bilo razvidno, da bo operativni program, ki je enak družbenemu planu, v skupni količini izvršen. Zopet pa bo odstopal pri kvalitativnem asortimentu, in sicer pri dinamiku jeklu zaradi premajhne količine dobavljenega vložka, kakor tudi zaradi neustrezne kvalitete. Zaradi istih vzrokov ne bo realiziran tudi program nerjavnih jekel, poleg tega pa je bila dobava vložka prepozna za izdelavo materiala v tem mesecu. Zaradi predvidenega remonta Sendzimir ogrožja je bila zmanjšana količina C-kvalitete.

Tudi predvideni izvoz ne bo realiziran, pri dinamiku zaradi kvalitativnih problemov, glavna vzroka pa sta pomanjkanje vagonov in odprema embalažnega traku zaradi zaprtega akreditiva.

V nadaljevanju je odbor sprejel predlog operativnega programa skupne in blagovne proizvodnje za mesec februar, ki ga je predložil vodja priprave dela Mladen Azinovič. Skupni operativni program za mesec februar znaša 8.300 ton, od tega 1.850 ton valjanja uslug. Po kvalitativnem asortimentu je to 2.300 ton dinamiku jekel, 115 ton nerjavnih jekel, 400 ton ostalih jekel in 3.645 ton nizkoogljikanih jekel.

Odbor za gospodarstvo je menil, da bo predvideni program za mesec februar možno uresničiti.

Na predlog komisije za inovacije so obravnavali dve tehnični izboljšavi, in sicer:

— tehnično izboljšavo št. 2501 z naslovom »zamenjava zaviralnih desk na ZRM ogrožja« avtorjev Janja Rozmana, Branka Iskra in Alojza Beguš. Odbor je sklenil, da se avtorjem izplača posebno nadomestilo, oziroma II. renta v skupni višini 26.663,00 din, ki si jo delijo: 67% Rozman in po 16,5% Iskra in Beguš.

— tehnično izboljšavo št. 2560 z naslovom »časovno regulirano avtomatsko odmikanje stranskih vodil« avtorja Matija Urha. Odbor je sklenil, da se avtorju izplača II. renta v višini 16.593,00 din. Ker tehnične izboljšave od decembra 1983 ne uporabljajo več, avtor ni upravičen do nadomestila III. rente.

Ob tem je odbor pripomnil, da bo v prihodnje potrebno vse tehnične izboljšave temeljito pregledati in ugotoviti, če niso avtorjeva delovna naloga.

Odbor je sprejel na znanje poročilo o sprejetih reklamacijah, ki ga je posredoval predsednik: vzrok za reklamacije je predvsem neustrezna kvaliteta vložka.

Ob zaključku seje je odbor za gospodarstvo obravnaval tri prošnje društev in sklenil:

— Društvu upokojencev Dvoje-Mojstrana se dodeli dva kosa nerjavne pločevine v dimenziji 0,8 mm x 500 x 2000 mm;

— Planinskemu društvu Javornik-Koroška Bela se dodeli 15 odpadnih sodov za zbiranje odpadkov pri planinskih postojankah.

— Planinskemu društvu Gozd Martuljek se dodeli šest kosov nerjavne pločevine debeline 3 mm x 1000 x 1000 mm za rezervoar za vodo.

N. K.

8. SEJA ODBORA ZA DELOVNA RAZMERJA

Predsednik odbora za delovna razmerja Tomaž Kramar je osmo sejo sklical 24. januarja. Pri pregledu izvrševanja sklepov 7. seje so ugotovili, da so bili vsi sklepi izvršeni, spremeni pa se sklep o odpovedi Dragana Antiča in Stanka Hribarja, in sicer se rok odpovedi na lastno željo podaljša Antiču do 15. marca in Hribarju do 1. marca. Uresnili tudi niso izraženih potreb po novih delavcih.

Pomočnik vodja TOZD Ivo Cundrič je člane seznanil z delom inštruktorja, ki ga je odbor zadolžil za večjo kontrolo vajencev tudi v drugih oddelkih, kjer opravljajo obvezno prakso.

Pri kadrovski problematiki so člani odbora najprej sprejeli na znanje poročilo o gibanju zaposlenih v decembru. Iz poročila je bilo razvidno, da je bil stalež zaposlenih v decembru enak planu, novosprejeti so bili trije delavci, obračunanih ni bilo. Skupna odstotnost z dela je bila za 0,88% nižja kot v delovni organizaciji, in sicer zaradi nižje odsotnosti zaradi nezgod in bolezni, vse ostale odsotnosti pa so bile višje kot v Železarni.

Kadrovik je odboru posredoval poročilo o kadrovski problematiki v letu 1983. Poprečni stalež v letu 1983 je bil glede na leto 1982 za eno osebo nižji. Delovno razmerje je sklenilo 55 delavcev — osem več kot leto prej, delovno razmerje pa je prekinilo 45 delavcev, oz. štirje manj kot leto 1982. Vzroki za prekinitev delovnega razmerja so predvsem: odhodi v JLA (14 delavcev), lastne odpovedi (14 delavcev), 12 delavcev pa je bilo disciplinsko odpuščenih, kar je boljše kot v letu 1982, ko je bilo disciplinsko odpuščenih 29 delavcev. Odsotnosti z dela so zaradi bolezni, izredno neplačanega dopusta, orožnih vaj in pozivov oblasti kar 0,27% nižje kot predhodno leto. Vse ostale odsotnosti z dela so višje kot v letu 1982, razen skupne odsotnosti, ki je 1,13% manjša.

V nadaljevanju je odbor potrdil predlog prerazporeditve delavcev v oddelku adjustaže. Za nemoteno izvrševanje predvidenega proizvodnega programa je odbor sprejel potrebe po 18 novih delavcih.

Pri obravnavi prošnje je odbor ugodno rešil dve prošnji za prekinitev delovnega razmerja, ki se izvede v rednem odpovednem roku in za ponovni sprejem v TOZD.

Potrdili so sprejem prijavitelne kandidata na razpis del in nalog brusilec valjev, ki je sedaj zaposlen v TOZD Vzdrževanje.

Odbor bo seznanil delavce z organizacijo šole za metalurške delavce. Radi bi pridobili čim več kandidatov, da bi šolo lahko organizirali na dve izmeni.

V zvezi s pogodbenim delom delavcev TOZD HVB v drugih TOZD je odbor zadolžil strokovno službo, da pred sklenitvijo pogodbenega dela preveri zdravstveno stanje delavca, da ne bo prihajalo do izostajanja na njegovih rednih delih in nalogah.

N. K.

7. SEJA DELAVSKEGA SVETA

Predsednik delavskega sveta TOZD Hladna valjarna Jesenice Franc Makše je sklical in vodil 7. redno sejo 31. januarja. Pri pregledu sklepov zadnje seje so delegati ugotovili, da so izvršeni.

Na seji so obravnavali doseženo proizvodnjo in spremljajočo problematiko v letu 1983, kar so že obravnavali delavci na sestankih SDS in odbor za gospodarstvo. Glede na slabe pogoje dela so bili doseženi rezultati sorazmerno dobri.

Delegati so ugotovili, da so samoupravni sporazum o združevanju dela in sredstev za izgradnjo jeklarne 2 že obravnavali delavci na sestankih SDS in da je zanj glasovalo 163 delavcev od 219 zaposlenih.

Delavci so obravnavali tudi odlok zveznega izvršnega sveta o povišanju cen izdelkov črne metalurgije za 21% in sprejeli ustrezen sklep.

V zvezi z obravnavo predloga in sprememb premijskega sistema za višjo proizvodnjo in produktivnost so sprejeli naslednje mnenje:

Razprava, ki je potekala v SDS, je pokazala, da delavci z nezaupanjem sprejemajo predloge. Predhodno je potrebno narediti primerjave, ki bodo omogočale sedanje in prihodnje

8. SEJA DELAVSKEGA SVETA

Delavski svet TOZD Elektrode je imel 30. januarja osmo redno sejo, ki jo je vodil predsednik Janez Kosmač. Najprej so obravnavali poročilo o izvrševanju sklepov zadnje seje in ugotovili, da so izvršeni. V zvezi s sklepi prejšnjih sej o izvozni stimulaciji so sprejeli informacijo poslovnega odbora Železarnice.

Obravnavali so predlog usmeritev sprememb premijskega sistema za višjo proizvodnjo in produktivnost in na osnovi razprav na sestankih SDS sprejeli prvo varianto s pripombo, da se za TOZD Elektrode izračun premij izvede po oddelkih. Soglašali so, da se pri kvalitativni proizvodnji pri premijah za izjemne dosežke v vseh oddelkih upošteva vpliv plaščevalnice, dokler ne bodo dodelani parametri po posameznih oddelkih.

V organe upravljanja Ljubljanske banke, Temeljne banke Gorenjske Kranj in Jugobanke so imenovali Miha Stojana za obdobje 1984—86.

Potrdili so elaborat o izvršeni inventuri za leto 1983 brez bistvenih pripomb.

Ugotovili so, da so vse samoupravne delovne skupine obravnavale spremembo prodajnih cen črne metalurgije in soglašajo s pripombo, da bi se morale skladno s cenami črne metalurgije usklajevati tudi cene proizvodov kovinsko-predelovalne industrije.

Potrdili so program drobnih amortizacijskih zamenjav in investicijskega vzdrževanja za leto 1984. Pripomnili so, da je treba iz združenih sredstev nujno zagotoviti sredstva za odpravevanje v oddelku taljenih praškov.

Ugotovili so, da so samoupravni sporazum o združevanju dela in sredstev za izgradnjo jeklarne 2 obravnavale samoupravne delovne

skupine in je zanj glasovalo od 252 zaposlenih 210 delavcev.

Obravnavali so problem obratovanja TOZD Elektrode v soboto, 28. januarja. Sprejeli so razlago vodja TOZD Miha Stojana in vzroke, ki so privedli do izrednega dela. Ugotovili so, da breme dodatnega dela nosijo vedno eni in isti delavci, nekateri pa se temu vedno izognejo. Če bi do takih problemov še prišlo, delavski svet daje vso podporo vodstvu, da ukrepa po sprejetem pravilniku o delovnih razmerjih.

Sklenili so, da se vse leto na delovne sobote normalno dela na dopoldanski in popoldanski izmeni.

Razpravljali so še o problematiki prehrane v kantinah. Do popravila kuhinje za tople obroke bo potrebna strpnost. Menili so, da bi morali urediti tudi delilnico-kantino na transportu. Ta problematika je bila obravnavana že večkrat na delavskem svetu, zborih delavcev in v osnovni organizaciji sindikata, vendar odgovora na to problematiko TOZD ni prejel. Pripombe so bile tudi na kvaliteto toplih obrokov, enoličnost obrokov, pomanjkanja kruha in toplega obroka na popoldanski izmeni, za hladno malico pa je bonu treba doplačati od 20 do 30 dinarjev.

Delegati so še odobrili sredstva za izvedbo obiska upokojencev TOZD Elektrode.

SM

9. SEJA ODBORA ZA GOSPODARSTVO

Deveto redno sejo odbora za gospodarstvo pri DS TOZD Hladna valjarna Jesenice je 26. januarja sklical in vodil predsednik Dušan Prešern. Ugotovili so, da en sklep osme seje ni bil v celoti realiziran, ker TOZD HVB ni dobavila 100 ton dinamov trakov v debelini 0,5, kot je bilo planirano. Zaradi tega so družbeni plan za mesec januar morali zmanjšati za 168 ton in je operativni plan znašal 2.282 ton.

Problematika proizvodnje je bila podobna kot v prejšnjih mesecih; še vedno je največji vzrok za nedoseganje plana okvara na Siemens valjarskem ogrožju. Delavci so si zelo prizadevali doseči družbeni plan v januarju.

Potrdili so plan za mesec februar, ki znaša 2.550 ton s predpostavko, da bo TOZD HVB dobavila dinamov pločevino, ker Siemens še vedno deluje okrnjeno.

Pri pregledu izvrševanja programa za mesec december so ugotovili, da je bil družbeni plan izpolnjen 103,26%, izplen pa je bil boljši, kot je bilo predvideno. Pri porabi zveplene kisline zaradi popravil na banjah in neobratovanja galičarne ni bil dosežen zastavljeni cilj. Poraba električne energije je pod planirano količino, razen na globinskih pečeh, in sicer zaradi zahtev TOZD Žičarna. Razveseljiva je ugotovitev, da se je povišala storilnost.

Pri pregledu uresničevanja stabilizacijskega programa za leto 1983 so ugotovili, da družbeni plan ni bil dosežen zaradi znanih vzrokov, operativni plan pa je bil dosežen 101,69%. Prav tako so bili preseženi postavljeni cilji glede izplena in manjše porabe kisline. Ugodni so tudi kazalci pri porabi električne energije. Poraba

valjev je v TOZD v mejah normale, glede na situacijo na Siemens ogrožju (okvara stroja, nekvadratni vložek). Zelo ugodni so tudi kazalci storilnosti, kjer so zastavljeni cilji preseženi.

Reklamacije za leto 1983 številčno sicer niso narasle, za trikrat pa se je povečala teža reklamiranega materiala. Vzrok reklamacij je predvsem v nekvadratnem delu na valjarskih strojih in rezalnih ogrožjih, precejšen delež pa odpade na predhodne obrate, tople valjarne in topilnice.

Člani odbora so obravnavali prošnjo balinarskega kluba Jesenice za pomoč pri izgradnji pokritega bališča. Odobri se mu do 1500 kg HVT v raznih dimenzijah po predloženem spisku.

Ob koncu seje so obravnavali še problematiko obratovanja v nedeljo, 29. januarja. Zaradi izrednih zahtev in neprekinjenega dela na Siemens ogrožju je odbor sklenil, da nagradi vse valjarce, ki so delali na ta dan, s 500,00 din.

ss

Železarski globus

AVSTRIJA

V avstrijski železarni VÖEST-Alpine v Linzu je v lanskem oktobru pričela obratovati plazma električna peč s težo šarže 45 ton, ki jo je mogoče povišati do 60 ton. Premier peči je 5,8 m, njena električna moč 36 MVA in zmogljivost plazma gorilcev 4 x 7 MW. Letno bodo v njej lahko izdelali 74.000 ton od nelegiranih do visoko legiranih jekel. Postopek za obratovanje te peči so razvili v Nemški demokratični republiki. Med obratovanjem tega jeklarskega agregata odpade poraba elektrod, možen je višji izplen, manj je ropota in ni nevarnosti za sunkovito preobremenitev električnega omrežja. Podobno kot v obločnih električnih pečeh uporabljajo tudi v tej peči kot vložek jekleni odpadki.

ZDA

V septembru leta 1983 je minilo 50 let, odkar je pričelo obratovati prvo sendzimir valjarsko ogrožje za hladno valjanje trakov. Prvo takšno ogrožje je leta 1933 zgradilo nemško podjetje A. Schmitz iz Düsseldorfa za valjanje nizko ogljikanih trakov z največjo širino traku 800 mm; valjati je bilo možno 3 mm debele tople valjane trake na hajanjsko debelino 0,3 mm. To valjarsko ogrožje so montirali v poljski železarni Huta Pokoj in je obratovalo do leta 1978. Danes obratuje v raznih železarnah sveta okoli 400 Sendzimir valjarskih ogrožij.

ss

11. SEJA DELAVSKEGA SVETA

31. januarja je bila 11. redna seja delavskega sveta TOZD Žičarna, ki jo je sklical in vodil predsednik Marjan Jamar. Delegati so bili seznanjeni z izvajanjem sklepov zadnje seje in ugotovili, da so izvršeni.

Sprejeli so poročilo predsednika centralne inventurne komisije o izvršeni inventuri premoženja TOZD Žičarna. Inventurne komisije so delale v skladu s pravilnikom o inventuri in niso ugotovili nobenih nepravilnosti. Sklenili so, da se presežki knjižijo pod izredne prihodke, primanjkljaji pa pod izredne odhodke.

V nadaljevanju seje so obravnavali predlog sprememb premijskega sistema za višjo produktivnost, ki so ga že obravnavali delavci na sestankih SDS in ga sprejeli s 73,93% glasov, in sicer prvo varianto z nekaterimi pripombami.

Sprejeli so tudi ugotovitveni sklep, da so delavci na sestankih SDS obravnavali odlok zveznega izvršnega sveta, da se čene izdelkov črne metalurgije zvišajo za 21%. Zaradi zaostrenih pogojev gospodarjenja v letu 1984 in sprejete obveznosti delovne organizacije iz korekcije prodajnih cen izdelkov črne metalurgije ne ustreza osnovam družbenega načrta za leto 1984. Nove čene so sprejeli

pod pogojem, ki ga je z istim odlokom ZIS proklamiral, to je, da se cene izdelkov ostalega dela industrijske proizvodnje in storitev ne spreminjajo in zanje velja zamrznitev cen. Sklep je potrdilo 73,93% delavcev TOZD.

Delegati so v nadaljevanju ugotovili, da so samoupravni sporazum o združevanju dela in sredstev za izgradnjo jeklarne 2 obravnavali delavci na sestankih SDS. Zanj je glasovalo od 234 zaposlenih 173 delavcev, kar je 73,93%.

Delegati so potrdili tudi predlog programa koriščenja sredstev amortizacijskih zamenjav in investicijskega vzdrževanja za TOZD in Železarno za leto 1984. Seznanjeni so bili še s pravilnikom o skupnem nastopanju na tržišču žice in uvoza valjane žice za potrebe predelave in ga potrdili brez pripomb. Ob koncu seje so predlagali, da bi se sejnine povečale z dosedanjih 50 na 100 din.

ss

10. SEJA ODBORA ZA GOSPODARSTVO

Predsednik odbora za gospodarstvo pri TOZD Žičarna Tomaž Štefelin je 31. januarja sklical deseto redno sejo. Pri pregledu izvajanja sklepov zadnje seje so ugotovili, da so sklepi izvršeni.

V nadaljevanju seje so člani odbora potrdili operativni plan za mesec februar, ki znaša 4.620 ton vlečene žice in je enak družbenemu planu. Od tega je za prodajo namenjeno 3.200 ton in za domačo predelavo 1.420 ton. Za izvoz je predvideno 140 ton, za tovarno v Negotinu pa 250 ton žice.

Poročili o doseženih proizvodnih rezultatih v decembru 1983 so ugotovili, da so izdelali 4.946 ton vlečene žice, od tega za prodajo 3.382

ton in za domačo predelavo 1.664 ton. Izplen je bil 97,22% in storilnost 259,80 kg/h. Poprečni osebni dohodek je bil 23.175 din na osebo. Proizvodni stroški so bili nižji od planiranih za 6.760.050 din.

Potrdili smo nove norme za stroja Arboga in Alma-ata, ki veljajo od 1. februarja.

Ob koncu seje so člani odbora obravnavali še prošnjo smučarskega kluba in organizatorjev za prireditve »svinjska glava«, ki prosijo za denarno pomoč za izvedbo prireditve. Odbor jim je podaril 50 kg odpadne pocinkane žice.

ss

PROIZVODNJA V JANUARJU BI BILA LAHKO ŠE BOLJŠA

(Nadaljevanje s 1. strani)

mi SM peči. Vmes- je prišlo do okvar na SM peči 02 in 06 in zato je v prvem obdobju obratovala dva dni s tremi peči in v drugem štiri dni s štirimi peči. Zaradi predvidenega obratovanja s štirimi SM peči so znižani operativni program skupne proizvodnje dosegli 100,6 %.

V elektro jeklarni so imeli občasne težave zaradi pomanjkanja sinterdolomita, potrebnega za popravo dna in sten peči. Poleg tega je bil podaljšan tudi remont na ASEA peči. Z gospodarskim načrtom predvideno skupno proizvodnjo so dosegli 98,4 %.

Ker je bilo na razpolago dovolj grodlja dobre kvalitete, so z dobrim delom operativni program v preteklem mesecu izpolnili 99,8 %.

Na napravi za kontinuirno vlivanje so v januarju odličili 4.631 ton ali 105,2 % količine, predvidene z gospodarskim načrtom.

TOZD LIVARNA

V TOZD Livarni so dosegli 108,2 % z gospodarskim načrtom predvidene skupne proizvodnje. Tujim naročnikom so odpremili 147,8 ton izdelkov.

TOZD VALJARNA BLUMING-ŠTEKEL

V tej valjarni so imeli 17. januarja nekoliko daljši remont zaradi zamenjave obeh sklopov na valjarskem ogrodju bluming. Načrtovano skupno proizvodnjo so dosegli 94 %.

Potisna peč je obratovala od 4. do 29. januarja in so v tem času prek njee prevlajali 10.102 toni slabov za lastno uporabo in za uslužnostno prevlanjanje.

TOZD VALJARNA ŽICE IN PROFILOV

V prvih dvajsetih dneh meseca so imeli precej težav zaradi pogostih in tudi nekaterih daljših zastojev, predvsem vzdrževalnega značaja. V zadnji dekadi se je stanje precej izboljšalo in so z gospodarskim načrtom predvideno skupno proizvodnjo dosegli 100,1 %.

TOZD VALJARNA DEBELE PLOČEVINE

V januarju so imeli težave z naročili za pločevino debeline pod 20 mm za rezanje na Sack škarijah, medtem ko so bili sekatorji, ki režejo pločevino debeline nad 20 mm, preobremenjeni. Načrtovano skupno proizvodnjo so, skupaj z uslužnostnim prevlanjanjem, dosegli 102,7 %.

TOZD HLADNA VALJARNA BELA

V januarju so imeli težave zaradi slabe kvalitete dinamov trakov. Načrtovano skupno proizvodnjo, skupaj z valjanjem uslug, so dosegli 101,6 %. Zato so dinamo kvalitete izdelali le 1.983 ton, nerjavnih kvalitet pa samo 132 ton, ker v decembru, zaradi početne sklopke na pogonskem vretenu valjarskega ogrodja bluming, ni obratovala potisna peč v TOZD Valjarna bluming-štekel.

TOZD HLADNA VALJARNA JESENICE

Za januar načrtovano skupno proizvodnjo so dosegli 100,8 %. Zaradi pomanjkanja vložka in problemov, omenjenih že pri TOZD Hladna valjarna Bela, so dinamo jekel izdelali samo 383 ton, kvalitetnih jekel pa 209 ton.

TOZD ŽIČARNA

Zaradi premajhnega števila žičarjev so družbeni plan dosegli le 89,7 %. Patentirane žice so izdelali 830 ton, VAC žice 607 ton in EPP žice 29 ton. Pri tem je treba omeniti, da je bil nekaj časa v remontu stroj za izdelavo EPP žice, premalo pa je bilo tudi naročil, kar velja še za nekatere druge kvalitete.

TOZD PROFILARNA

V tej temeljni organizaciji so v januarju dosegli načrtovano skupno proizvodnjo 113,9 %.

TOZD VRATNI PODBOJI

Z gospodarskim načrtom predvideno skupno proizvodnjo so v januarju dosegli 103,2 %.

TOZD JEKLOVLEK

V tem mesecu so imeli precejšnje težave zaradi slabe kvalitete vložka. Kljub temu so načrtovano skupno proizvodnjo dosegli 105,4 %.

TOZD ELEKTRODE

Za januar načrtovano skupno proizvodnjo so dosegli 102,9 %.

TOZD ŽEBLJARNA

Zaradi premajhnega števila delavcev in zastojev zaradi mehanskih okvar žebljarskih strojev so načrtovano skupno proizvodnjo dosegli le 89,1 %.

TOZD MONTER DRAVOGRAD

V tej temeljni organizaciji so januarski družbeni plan skupne proizvodnje dosegli 86,5 % in v enakem odstotku tudi gotovo proizvodnjo.

Avgust Karba

Železarski globus

VELIKA BRITANIJA

Po brotanskih podatkih je dosegla svetovna proizvodnja jeklenih cevi v letu 1982 66 milijonov ton, kar je za 12 % manj, kot je bil rekordni dožek v letu 1981. To je tudi največji padec proizvodnje cevi po letu 1975 in kaže na zmanjšanje investicij pri raziskavah in izkoriščanju novih energetskih virov. Višek pri svetovni ponudbi nafte in znižanje njene cene sta vzrok za črtanje ali odgoditev vrste novih projektov na področju izkoriščanja nafte.

SOVJETSKA ZVEZA

V sovjetskih železarnah intenzivno delajo na izboljšanju plavžarske tehnike. Tako so razvili nov postopek za vpihavanje premogovega prahu skozi pihalice, ki omogočajo doseganje količine do 150 kg na tono grodlja, kar pri doslej znanih postopkih ni bilo mogoče. V zvezi z granularanjem plavžarske žlindre za potrebe cementne in gradbene industrije so razvili postopek, ki zahteva zelo malo prostora in količina granularne žlindre se lahko giblje med 5 in 15 tonami na uro. Naprava obratuje z zaprtim kroženjem vode, nastalo mešanico plina ter vodne pare pa čisti; 85–98 % na ta način granularne žlindre ima velikost zrna od 0,2 do 1,0 mm.

Vzdrževalci ERD pri zamenjavi drsnega voda v valjarni Javornik (foto I. Kučina)

KOMUNISTI MORAJO DOKAZOVATI IN PREVERJATI SVOJO AKTIVNOST PRI URESNIČEVANJU TEMELJNIH RAZVOJNIH NALOG

(Nadaljevanje s 1. strani)

ze komunistov, kjer navaja, da so nekatere osnovne organizacije dokaj kritično in samokritično spregovorile o lastnem delu in problematiki, druge pa so konference izvedle dokaj površno in neodgovorno. Ob tem se takoj postavlja vprašanje, kako pa je v zvezi s tem z odgovornostjo občinskega komiteja zveze komunistov oziroma posameznih članov, ki so zadolženi za delo v posameznih osnovnih organizacijah, ki morajo delovati kot organizator povezovanja aktivnosti članstva in osnovnih organizacij.

S tem seveda ne moremo zanikati delovanja in aktivnosti občinskih organov zveze komunistov, ki so poleg

že omenjenega ocenjevanja programskega-volilnih konferenc zveze komunistov razpravljali o pripravi na republiško problemsko konferenco o uveljavljanju inovacijske dejavnosti kot množičnega gibanja in sprejeli ustrezen rokovnik aktivnosti in v organizacijah združenega dela in v občini. Predsedstvo občinskega komiteja je obravnavalo in ocenilo tudi pripravljeno gradivo o stanovanjskem gospodarstvu v občini in ga posredovalo pred problemsko konferenco v razpravo vsem osnovnim organizacijam zveze komunistov.

Na posvetu sekretarjev osnovnih organizacij, ki ga je sklical občinski komitej ZKS, so bili le-ti seznanjeni z nalogami in pripravami na volitve kandidatov za opravljanje najodgovornejših funkcij v skupščini občine in v skupščinah samoupravnih interesnih skupnosti. Sekretarji so bili na tem posvetu tudi opozorjeni na odgovornost komunistov pri vključevanju v razprave o zaključnih računih za leto 1983, v akcijo, katere nosilec je zveza sindikatov. Na posvetu pa so natančno opredelili tudi naloge s področja SLO in družbene samozastite s posebnim poudarkom na organiziranju in delovanju narodne zastite.

Občinski komitej ZKS je osnovne organizacije zveze komunistov predvsem opozoril na idejnopolično usposabljanje članov in poznavanje statuta zveze komunistov. Pri tem je še posebej poudaril, da morajo osnovne organizacije pričeti z obravnavo dokumentov dolgoročne gospodarske stabilizacije.

V obravnavanem času je občinski komitej izvedel seminar za sekretariate osnovnih organizacij zveze komunistov in uvajalni seminar za kandidate za sprejem v članstvo zveze komunistov, katerega se je udeležilo enajst možnih kandidatov za sprejem. Pri tem pa komitej ugotavlja, da se komunisti premalo udeležujejo organiziranih oblik idejnopolitičnega usposabljanja.

V sklepu mesečne informacije občinski komitej zveze komunistov ugotavlja, da je med komunisti v osnovnih organizacijah čuti prizadevanja za spreminjanje razmer in večjo aktivnost. Vendar, navaja, bo pri delu potrebne več doslednosti in načelnosti, predvsem pa znanja in informiranosti. Dalje ugotavlja, da sta prisotna »treznitev in razčiščenje realnosti«, vendar pa še niso angažirani vsi komunisti, čeprav je cilj delovanja jasen: ustvarjati množično gibanje na vseh nivojih samoupravnega in delegatskega sistema.

V mesečnih informacijah občinskega komiteja zveze komunistov, ki jih izdaja že eno leto, so predvsem naštevane aktivnosti organov in organizacij zveze komunistov v občini, ne pa tudi rezultati teh aktivnosti. Pri tem poročevalci premalo mislijo na to, da so le rezultati uresničevanja programa dolgoročne gospodarske stabilizacije merilo dela komunistov pri utrjevanju socialističnih samoupravnih odnosov, kakor je poudaril predsednik Andrej Marinc na osmi seji centralnega komiteja Zveze komunistov Slovenije oktobra lani.

IZVRŠITEV DRUŽBENEGA PLANA IN PROGRAMA SKUPNE IN GOTOVE PROIZVODNJE TER ODPREME V JANUARJU

TOZD	SKUPNA PROIZVODNJA					GOTOVA PROIZVODNJA					ODPREMA	
	Družbeni plan	Program	Izvršitev	% 4/2	% 4/3	Družbeni plan	Program	Izvršitev	% 9/7	% 9/8	za prodajo	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	
PLAVŽ	14.000	14.000	15.327,6	109,5	109,5	—	—	—	—	—	—	
JEKLARNA	41.300	39.800	39.703,2	96,1	99,8	—	—	—	—	—	—	
— SM	26.400	24.900	25.037,3	94,8	100,6	—	—	—	—	—	—	
— EL	14.900	14.900	14.665,9	98,4	98,4	—	—	—	—	—	—	
— ASEA	6.700	6.700	6.139,3	91,6	91,6	—	—	—	—	—	—	
— LM	8.000	8.000	8.321,5	104,0	104,0	—	—	—	—	—	—	
— BBC	200	200	205,1	102,6	102,6	—	—	—	—	—	—	
LIVARNA	160	160	173,1	108,2	108,2	50	50	73,9	147,8	147,8	113,2	
— jeklo	158	158	172,5	109,2	109,2	50	50	73,6	147,2	147,2	113,2	
— kovino	2	2	0,6	30,0	30,0	—	—	0,3	—	—	—	
VALJARNA BLUMING-ŠTEKEL	33.400	33.400	31.385,7	94,0	94,0	4.780	4.780	3.925,9	82,1	82,1	4.529,9	
— Bluming	18.100	18.100	15.866,3	87,7	87,7	300	300	181,1	60,4	60,4	182,6	
— Štekel razrezoval.	12.280	12.800	12.097,5	98,5	94,5	1.980	1.980	2.073,1	104,7	104,7	2.020,7	
— Štekel razrez. storitve	520	—	1.750,2	338,6	—	—	—	—	—	—	—	
— Termična obdelava	2.500	2.500	1.671,7	66,9	66,9	2.500	2.500	1.671,70	66,9	66,9	2.326,6	
VALJARNA ŽICE IN PROFILOV	9.340	9.340	9.347,2	100,1	100,1	2.040	2.040	2.025,2	99,3	99,3	1.753,4	
— Valjarna žice	9.340	9.340	9.347,2	100,1	100,1	—	—	—	—	—	—	
— Valjarna žice storitve	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
VALJARNA DEBELE PLOČEVINE	5.870	5.870	6.025,7	102,7	102,7	5.080	5.080	5.277,8	103,9	103,9	5.509,5	
— Valjarna debele pločevine	5.240	5.240	5.324,8	101,6	101,6	—	—	—	—	—	—	
— Valjarna debele pločevine storitve	630	630	700,9	111,3	111,3	—	—	—	—	—	—	
HLADNA VALJARNA BELA	8.300	8.300	8.434,2	101,6	101,6	6.710	6.710	7.252,0	108,1	108,1	7.110,0	
— Hladna valjarna Bela	6.850	6.850	7.252,0	105,9	105,9	—	—	—	—	—	—	
— Hladna valjarna Bela storitve	1.450	1.450	1.182,2	81,5	81,5	—	—	—	—	—	—	
HLADNA VALJARNA JESENICE	2.450	2.450	2.469,6	100,8	100,8	2.060	1.800	1.852,7	89,9	102,9	1.887,4	
— Hladna valjarna Jesenice	2.230	1.950	2.166,0	97,1	111,1	—	—	—	—	—	—	
— Hladna valjarna Jesenice storitve	220	500	303,6	138,0	60,7	—	—	—	—	—	—	
ŽIČARNA	4.400	4.400	3.946,4	89,7	89,7	2.960	3.125	2.715,4	91,7	86,9	2.833,1	
— Žičarna	4.400	4.400	3.946,4	89,7	89,7	—	—	—	—	—	—	
— Žičarna storitve	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
PROFILARNA	1.370	1.370	1.560,7	113,9	113,9	1.120	1.165	1.402,7	125,2	120,4	1.096,2	
— HOP	1.175	1.225	1.437,0	122,3	117,3	1.070	1.120	1.354,7	126,6	121,0	1.037,2	
— HOP storitve	20	—	49,0	245,0	—	—	—	—	—	—	—	
— rondele	40	45	26,0	65,0	57,8	40	45	26,0	65,0	57,8	37,0	
— rondele storitve	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
— diski storitve	100	100	47,4	47,4	47,4	—	—	—	—	—	—	
— deli za cestno ograjo	35	—	1,3	3,7	—	10	—	22,0	220,0	—	22,0	
SKLADIŠČE 38	120	120	—	—	—	120	120	—	—	—	—	
VRATNI PODBOJI	100	100	103,2	103,2	103,2	100	100	103,2	103,2	103,2	63,0	
JEKLOVLEK	1.900	1.900	2.002,3	105,4	105,4	1.890	1.890	1.821,7	96,4	96,4	1.744,5	
ELEKTRODE	1.740	1.740	1.790,8	102,9	102,9	1.540	1.540	1.537,9	99,9	99,9	1.408,6	
— elektrode + varilna žica	1.430	1.430	1.447,1	101,2	101,2	1.420	1.420	1.446,3	101,9	101,9	1.328,7	
— varilna žica storitve	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
— varilni prašek	70	70	55,5	79,3	79,3	70	70	55,5	79,3	79,3	43,8	
— suha el. masa	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
OGNJEVZDRŽNI MATERIAL	240	240	288,2	120,1	120,1	50	50	36,1	72,2	72,2	36,1	
ŽEBLJARNA	940	940	837,1	89,1	89,1	940	940	837,1	89,1	89,1	850,1	
MONTER DRAVOGRAD	1.070	1.074	926,0	86,5	86,2	1.070	1.074	926,0	86,5	86,2	926,0	
SKUPAJ:	126.460	124.964	124.032,8	98,1	99,3	30.460	30.414	29.751,5	97,7	97,8	29.824,9	
ELEKTRODE ZAGREB	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
SKUPAJ	—	—	—	—	—	30.460	30.414	29.751,5	97,7	97,8	29.824,9	
Storitve	—	—	—	—	—	2.420	2.680	2.283,1	94,3	85,2	2.283,1	
SKUPAJ	—	—	—	—	—	32.880	33.094	32.034,6	97,4	96,8	32.108,0	

NOVA UREDITEV INOVACIJSKE DEJAVNOSTI V ŽELEZARNI

Delavski svet je na svoji seji 14. februarja obravnaval osnutek pravilnika o varstvu in vrednotenju izumov in tehničnih izboljšav ter drugih oblik inventivnega ustvarjanja in ga posredoval v javno razpravo. Ostala dva pravilnika, ki prav tako urejata inovacijsko dejavnost, pa bo delavski svet sprejel v mesecu marcu.

Vloge in pomena inovacijske dejavnosti ne kaže posebej poudarjati, saj je o tej dejavnosti že mnogo napisanega v kongresnih dokumentih in dogovorih. Prav v tem času predsedstvo centralnega komiteja Zveze komunistov Slovenije pripravlja problemsko konferenco, ki bo prispevala h krepitvi inovacijske aktivnosti delavcev v združenem delu. Namen tega sestanka je, da člani delovne grupe opozorimo na novosti, ki jih pravilnik o varstvu in vrednotenju izumov in tehničnih izboljšav ter drugih oblik inventivnega ustvarjanja prinaša.

Področje inovacij imamo opredeljeno v samoupravnem sporazumu o inovacijah v SOZD SZ, ki je bil sprejet novembra 1978. To je že šesti pravilnik od leta 1956, ko smo sprejeli prvega. Osnovni namen vseh dosedanjih pravilnikov in seveda tudi predlaganega je, da spodbujamo vse delavce k izumitelstvu, uvajanju novih rešitev določenih tehničnih problemov, k racionalnejši uporabi tehničnih sredstev in tehnoloških ter delovnih postopkov v vseh fazah delovnega procesa. S tem bomo dosegli: povečanje dohodka, večjo produktivnost dela, izboljšali kvaliteto izdelkov, prihranek materiala, prihranek energije, boljše izkoriščanje strojev in naprav, izboljšanje tehnične kontrole izdelkov, izboljšanje varstva pri delu, humanizacije dela in varstva delovnega in bivalnega okolja.

Nujnost sprejema predloženega pravilnika pa zahteva tudi v decembru 1981 sprejet zakon o varstvu izumov, tehničnih izboljšav in znakov razlikovanja in dejstvo, da so nekatere članice SOZD SZ že sprejele nove pravilnike, v katerih imajo vnešene nova spoznanja, predvsem pa stimulatивnejše nagajevanje novatorjev.

Pomembnejše spremembe v tem pravilniku, ki je razdeljen na 16 poglavij, so naslednje:

1. Uvajanje novih oblik inventivnega delovanja, ki sicer niso predvidene z zakonom, vendar je dosedanja praksa pokazala nujnost uvedbe drugih oblik inventivnega ustvarjanja, kot so: koristni predlogi in koristne ideje. Prednosti teh oblik so:

- spodbujanje vseh delavcev k aktivnejšemu razmišljanju o možnih izboljšavah pri neposrednem delu,
- pot pri izvajanju idej je organizirana in ne ilegalna (inovacije na črno), kar je posebej pomembno pri idejah, ki prerastejo v tehnične izboljšave,

- avtor ideje in njegovi soavtorji so znani od vsega začetka,

- uspešnost inovacije je lažje ugotavljati, ker so poznani podatki pred in po izboljšavi,

- vsi stroški vpeljave ideje oziroma kasnejše tehnične izboljšave so znani in dokumentirani,

- avtorji idej so takoj stimularni, kar ugodno vpliva na njihovo nadaljnjo samoiniciativnost.

2. Podrobnejše opredelitve postopka za prijavo izuma in samoupravnega urejanja pravic do izboljšanja v združenem delu ustvarjenih izumov.

Namen teh opredelitev je predvsem v uskladi z zakonom in določenim razmerjem v zvezi z izboljšanjem izuma v okviru delovne organizacije, kar doslej ni bilo urejeno in je zaradi tega prihajalo do nepotrebnih sporov pred sodiščem združenega dela.

3. Ustanovitev strokovne komisije pri delavskem svetu Železarne, katere naloge in postopek dela bosta določena v samoupravnem sporazumu o združitvi TOZD in delovnih skupnosti v delovno organizacijo in statusu Železarne. Tako komisija je pred leti že uspešno delovala pri odboru za gospodarstvo Železarne in uspela rešiti več primerov spornih inovacij in sporov med novatorji, oziroma usmerjati prizadevanja novatorjev pri reševanju večjih tehničnih in tehnoloških problemov. Žal je njeno delovanje zamrlo. Eden od vzrokov za prekinitev dela komisije je tudi v tem, da delovanje komisije ni bilo opredeljeno v samoupravnih aktih.

Tudi po novem predlogu naj bi komisija delovala pri odboru za gospodarstvo Železarne, in sicer kot arbirer v primeru sporov, kot svetovalni organ odbora in pomagala pri delu komisijam za inovacije v TOZD.

4. Opredeljeni so vsi organi in službe, ki obravnavajo izume, tehnične izboljšave, koristne predloge in ideje. Naštete so njihove naloge in

pristojnosti, posebej so določene sestave komisije za inovacije v TOZD in delovnih skupnostih, ki naj bi z doslednejšim izpolnjevanjem predvidenih nalog bistveno več prispevale k uveljavljanju množične inventivne dejavnosti.

5. Enajsto poglavje je v celoti namenjeno razmejitvi med delovno dolžnostjo in inventivno dejavnostjo. Zavedamo se, da predlagani členi ne rešujejo v celoti večne dileme, kaj je delovna dolžnost in kdaj se začne inventivna dejavnost. Natančno mejo je nemogoče postaviti in v nobenem nam doslej znanem aktu niso uspeli natančneje opredeliti splošnih razmejitev, kot je v omenjenih členih.

6. Posebna nadomestila so bolj stimulatивna od dosedanjih. Lestvica za izračun je seveda regresivna, tako da za manjši prihranek dobi novator procentualno več kot za večji prihranek. Navesti procent povečanja posebnih nadomestil je neprimerno, saj se le-ta izračunavajo poprečno za vsa posebna nadomestila v določenem obdobju. Lahko pa ugotovimo, da se bodo posebna nadomestila gibala od 3—6 % glede na inovacijski dohodek; to višino pa tudi priporočajo sindikati in Zveza izumiteljev in avtorjev tehničnih izboljšav Slovenije.

7. Delavci imajo različne možnosti za srečevanje z določenimi tehničnimi ali tehnološkimi problemi in za njihovo reševanje. Mislimo predvsem na različne delovne naloge, zato je v pravilniku spremenjen tudi faktor ustvaritvene sposobnosti, ki upošteva stopnjo izvirnosti in delovno področje avtorja.

8. Veliko pripomb je bilo tudi na račun izračunavanja posebnih nadomestil oziroma rent za prijavljene izume in tehnične izboljšave, ki se dalj časa uporabljajo. Avtor je dobil izplačano posebno nadomestilo po prvem letu uporabe, drugo rento na osnovi poprečja prihrankov v drugem in tretjem letu, tretjo rento pa na osnovi prihrankov v četrtem in petem letu. Težave pri zajemanju podatkov v petletnem obdobju, neskladja pri izračunavanju poprečij ter velik vpliv inflacije nas je vodilo v to, da predlagamo prvo, drugo in tretje posebno nadomestilo, in sicer za prvo, drugo in tretje leto uporabe

izuma oziroma tehnične izboljšave.

9. Tehnične izboljšave, ki se niso dale ekonomsko vrednotiti, koristni predlogi in ideje so se do sedaj zelo različno nagajevale po posameznih TOZD oziroma delovnih skupnostih in tako so bili avtorji zelo različno stimulirani. Zato je v 13. poglavju opisan točkovni sistem, ki z ozirom na pomembnost in vplivnost predloga za predlagano področje dela obsega uporabnosti in višino stroškov, daje osnovo za objektivno višino enkratne nagrade.

10. Enak problem, v nekaterih primerih še veliko težji, je bil tudi pri nagajevanju dosežkov na področju varstva pri delu, humanizacije dela in varstva delovnega in bivalnega okolja. Da bi zagotovili približno enako vrednotenje in s tem tudi nagajevanje takih dosežkov, je v 14. poglavju izdelan sistem s kriteriji, ki upoštevajo različne vplive pri vrednotenju omenjenih dosežkov. V 14. poglavju je pomotoma vgrajen čl. 71, ki ga je potrebno smiselno vključiti v 13. poglavje.

11. Večina avtorjev tehničnih izboljšav skrbi za smotno uporabo svojih izboljšav. Zelo težko pa jih je pridobiti za sodelovanje pri pripravi prikazovanja svojih dosežkov na razstavah, zato je v predlogu opredeljena tudi ta pravica in dolžnost.

12. Poleg posebnih nadomestil so pomembna tudi moralna priznanja, posebno se pri razvoju množične dejavnosti, zato je predvideno podeljevanje novatorskih plaket in diplom.

Omeniti je potrebno tudi ostale ugodnosti, kot so izredno plačan dopust, podelitev štipendij in odobritev službenih potovanj. Te ugodnosti lahko pridobijo posebno uspešni avtorji.

Ta pravilnik bodo po končani javni razpravi in usklajevanju sprejemali delavci posameznih TOZD in delovnih skupnosti na referendumu. Dejstvo je, da združevanje dela in sredstev ne more biti uspešno, če se v proizvodnji ne vključujejo delavci kot ustvarjalne osebnosti, zato zakon o združenem delu določa, »da z ustrezno notranjo organizacijo dela in z odnosi pri razporejanju in delitvi dohodka v TOZD spodbujajo delavce, da se na vsakem delu oziroma pri vsaki delovni nalogi in vsakem delu delovnega procesa v TOZD razvijata ustvarjalnost in delovna pobuda delavcev in meri njihov prispevek k uspehu skupnega dela in pridobivanju dohodka.«

PREDLOG SAMOUPRAVNEGA SPORAZUMA O ZDRUŽEVANJU DELA DELAVCEV V TOZD

Po nekaj letih je bilo potrebno naše samoupravne splošne akte na novo pregledati in oceniti. To je narekovala naša praksa, ki nam je v posameznih primerih pokazala, da določena pričakovana ali na podlagi izkušenj oprta pravna pravila ne zadoščajo za celovito samoupravno in človeško reševanje posameznih opravil.

Zato smo se tudi v okviru projekta »Razvoj družbenoekonomskih in samoupravnih odnosov« odločili, da na osnovi analize in ocene slabosti odpravimo. Metoda, ki smo jo uporabili, je temeljila predvsem na nadaljnjem reševanju nekaterih vprašanj, ki jih pri prvi sestavi samoupravnega splošnega akta nismo mogli upoštevati zaradi premajhnega strokovnega znanja in splošnih spoznanj o združenem delu. Mislili smo, da je bilo takrat še nedorečeno ali dvomno postavljeno, to pa je bila resna ovira za popolnost samoupravnega splošnega akta. Čeprav se zavedamo, da popolnega samoupravnega ali kakršnegakoli drugega akta ni, je potrebno, da tisto, kar je novega, vnesemo vanj, mu damo pravno vsebino in s tem tudi poskrbimo za zakonitost in pravno varnost.

Vsaka uporaba pravil, ki so v nasprotju s samoupravnim sporazumom, ne more imeti pravnih posledic, ali, kot pravimo, taka dejanja so neveljavna. Predolgo in preobširno bi bilo razlaganje vseh sprememb, ker se nanašajo skoraj na vsa področja, ki jih samoupravni sporazum ureja. Izpostaviti pa je treba še dejstvo, da niso vse spremembe samo rezultat novih znanj in spoznanj, ampak so tudi rezultat sprememb v naši zakonodaji, posebej na področju delovnih pravnih razmerij, dohodka, planiranja, ljudske obrambe idr. Prav zaradi širine je bil samoupravni sporazum v celoti spremenjen in napisan kot nov sporazum. Zato ga sprejemamo v celoti in ne samo kot spremembe in dopolnitve nekega akta.

POPRAVEK:

V predlogu samoupravnega sporazuma o združevanju dela delavcev v TOZD je v členu 229 pomotoma izpuščen disciplinski ukrep — opomin.

Prosimo, da vsak delavec ob prejemu predloga samoupravnega sporazuma dopolni DRUGI Odstavek 229. člena, ki se torej pravilno glasi:

DELAVCU, KI MU JE DOKAZANA KRŠITEV DELOVNE OBVEZNOSTI, SE LAHKO IZREČE EDEN IZMED NASLEDNJIH DISCIPLINSKIH UKREPOV:

- OPOMIN,
- JAVNI OPOMIN,
- RAZPOREDITEV K DRUGIM DELOVNIM NALOGAM V TRAJANJU DO ENEGA LETA,
- DENARNA KAZEN, KI SME ZNAŠATI NAJVEČ DO 10% ZNEŠKA ENOMESEČNE AKONTACIJE OSEBNEGA DOHODKA,
- PRENEHANJE DELOVNEGA RAZMERJA.

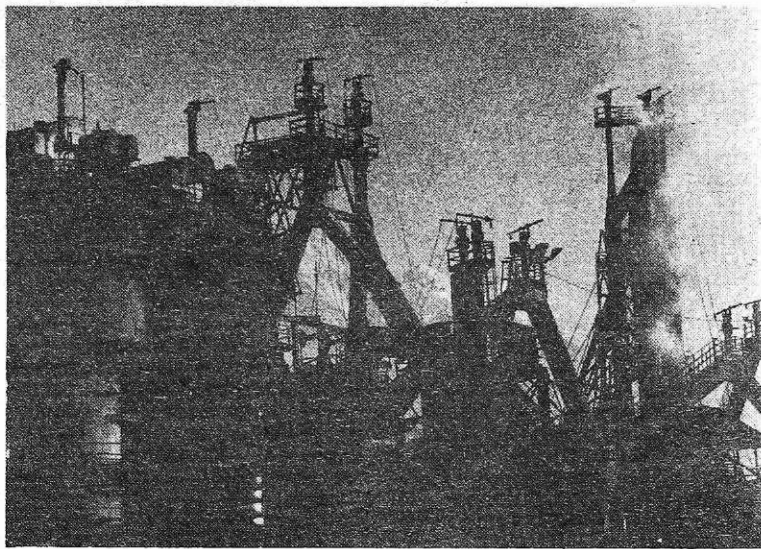
CPSI

DELAVCEM IN UPKOJENCEM KOVAČNICE

Delavce in upokojence Železarne, ki še ali so v obdobju od 16. maja 1945 dalje opravljali dela in naloge kovača ali kalilca v oddelku kovačnice TOZD Strojne delavnice (prej mehanične delavnice), obveščamo, da je bila na teh delih in nalogah 8. novembra 1983 zapisniško priznana povečana zavarovalna doba po stopnji povečanja 12/14.

Vsi še aktivni ali upokojeni delavci, ki menijo, da so opravljali delo v navedenem oddelku, ali to delo še sedaj opravljajo, naj se zgledajo na kadrovskem sektorju — kadrovske evidence, kjer bodo prejeli potrdilo o priznani povečani zavarovalni dobi ob predhodni kontroli osebnega kartona.

Kadrovski sektor

Naši plavži (foto F. Sluga)

PROBLEMI PREHRANE V KANTINI NA JAVORNIKU

Na zadnjem sestanku družbenopolitičnih organizacij TOZD Valjarna debele pločevine so člani razpravljali tudi o kvaliteti malice, o delu kantiner in o količini toplega in mrzlega obroka. Na mnogih sestankih družbenopolitičnih organizacij in SDS se slišijo pripombe, ki se nanašajo na kvaliteto in v zadnjem času na količino prehrane v Železarni. Pogosto beremo v tedniku Železar iste pripombe, pa se stvar ne premakne z mrtve točke, celo iz dneva v dan se poslabšuje kvaliteta, raznovrstnost, kakor tudi organizacija dela samih kantiner.

Kar se je zgodilo pri nas na Javorniku, ne bom posebej razlagal, vendar je po tem pri nas v kantini na Javorniku prišlo do reorganizacije kantiner, s katero na žalost nismo zadovoljni. Njihovo delo ni usklajeno z zahtevami in obsegom prometa v tej kantini. S pravilnikom o delovnih razmerjih je vsakemu delavcu določeno 30 minut za malico. Pri nas na Javorniku je to po reorganizaciji kantiner nemogoče, saj je čakalna doba od 20 do 25 minut. Kako se naj delavec nahrani in pride na svoje oddaljeno delovno mesto v pičlih petih minutah? Delavci v proizvodnji smo vezani na svoje količinske plane, kakor tudi na izmenjo drugih sodelavcev. Če sodelavca ni, ni dolžnost drugega delavca da opravlja njegovo delo, če je že z zakonom predviden čas na delu. Tako delo sedanjih kantiner (na dopoldanski izmeni) lahko povzroči ustavitve posameznih ogrodi. Kdo bo odgovarjal za tak zastoj? Družbena prehrana verjetno ne!

Ali je kvaliteta hrane zadovoljiva za delavca?

Mi menimo, da ni. Pred kratkim je za 20 porcij segedina zmanjkalo mesa. Zakaj? Ta segedin je bil verjetno zalit z vodo! V družbeni prehrani se verjetno niso zmotili za takšno količino. Taka dejanja se vrstijo, posebej popoldne in ponoči. Sprašujemo se, kam gre ta denar? Verjetno na to vprašanje ne bom dobil odgovora. Ne smete biti presenečeni, če se bo pojavil inšpektor iz Kranja za ugotavljanje kvalitete, kakor tudi količine hrane na enega delavca. Ali se vrednost sedanjega hladnega obroka pokriva z dodatki Železarne na vrednost bona, katerega delavec dobi. Člani družbenopolitičnih organizacij menijo, da mnogokrat ne.

Primer: 6. februarja mrzli obrok: 10 dag dravske salame, eno jajce in dva kruha. Deset dag dravske salame stane 2.200, eno jajce približno 1.500 in dva kruha 8 din. Vse skupaj stane 4.500 din. Vprašanje je, kje so tisti dodatki, ki gredo iz sklada skupne porabe, saj vemo, da taka malica stane Železarno 110,00 din na delavca. Ali ni to čisti dobiček za družbeno prehrano? Kateri družbeni dogovor ali samoupravni akt prepoveduje, da delavec namesto klobase v tej vrednosti ne sme dobiti salame? Kdo je odgovoren za količino toplega obroka, za raznovrstnost mrzlega obroka? Zakaj na Javorniku ni mogoče dobiti že po 9. uri toplega obroka, v popoldanskem času pa že dosti prej? Ali mislite, da vsi delavci lahko pridejo takoj, ko se odpre kantina, na malico? Zakaj je v popoldanskem času samo en topla obrok? S katerim dopisom ste opozorili delavce, da vse tople obroke delijo z malo zajemalko, ki je namenjena prikuham (krompir, polenta itd.)?

S takim delom, kot ga sedaj uvaja TOZD Družbena prehrana, se brije

norca iz delavca oziroma vseh zaposlenih.

Dne 10. februarja je sodelavec prišel na malico ob 9.15, a je ni mogel dobiti, čeprav je imel denar in bon za malico. Ali ni to sramotno, da delavec v tem času ne more dobiti malice? Čeprav je predstavnik Družbene prehrane obljubil, da bo prišel, ga ni bilo. Kdo bo vse te probleme rešil v prid delavcem? Tisti, ki bi lahko temu naredili konec, se ne hranijo v kantini, temveč zunaj. Kako naj sindikat v tako kratkem času, ko se moramo odločiti, koliko sredstev s sklada skupne porabe bomo namenili za prehrano delavcem, prepriča delavce, da je ta denar nujno potreben TOZD Družbena prehrana? Kdaj se bo Družbena prehrana zavedala, da obstaja zaradi nas, ne pa mi zaradi nje? Se bi lahko našteval, vendar mislim, da so še ti stavki za nekatere preveč. Kot vemo, se delavci služb hranijo predvsem izven Železarne, zato jih ne zanima, kako je s prehrano delavca.

Za rešitev teh problemov predlagamo naslednje:

- Kantina naj bi se odprla ob pol osmih, da ne bi prihajalo do take gneče in čakalne dobe.

- Prave ljudi na pravo mesto, je zlata vredno geslo — sedanje kantinerke niso izbrane po tem načelu.

- Nujno je povečati količino in kvaliteto toplega in mrzlega obroka do vrednosti, katero plačamo.

- Zagotoviti je treba dva topla obroka na vsaki dnini v zadostni količini.

- Raznovrstnost mrzlega obroka mora biti enaka v vseh kantinah.

- Upam, da zaradi teh stavkov ne bomo jutri vabljeni na zagovor. Napisal sem jih v imenu družbenopolitičnih organizacij in po sklepu zadnje seje ter v imenu vseh zaposlenih v TOZD Valjarna debele pločevine.

V imenu družbenopolitičnih organizacij predsednik IOOOS Luka Vujičić

Železarski globus

ZVEZNA REPUBLIKA NEMČIJA

V zahodnonemški železarni Peine-Salzgitter je pred kratkim pričela obratovati na kavperjih enega izmed njenih plavžev naprava za izkoriščanje odpadne toplote iz njegovih dimnih plinov. To toploto izkoriščajo za pregrevanje zraka za zgorevanje in plina, ki ga uporabljajo za ogrevanje kavperjev, katere kurijo izključno s plavžnim plinom. S tem ukrepom so lahko povišali temperaturo ogretega zraka, ki ga piha v plavž, s prejšnjih 1140 na 1200 stop. C.

ALI JE MEHANIZIRANA KONTROLNA PROGA ZA GREDICE OPRAVIČILO INVESTICIJE?

V ravenški železarni so pred dobrim letom začeli uporabljati ultrazvočno napravo za odkrivanje notranjih napak v gredicah. Istočasno magnetni del naprave pokaže površinske napake, ki s prostim očesom niso vidne.

Pred nakupom te naprave so brusili vse gredice po vsej površini. Izguba materiala je bila precejšnja, saj pri takem brušenju odpade kar 10 % jekla. Danes pa naprava pokaže, da so nekatere gredice brez napak in jih zato sploh ni treba brusiti. In to je velik prihranek za železarno. Po drugi strani pa so prej imeli zaradi napak, ki so v notranjosti gredic in se jih brez take naprave sploh ne da ugotoviti, probleme zaradi kvalitete. Predvsem iz izvoza so se vračali izdelki, saj je zelo zahtevna kontrola kucev v njih našla notranje napake, o katerih ravenški železarji niso vedeli ničesar. Da bi te pomanjkljivosti, ki so jih včasih precej škodovale, odpravili, so se odločili za nakup take naprave.

Ce namreč ultrazvočna naprava najde v gredici notranje napake, ki v skupni dolžini presežejo vnaprej določeno skupno dolžino, ali če odkrije posamezno napako, ki je prav tako predolga in pri tem preseže vnaprej določeno velikost, kar pokaže višina signala, avtomat izvrže gredico kot slabo. Vsaj 50 mm na vsakem koncu gredice pa mora kontrolor pregledati z ročnim aparatom, saj jih ultrazvočne glave zaradi neravnih čel gredic ne morejo.

Razen tega ima naprava vgrajeno še avtomatsko brizgalko, ki z barvo označi tista mesta na površini, kjer leži v notranjosti napaka, a je prekratka, da bi avtomat zaradi nje izločil gredico kot slabo. Tako naprava pokaže brusilcem vse zunanje in notranje napake gredic. Take naprave v svetu s pridom uporabljajo že več kot dvajset let in so povsod z njimi zadovoljni, ravenški železarji pa jo gledajo z nezaupanjem in govorijo o njej, da je »zgrešena investicija«.

Kaj je vzrok takemu mnenju?

Gredica, ki jo pregleda ultrazvočna naprava, mora biti ravna. Zato so že pred nakupom naprave v valjarni izdelali analizo, če so njihove gredice dovolj ravne. Analiza je pokazala, da je takih gredic kar 90 %. Toda sedaj, ko je naprava že kupljena, se je pokazalo, da je krivih gredic mnogo več in to predvsem zaradi malomarnega odnosa do kvalitete: ena izmena izdelava lepe ravne gredice, druga izmena pa enake gredice močno izkrivljene. Torej niso krive valjavske naprave ampak ljudje. Nože za odrezovanje je potrebno zato pogosteje brusiti in pravočasno menjati, prečni transporter mora biti brezhiben in tudi pri odlaganju vročih gredic v jasli bi lahko marsikaj izboljšali.

Zaradi izkrivljene gredice se zatakne najprej pri mehaniziranem nakladanju: gredica se prevesi poprek in zadene v stroju za čiščenje površine ob robu (to so odpravili, saj so v enem letu »uspeli« popraviti en rob stroja). Preveč kriva gredica razbija valjenice ali celo izskoči s proge. Kriva gredica povzroča težave pri kontaktiranju v magnetilni napravi in končno tudi pri samem brušenju gredice. Najhuje pa je, da se ultrazvočne glave od preveč krive gredice odmaknejo in skriti defekti v gredici ostanejo zares skriti. Zato so sami skonstruirali ultrazvočne glave, ki »prebijajo« tudi najdebelejše gredice. Sami so razvili fluorescentni prah, ki so ga prej uvažali in sami so delno rekonstruirali javljalce položaja gredice, ker so njihove gredice pač bolj krive, kot je v svetu navadno. Kljub temu so na mehanskem delu proge pogoste okvare, na elektronskem delu naprave pa so prava redkost. Vse bi bilo v najlepšem redu, če bi valjanci bolj pazili in v kontrolo pošiljali res ravne gredice.

Drug vzrok, da z napravo niso zadovoljni, pa je določitev norme kontrolorjem. Delavci tako stremijo za čim več tonami, o kvaliteti pa ne razmišljajo, ugled in poslovni uspeh železarne pa je odvisen prav od kvalitete. V tej dirki za tonami se nihče ne prepira, če je kontrolor zares pritisnil ultrazvočno glavo na obeh koncih gredice. Če je ni, je lahko spregledal lunke, ki je lahko usoden in reklamacija je tu.

Kljub težavam s krivimi gredicami je Ravenčanom proga v tem letu mnogo povedala. Izvedeli so, da se pojavlja tudi sekundarni lunke, o katerem so dolga leta mislili, da ga že zdavnaj ni več. Presenečeni so bili, da ima vrsta legiranih šarž kosmiče ali neregularno razmetane grobe nemetalne vključke. Odkrili so, da je precej šarž po površini razpokanih le na eni strani ali dveh površinah gredic in da je celotno brušenje gredice izguba časa in denarja.

Vsega tega brez proge ne bi nikoli vedeli in tudi ne bi mogli korigirati tehnologije izdelave jekla, če ne bi vedeli, kaj je v njem in na njem.

Koliko teh informacij pa so koristno uporabili, je stvar predelovalcev.

Ce je brusilec zares brusil samo označene površine, je s tem ogromno prihranil, če oznak ni spoštoval, je seveda učinek nič. Tudi od posameznega topilca je bilo odvisno ali je ukrepal, ko je izvedel, da ima sekundarni lunke ali kosmiče v jeklu.

Največji dvom v napravo pa se je začel, ko je naprava začela kar množično izločati gredice, ker je bilo v njih preveč napak ali kosmičev. Kontrolorji so raje izključili ultrazvočno napravo, ki čuti napake ali pa zmanjšali občutljivost na aparatu in tako so gredice šle na magnetenje, kot da so zdrave, ker se iz prakse ve, da se kosmiči navadno (ne vselej) pri prevajanju na manjše dimenzije zvarijo. Nesreča pa je v tem, da aparat ne loči kosmičev od drugih napak, npr. lunke. Zgodi se, da je palica iz kosmičeve gredice zdrava, na koncu pa ima lunke. Kosmičeva gredica lahko da navidezno zdrav valjanec in zato so ljudje začeli dvomiti v smiselnost naprave, ki kaže v jeklu napake, ki jih v končnem izdelku ni. In tako so se pojavile tudi govorice o »zgrešeni investiciji«.

Toda kosmiči se zavarajo pri nadaljnjem valjanju le, če take gredice predelajo v zelo tanke valjance, palice večjega preseka pa obdrži del razpok, ki izvirajo iz kosmičev, saj se kosmiči (razpoke zaradi vodika) najraje rojevajo prav na nemetalnih vključkih, to je na oslabljenih mestih v gredici.

Se huji je primer, ko se kosmičaste gredice prekujejo v kalupe, kjer so deformacije lahko ravno pravokotno usmerjene na razpoko. Tako razpoka se ne bo zavarila, ampak bo zazijala.

Kosmičaste gredice so problem, ki bi ga bilo treba še posebej obravnavati. Nikakor jih ne bi smeli direktno poslati na magnetno kontrolo, ampak bi jih morali izločiti in po valjanju na končne profile kontrolirati vsako palico posebej na obeh koncih z ročno ultrazvočno metodo vsaj z dveh za 90 stopinj obrnjenih smeri. Šele tako bi z gotovostjo vedeli, da je izdelek brez notranjih napak.

Poostriiti bodo morali tudi kriterije o dolžini dovoljene napake. Sedaj je bilo dogovorjeno, da mora biti najmanjša napaka vsaj 50 mm dolga in skupna dolžina napak vsaj 150 mm, da bi avtomat gredico izločil. Toda neprekinjena napaka dolžine 50 mm v gredici 150 x 150 se razvleče v palici s premerom 10 mm kar na 2,25 metra dolgo napako. Zato morajo zmanjšati dovoljeno najmanjšo dolžino vsaj na premer ultrazvočne glave, to je 20 mm.

PROGRAMSKO VOLILNA KONFERENCA OSNOVNE ORGANIZACIJE ZK JAVORNIK

Osnovna organizacija ZK na Javorniku spada prav gotovo med številčno najmočnejše osnovne organizacije na območju občine, prav tako tudi po letih partijskega staža in po starosti članov. Poprečni partijski staž je 31 let in pol, poprečna starost pa 59 let in pol. Med 55 člani je le šest še aktivno zaposlenih, kar 49 pa je upokoencev.

Prav gotovo je takšna struktura tudi specifična za delovanje organizacije. Od 49 članov upokoencev jih danes še aktivno dela v raznih družbenopolitičnih organizacijah 36. Nekaj jih ima tudi vodilne funkcije, tako v krajevni samoupravi, v samoupravnih interesnih skupnostih in v raznih društvih ter organizacijah. Le malo je takih, ki so se odpovedali aktivnemu delu in bolj ali manj redno plačujejo le članarino.

Druge posebnost te osnovne organizacije zveze komunistov je v tem, da je med člani precejšnje število borcev in aktivistov NOB ter predvojnih članov naprednih sindikatov. Vsi so bili po vojni vključeni v obnovo našega gospodarstva. Več ali manj so vsi sodelovali v delavskem samoupravljanju vse od začetka, kakor tudi pri uvajanju delegatskega sistema in s tem brez dvoma mnogo prispevali h graditvi samoupravne socialistične Jugoslavije.

Tako smo se že med NOB z orožjem v roki borili za nove družbene odnose. Na delovnih mestih dolgo nismo poznali 42-urnega tedna, delali smo 48 in več ur na teden, nismo poznali besedo »ne morem«. Čutili smo se odgovorne tako na svojih delovnih mestih kakor tudi pri delu v družbenopolitičnih organizacijah, v katerih smo delali predvsem v prostem času. Nismo se odrekli udar-

Tudi »elektronski prag«, to je višino signala, pri katerem avtomat sproži izmetavanje gredice, je treba postaviti čim nižje, občutljivost pa povečati do meje šumov, čeprav se delavci s tem ne strinjajo, saj morajo tako izločiti preveč gredic. A za dobro kontrolo je to potrebno. Če zvočni snop zadane razpoko pravokotno na ploskev, bo že pri majhni občutljivosti odbijala dovolj visok signal, če pa zvočni snop teče vzporedno z razpoko, se tudi pri visoki občutljivosti odbije zelo malo in signali so nizki (zato je treba vsako gredico pregledati z dveh sosednjih ploskev). Naprava ima vgrajeno tudi avtomatsko brizganje barve na površino gredice na mestu, kjer je znotraj napaka, četudi je kratka in gredica tako ni izločena. Žal je ta naprava delovala le nekaj prvih dni, ker se preveč maši, delavci pa niso »najdejo« časa za njeno redno čiščenje. Brizganje barve na površino so predvideli zato, da bi kontrolorja opozorila, kje so napake in jih z ročno metodo bolj podrobno analiziral. Za to bi seveda kontrolorji potrebovali več časa, ki ga pa sedaj pri normiranem delu nimajo.

Za podrobno oceno učinka mehanične kontrole bi morali spremljati predelavo posamezne gredice dalje: kako jo brusijo, koliko časa jo brusijo manj v primerjavi s slepim brušenjem itd. Tega pa nihče ne počne. S pomočjo ultrazvočne naprave so tudi odkrili, da je potrebno določene vrste jekla za jeklovlek brusiti v celoti, ker je jeklo tik pod površino mehunjasto, kar povzroči vzdolžne razpoke, vidne po brušenju, na grobi površini gredice pa so nevidne. Vrste teh jekel in obseg napak sproti analizirajo v proizvodnji.

Ce vsega tega delavci ravenške železarne ne bodo upoštevali, so napravo res kupili zastoj. Čeprav je to mišljenje še precej razširjeno, tudi med vodilnimi delavci, kontrole kvalitete izdelkov ne bodo smeli več zanemarjati. Od nje je v veliki meri odvisen dober izvoz.

Spremeniti bodo morali tudi nagrajevanje, ki sedaj prav pospešuje nekatere delo, saj so plačane samo tone, posledice slabe kvalitete pa direktno čuti le nekaj ljudi, čeprav posredno ves kolektiv.

Ce hočejo držati korak z visoko razvitiimi tujimi izdelki, bodo prisiljeni uporabljati tudi kontrolne posege, kot jih imajo drugi. In če take drage naprave že kupijo, jih bodo morali tudi kar najbolje izkoristiti, predvsem pa uporabiti dragocene informacije, ki jih dajejo.

(Informativni fužinar, 15. jan. 1984 iz članka Mitja Šipka povzela CM)

OBVEŠTILO ČLANOM DRUŠTVA ZA POMOČ DUŠEVNO PRIZADETIM JESENICE V ŽELEZARNI

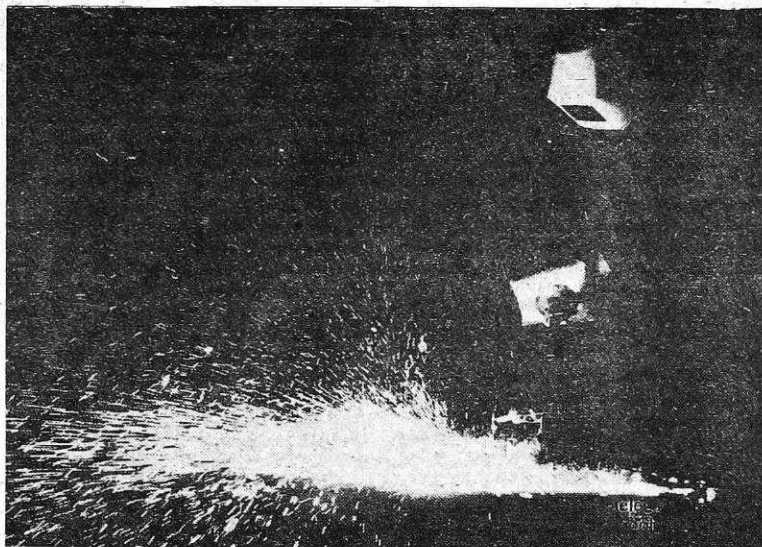
Izvršni odbor društva za pomoč duševno prizadetim Jesenice obvešča vse člane, zaposlene v Železarni, da bo članarina za leto 1984 obračunana prek oddelka za obračun osebnega dohodka pri osebnem dohodku za mesec februar.

Članarina za leto 1984 je še vedno 50 din, naročnina za Naš zbornik pa 80 din.

Vabimo še ostale sodelavce, da se vključijo v članstvo in na ta način s svojo humanostjo poskušajo pomagati reševati problematiko, kateri smo do sedaj posvečali premalo pozornosti.

Vse nejasnosti v zvezi s članarino in želje v zvezi s članstvom sporočajte po telefonu štev. 33-13 tov. Bertalančičev!

Izvršni odbor društva za pomoč duševno prizadetim Jesenice

Vsakdanji kruh varilca (foto F. Sluga)

OSMO DELOVNO TEKMOVANJE KOVINARJEV OBČINE JESENICE

Na osnovi republiškega razpisa za osmo delovno srečanje kovinarjev Slovenije, sklepa Občinskega sveta ZSS Jesenice in konference osnovnih organizacij ZSS Železarne Jesenice

RAZPISUJEMO

8. DELOVNO TEKMOVANJE KOVINARJEV OBČINE JESENICE v trinajstih poklicih: STRUGAR, BRUSILEC, REZKALEC, ORODJAR, KONSTRUKCIJSKI KLJUČAVNIČAR, STROJNI KOVAČ, PLAMENSKI VARILEC, VARILEC REO, VARILEC MAG, VARILEC TIG, AVTOMEHANIČAR — DIESSEL, AVTOMEHANIČAR — OTTO in LIVAR.

Občinsko tekmovanje kovinarjev bo potekalo od 22. do 24. marca na Jesenicah. Sodelujejo lahko vsi delavci — kovinarji, zaposleni v OZD občine Jesenice.

Število tekmovalcev v posameznih poklicih je neomejeno. Organizacijski odbor bo zagotovil vsem tekmovalcem enake tekmovalne pogoje in enotne kriterije za ocenjevanje izdelkov in preverjanje teoretičnega znanja. Tekmovalci bodo pravočasno seznanjeni s praktičnim in teoretičnim delom tekmovalnega programa.

Prijava, ki naj vsebuje: priimek, ime, rojstne podatke in naslov tekmovalca, OZD in poklic, za katerega se prijavljate, pošljite čimprej, NAJKASNEJE PA DO 5. marca, na naslov: OBČINSKI SINDIKALNI SVET JESENICE, kjer lahko dobite tudi podrobnejše informacije (tel. štev. 81-585).

Vsi tekmovalci prejmejo za sodelovanje posebno priznanje, najboljši trije v vsakem poklicu pa tudi praktične nagrade.

Osmo delovno tekmovanje kovinarjev občine Jesenice je izbirno za regijsko tekmovanje, oziroma za osmo DELOVNO SREČANJE KOVINARJEV SLOVENIJE, ki bo od 24. do 26. maja letos v Kamniku in Domžalah.

ORGANIZACIJSKI ODBOR

pridobili s svojim delom.

Naši vodilni ljudje vse preveč radi pišejo ali citirajo Titove in Kardeljeve misli, toda nobeden se ne vpraša, ali delamo tako, kot sta onadva mislila. Vse preveč je še pojavov, da za nobeno stvar nobeden ne odgovarja, zato se pojavljajo razne kršitve in s tem malicenje in zmanjševanje vloge delavskega samoupravljanja. Preveč se je razbohotil birokratizem z množico profesionalcev z ne nizkimi osebnimi dohodki. Samoupravni sistem postaja iz dneva v dan dražji in vse bolj neučinkovit. Z raznimi resolucijami, sprejetimi ukrepi po hitrem postopku se nenehno kršijo samoupravne pravice delegatov, ki so vse prepogosto le glasovalni stroj.

Premalo je demokratičnega centralizma in vse preveč forumskega odločanja. Zaradi tega posebno med starejšimi člani zveze komunistov prevladuje mnenje, da nimamo nobenega vpliva na dogajanja, da smo daleč od sprejete politike, sodelovanja pri izbiri ljudi za vodilne funkcije, kar se zožuje na vedno manjši krog ljudi. Kadrovske komisije, ki predlagajo posamezne kandidate, vse premalo gledajo na to, koliko so se predlagani kandidati dokazali pri delu, ali so imeli dovolj čuta osebne odgovornosti, ali so dosledno razkrinkovali tiste, ki so se na račun funkcij in položaja okoriščali, oziroma neupravičeno bogatili.

Menimo, da bomo morali v prihodnje zahtevati več odgovornosti od vodilnih ljudi, jih pogosteje menjati na položajih, vračati v gospodarstvo, ki bo vsak dan zahtevalo več strokovnih in družbenopolitičnih strokovnjakov.

Med našimi vodilnimi funkcionarji je vse preveč tistih, ki pišejo knjige, sodelujejo kot publicisti pri raznih časopisih in revijah ter seveda

pri tem prejemajo visoke honorarje. Nasproti temu pa se postavljamo upokoenci, o katerih govorijo, da prejemajo tudi delež iz minulega dela. Naše pokojnine so glede na nenehno rast cen vedno manjše in komaj zadoščajo za normalno življenje, posebno tam, kjer morata živeti z eno pokojnino dva človeka. To dejstvo upravičuje upokoence komuniste, da so pri svojih razpravah vse bolj kritični in da si dajo na sestankih osnovne organizacije duška, da v svojih razpravah kritično gledajo na dogajanja pri nas. Toda naša kritika ni kritiziranje, ampak želja, da bi naš glas prišel do tistih, ki bi morali poslušati odmeve iz baze in začeli z dejanji izboljševati dosedanja način dela in tako uresničevati v borbi zastavljeno politiko in uresničevati Kardeljevo misel o odločanju širokih ljudskih množic.

Poudarjeno je bilo tudi, da morajo biti iz zveze komunistov odstranjeni vsi tisti, ki ne spoštujejo poštenosti. Na konferenci smo govorili tudi o pomlajevanju naše osnovne organizacije s sprejemom mladih v zvezo komunistov in s prevezavo mlajših komunistov iz raznih delovnih organizacij.

Ugotovljeno je bilo, da celotno delo v krajevni skupnosti leži predvsem na naši osnovni organizaciji in da se člani naše osnovne organizacije zelo aktivno vključujejo v reševanje raznih problemov, čeprav na svojih sestankih zelo kritično razpravljamo.

Ob izvolitvi novega sekretariata upamo, da bomo naše delo še izboljšali.

Stane Torkar

GORENJSKO DOMOBRANSTVO, NJEGOVA ORGANIZIRANOST IN DELOVANJE NA OBMOČJU KOKRŠKEGA ODREDA

Politkomisar Peter Bratkovič-Zvonko in propagandist Mitja Valenčič-Sonc sta šla na konferenco pri štabu 4. operativne cone, posvečeno kulturno-prosvetnemu delu. Istočasno je bila v Gornjem Gradu razstava partizanskega tiska, pri srečanjih pa sta obiskovalca izmenjela izkušnje. V štabu cone sta poročala tudi o političnih razmerah v odredu in na Gorenjskem, hkrati pa sta povedala, da v odred ne prihaja dosti ali nič literature. V propagandnem odseku 4. operativne cone jima je šef Janez Perovšek-Pelko obljubil, da bo to odslej bolje, vendar temu ni bilo tako, kajti začela se je nemška ofenziva, poleg tega pa je poti zamedel visok sneg.

V štabu cone so politkomisarja in odrednega propagandista vprašali, če sta potovala sama. Ko sta jim povedala, kako sta prišla, so ju pokarali, zakaj na tako nevarni poti nista imela drugega spremstva kot kurirja, češ da se igrata s kadri. Toda partizanski funkcionarji na Gorenjskem so bili vajeni takih nevarnih poti, zato je zadostoval kurir, ki jima je bil na povratku edini spremljevalec.

In še nekaj so odrednemu štabu zamerili v štabu cone: kako da so na svojo roko v poveljstvo bataljona imenovali Alojza Beleta-Tička in Branka Raduloviča. Politkomisar Peter Bratkovič-Zvonko je pojasnil, da sta se oba takoj po prihodu izkazala v najbolj pozitivnem smislu in da osebno jamči zanju. Sledile so sicer spremembe, toda ostala sta na vodilnih položajih, kar pozneje ni bilo brez pomena.

Pri vseh naporih je Kokrški odred v novembru 1944 mobiliziral le 73 novincev. To ni bila velika številka. Prav zaradi tega in zadržanih drugih slabosti je politkomisar 4. operativne cone Dragomir Benčič-Brkin poslal obširno okrožnico, ki je govorila o mobilizaciji in o dezertertvu iz partizanskih vrst. Pismo obsega tri goste tipkane strani in poudarja, da je mobilizacija še vedno »naša najvažnejša in najnujnejša naloga«, ker je »okupator izredno trdovraten nasprotnik, ki bo v svoji predsmrtni borbi dal obupen odpor«, in ker »so z njim trdno povezani njih dolgoletni domači hlapci«. Dalje naroča, da so predvsem »politkomisarji dolžni skrbeti za pravilno izvajanje mobilizacije«, zato je glede tega treba pač poučevati tako prebivalstvo kot novince. Okrožnica opozarja tudi na različne vzroke dezertacij, ki naj bi bili v glavnem trije:

1. Domotožje, ki nekatere borce premaga v primerih, če čutijo, da v enotah niso dobrodošli, enakovredni soustvarjalci narodne svobode in nove družbe.

2. Včasih novince odbija »nabijanje glav s suho učenostjo ali prazno propagando fraziranja«. Nekateri partijci mislijo ali delajo celo tako, kot da partija zasleduje neke tajne namene, ki jih skriva za politiko OF, namesto da bi vsak prišel do

spoznanja, »da je linija OF politika partije, ki nima ničesar skrivati«.

3. Netočna in neažurna evidenca nad moštvom tudi omogoča dezertacije oziroma skrivanje ali samovoljno odhajanje iz ene enote v drugo.

Zato je conski politkomisar priporočal premišljeno vzgojo moštva, zlasti novincev, in opozarjal, da je treba »razpravljati o dnevnih vojaških in političnih dogodkih polagati večjo pozornost« in da za vse to morajo skrbeti predvsem politkomisarji.

Ta okrožnica je bila spodbudna za krepitev političnega delovanja, vendar je bilo na Gorenjskem zaradi domobrancev, ki jih npr. na Štajerskem ni bilo, prav zaradi tega malce drugače. Zakaj in kakšni so v glavnem dezertirali, je bilo že pojasnjeno.

To politično delovanje pa je bilo potrebno, kajti vpliv sovražnikove propagande, ki so ga novinci hote ali nehoti prinašali s seboj, je bil dokaj očiten.

Kljub četrtemu letu boja je bil Kokrški odred mlada enota, ki je delovala v partizanske vrste nezreli ter za boj in žrtve premalo pripravljeni ljudje. Toda pglavitno je bilo, da so prihajali. Prav zato so partijci morali biti za zgled drugim, predvsem novincem. Da bi to lažje dosegli, je partijska organizacija nastopala proti suhi učenosti in fraziranju in skušala dogodke čimbolj razumljivo prikazovati. V odredu so zato od konca oktobra predelovali naslednje teme: Zaprta vrata, Zlata sredina, Razmejitve med Jugoslavijo in Italijo, Jugoslovanski narodi si bodo sami krojili usodo, O naših mejah v prihodnosti, Slovenska narodna oblast in njen pomen, Notranji sovražniki našega naroda včeraj, danes in jutri, Povojna Evropa in naši narodni cilji, Slovenska narodna oblast — volitve, Manevri mednarodne in domače reakcije, Pomen UNRE, Verouk v šolah, Meja je padla in še vrsto drugih.

Vse večjo važnost so posvečali tudi vojaški vzgoji. Seveda ni šlo za težka predavanja in za poglobljeno tematiko, kar tudi ni bilo ne potrebno niti mogoče, temveč za osnovno vojaško znanje. Tako so bili tedaj na vrsti naslednji naslovi: Izbiira zased in dolžnosti borca v zasedi, Razstavljanje in sestavljanje puškomitraljeza, Disciplina in dolžnosti partizanov, Razvijanje v strelce, Izkoriščanje zaklonov, Važnost maskiranja, Zavarovanje enot na mestu, Pehotne vaje, Orientacija, Izbiira položaja, Zavarovanje na pohodu, itd.

Vse to je bilo novincu najpotrebnejše.

V tem času je nekaj tovarišev že opravilo oficirske in podoficirske tečaje, nekaj bivših podoficirjev in oficirjev pa je bilo že prej v odrednih vrstah. Zato glede vojaškega poučevanja ni bilo več takih težav kot pred letom ali dvema. Največje težave

ve so povzročali pogosti pohodi, akcije in menjavanje taborišč, kar je sodilo k partizanski taktiki, ki je bila v teh razmerah nujna.

Politični kader je bil še mlad, zato so odredni štab in štabi bataljonov prek politkomisarjev in njihovih pomočnikov nudili nižjim enotam pomoč. Veseli so bili tudi pomoči, ki so jim jo občasno nudili politični delavci iz raznih političnih forumov. Vsem pa so dobro služile brošure, ki jih je izdelovala ali odredna tehnika ali pa so prihajale iz drugih tehnik oziroma forumov, vendar pa, kot rečeno, vse premalo in prerediti.

Odred nikoli ni imel skupnih vojaških ali političnih ur. Največja enota, ki je lahko priredila skupno politično ali vojaško vzgojo je bil bataljon. A tudi ti so le redkokdaj imeli priložnost, da bi se zbrali vsi borci. Preveč jih je bilo v različnih akcijah, v patroljah in na stražah, poleg tega pa bi bilo kljub varnostnim ukrepom nevarno zbrati na kup ves bataljon, ki je tedaj štel od 100 do 130 ljudi. Dostikrat je prišlo do presenečenja. Zato je vsak borec celo med spanjem moral ob sebi imeti vse orožje, kajti ne enkrat je na taborišče zaropotalo že v zgodnjih jutranjih urah. To posebno velja za bataljone, ki so se zadrževali okoli Kravca.

Marsikomu se je čudno zdelo, da je bilo v tem predulu še proti koncu vojne toliko vojaških in političnih stisk, ki so se potem odražale v dezertacijah. Seveda ni bila vzrok dezertacijam samo politična nevednost, bila pa je eden glavnih momentov. Tudi v tem času, se pravi že po osvoboditvi Beograda in velikega dela Jugoslavije, je moral biti politično oborožen vsakdo, ki v boju ni hotel zaostajati. Potrebno je bilo spoznavati domače dogodke, a vse bolj razumevati tudi delovanje mednarodne reakcije.

Vsi ti vzgojni napor so skušali premagovati težnjo po golem čakanju na konec vojne, razvijali so udarnost in pripravljali ljudi na konec vojne, na graditev ljudske oblasti in na obnovo razrušene domovine.

V času največjega razmaha domobrancev se odred loti nevarne postojanke v Kotorju — Za napad sta na voljo le dva bataljona — Namesto z eksplozivom se drzni jurišci morajo postojanke lotiti s slabotnimi »pišči« — Jurišni oddelek je štel le 40 borcev — Zapleti med napadom — Komandant 3. bataljona odločno poseže v boj, a ne dobi eksploziva — Jurišci dosežejo obzidje — Prvi ranjenci — Domobranci se žilavo branijo — Odred se umakne — Postojanka ni padla — Prvi tak odredov napad — Ob veliki potrošnji streliva ni bilo pravega uspeha — Kljub vsemu je napad odkril marsikaj — Odred je postal uglednejši — Številne sovražnikove patrolje — V začetku decembra odred spet doživi večjo hajko — Začetek nemške ofenzive proti Štajerski.

Konec novembra 1944, ko so domobranske postojanke na Gorenjskem doživljale največji razmah, so bile enote Kokrškega odreda razporejene takole:

Prvi bataljon, ki naj bi pokrival sektor pod Stolom, je bil še na poti po orožje, drugi je bil že na svojem sektorju med Trčičem in Storžičem, tretji pa je z orožjem ravno kar prišel s Štajerske in se utaboril v Dragi pod Begunjsčico.

metlo in pravimi smetmi in smetiščno. Zame je pometanje že kar sveto opravilo. Narava mi je podarila to ljubezen za uteho. Sprejel sem to darilo z vso spoštljivostjo. Veš, pri pometanju me nihče ne moti, nihče mi ne ukazuje. Imam občutek, da sem v nekakšnem za ljudi nedosegljivem prostoru in tam plavam v topli in dišeči vodi. Prah se mi v tem prostoru zdi kot ozvezdje, smeti pa kot mehurčki v tisočeri barvah. Misli se mi prosto sprehajajo po ozvezdijh. Babje sanje, kajne oče? Imaš prav, toda saj moram sanjati, ko pa dobro vem, da pometaća nihče ne ceni in da je včasih izpostavljen celo žaljivkam. Hudiča, kaj pa bi bilo, če ne bi bilo pometaćev na cesti, v tovarnah, podjetjih, ustanovah. Strokovnjaki bi segnili v smeteh. Nekdo pa vendar mora tudi pometati. Ljudje se vse premalo zavedamo, kako pomembno je pometanje in da so tudi pometaći pomembni ljudje, tudi neke vrste strokovnjaki.

»Filip, posodi mi tistega človeka, ki tamle pometala«.

Zdrnil sem se. Sem res prav slišal? So bile te besede v tisti meglici? Grozno, takšnih besed še nisem nikdar slišal in sedaj ko sem jih prvič slišal, sem v trenutku spoznal, da se moram bati edinole človeka. Človeka se boj Gašper, ne pa bliska in groma. Človek prinaša zlo, morda včasih tudi dobroto, toda gotovo več zla.

Dvignil sem glavo in ugledal človeka, ki je tiste zle besede izgovoril. Lepo zalit, zelo vsakdanji obraz je imel in če bi ga srečal na ulici, bi rekel, da je dober zdrav človek, ki ni storil še nikomur nič zalega. Na sebi je imel čedno obleko, belo srajco in rdečo kravato. Morda res še ni storil nikomur nič zalega?

»Filip, posodi mi no tistega človeka, ki tamle pometala«.

Da, prav sem slišal. Besede so bile ponovljene, torej so bile resnične. Človek, ki jih je izgovoril, se najbrž niti navedal ni, kakšen vihar so povzročile v meni. Ej oče, da bi vsak klinčič počel z menoj kar bi hotel; z menoj, zdravim kmečkim fantom, ne, to pa ne. Šolal sem se v naravi. Boril sem se z zemljo. Pozimi sem se sabljal z drevesi v gozdu. Ne, ne sprejemam teh besed! Spoštujem dobre in pravične ljudi, ne maram pa klinčičev in ta človek je klinčič, saj sicer takšnih besed ne bi izustil. Stopil sem do mize, kjer sem imel zabojček in v njem žeblice, klavido, klešče in škarje za rezanje pločevine. Vzel sem ta zabojček, ter se približal človeku, ki je tiste zle besede izrekel, ter Filipu, ki je bil moj predpostavljani.

SENCA KLJUKASTEGA KRIŽA SE ŠOPIRI, se šopiri samo še v malem svetu dijaka pod krepilji rjavih oblastnikov, ki so še vedno prepričani, da bo firer s tolikokrat že napovedanim »čudežnim orožjem« dosegel svojo končno zmago nad boljševizmom in plutokratskimi Zidi.

Drugod pa ta senca zgineva, za sabo pušča razdejanje in množično smrt... ker od vseh strani napredujejo zavezniški, iz vzhoda proti nemškim mejam neizčrpni sovjetski valovi, iz juga preko Italije Angloameričani... in zdaj še od zapada, kajti šestega junija se je začela zavezniška invazija na obali francoske Normandije; v zraku pa bučijo mogočni roji zavezniških bombnikov, ki jih imenujejo »leteče trdnjave«, ki noč in dan bombardirajo nemška mesta od Hamburga do Münchna, od Kölna do Berlina, pa tudi mesta tako imenovane Ostmarke, nekdanje Avstrije, jih skupijo, razdejanje na Dunaju, v Gradcu, Linzu, Salzburgu... in še na Koroškem v Celovcu in Beljaku pa drugod. Angloameriška zračna premoč je tako preočitna, da zveni kot javna šala, če bi kdo kaj črnil o nemških lovcih.

Zračni alarmi so že davno postali neizogibni del vsakdanjega življenja. Vse kleti so preurejene v zaklonišča. Zunaj s cestne strani so prepleskali zidove z velikanskimi puščicami, ki kažejo, kam se naj za teče človek v zaklonišče, če ga zasači zračni alarm izven doma.

Prometne zveze so bile stalno prekinjene. Z deportiranci, zaporniki, z ženskami in betežnimi redkimi moškimi so sproti provizorično urejevali železniške proge. Tudi belgijske, francoske in angleške ujetnike so prisilili, da so popravljali razbite tračnice. Pa so prileteli britanski lovci v nizkem poletu proti Celovcu, spoznali svoje ujete tovariše, odvrgli listke, drugo jutro so bili spet tukaj, ujetniki so jo popihali v zaklone, letala pa so obdelala z letječimi minami progo in okolico.

Dijak je že trikrat zabredel na Koroškem v tak zračni cirkus, enkrat v Beljaku, dvakrat pa v Celovcu. Kako gre v mozeg zvižganje prihajajočih bomb! Nato pa vseka. Zemlja se poganja kot bi hotela zleteti v zrak. Vse v dimu in smradu, eksplozijah in ognju! Kje je nemški bog, ki je pustil železo rasti, in močje, ki so za meč rojeni? Tako pesem so zadnjič peli na hajot-apelu. Ha, tak zračni napad, pa boš vedel za »amen« nemški zemlji!

VALENTIN POLANŠEK

107

ROMAN

KRIŽ S KRIŽI

Tako je tudi dijak v sebi razvil nagoni čut, kaj je treba ukreniti, če ti gre za nohte. Po vsakem zračnem napadu so prihajali iz ruševin drugačni ljudje. Minulo jih je preklinjanje angloameriških zračnih piratov in zračnih gangsterjev. Vsak se je nagrizel svojega strahu. Za dokončni zadnjikrat se je zaobljubil, da raje poleti kam v park ali v prosto naravo, ko bodo začele tuliti sirene. Ha, boš poletel na Križno goro v Celovcu? Če jo boš dosegel. Ali stran z mesta. Proti Vrbskemu jezeru. Proti Guram. Boš, praviš, a o tem odločajo uniformiranci »luftšucdinst« in policije. Pravi cirkus, kadar začnejo tuliti preklete sirene! Pa še spet hvala Bogu, da tulijo! Koliko več civilistov bi prišlo v smrt, če ne bi tulile preklete sirene.

Drugača muzika pa je bila z lovci v nizkem poletu. Kar naenkrat so bili tu. Zlasti so jim šle v slast vojaške avtokolone in lokomotive pri vlakih... Za vlak pa se je dijak zlasti sedaj v počitnicah leta 1944 posebno zanimal, za tistega, ki vozi v smer Salzburg. Koliko je bilo priprav, koliko varčevanja z »dopustniškimi odrezki živilskih kart«? Te so predstavljale premoženje. Denar je imel itak. Kdo ga ne bi imel? Papirnate marke in sive pfenige? Denarja nihče ni mogel napraviti. Glavno in tajno kupno sredstvo so bila živila. Zato je tudi »črna borza« cvetela. Pa kako! Zato so tudi po vlaku preiskovali prtljago, če si vlačil kako večjo basazo s sabo. Imeli so te takoj pri gumbih. Razen, če bi bil »izbombardiran« in opremljen s potrebnimi papirji. Vsak dan se je sukal okoli hrane. Vsak pogovor se je sukal okoli hrane. V vsakem filmu, kjer so kazali dobro rejene ljudi v lepih oblekah ob bogato obloženih mizah, so gledalci požirali slino, potihoma kleli Hitlerja in požirali slino.

Hrana! Zlata beseda, da si do gole, brez sramu nage zavesti zabičano trdo vedel, kaj pomeni obrabljeni obrazec 3... Daj nam danes naš vsakdanji kruh.

Kruh! Zlata beseda, če si kdaj jedel pristni dišeči kmečki rženi kruh. Zdaj ti je že samo ob misli nanj zbledela vsaka zbombardirana ruševina v fata morgansko prikazen presrečne kmečke izbe, kjer je gospodinja napekla kruha, da je življenje za vse bodoče dni en sam velepraznik.

Načrt o vožnji z vlakom v Salzburg se je odmikal iz takih vidikov v vedno manj uresničljive možnosti. To pa je uničevalo celotne poletne počitnice 1944, na katere se je veselil samo iz vidika potovanja v Mozartovo deželo.

(Dalje prihodnjič)

ČLOVEK IMA TAKOJ KAMEN V ROKI

FILIP, POSODI MI TEGA ČLOVEKA!

Oče, k vsaki zgodbi bom zapisal kar naslov, da bo bolj pregledno. Pojdi k potoku in pazljivo beri! Veš tisti potok je še biser v naravi. Biseri pa izginjajo. Izginjajo stare vrednote, ker se pojavljajo nove, ki jih pa mi teže razumemo, zato jih nimamo za vrednote. Torej še enkrat te prosim, da me sprejmeš v svoje srce, saj sta tvoje in moje srce blizu.

Veš, še danes ne vem, kako se je tistega usodnega dne, to kar se je zgodilo, lahko sploh zgodilo. Toda zgodilo se je. Bilo je nekaj tega v ozračju. Bila je meglica in ta dogodek, se mi zdi, je bil v tej meglici. Dregnil sem v to meglico in doživel tisto, kar je nosila s seboj. Prekinil sem njeno pot, pa se mi je maščevala.

Dela ta dan ni bilo veliko, zato sem pospravljajal in pometal. Smejal se boš, če ti povem, da imam rad pometanje. Celo uživam, kadar pometam. Boš odpustil svojemu sinu to nenaavadno nagnjenje? Sicer je pa tako oče, da sem že srečal mnogo ljudi, ki radi pometajo. Toda pometajo s svojo močjo, ne z metlo in ne pometajo smeti, pač pa ljudi. Saj veš, da se človek rad izživlja in zadostuje takšnim in drugačnim strastem. Toda nikar ne misli, da sem jaz takšen pometać? Kje pa, nekvalificirani delavec, pa pometać z metlo in ne z metlo? No-lepo te prosim, česa takšnega gotovo še nisi slišal. Moja ljubezen do pometanja je velika in to do pristnega pometanja, takšnega z

Na ločenih 21. sejah vseh treh zborov skupščine bočine radobljica 15. februarja so delegati sprejeli resolucijo o politiki družbenoekonomskega razvoja občine v letu 1984, družbeni dogovor o izvajanju skupnih ukrepov za restavracijo Blejskega jezera, osnutek stališč in priporočil v zvezi s poročilom o nadaljnjem razvoju delegatskega sistema v občini Radovljica, osnutek odloka o ustanovitvi, nalogah in sestavi sveta družbenega sistema informiranja, osnutek odloka o zakloniščih v občini, osnutek družbenega dogovora o priznavalninah borcev NOB, periodične delovne načrte vseh treh zborov občinske skupščine za II. tromesečje 1984 ter opravili volitve in imenovanja nekaterih delegatov v razna telesa.

Zbor združenega dela in zbor krajevnih skupnosti OS Radovljica sta na ločenih sejah sprejela odlok o prenehanju lastninske pravice na zemljiščih, namenjenih za stanovanjsko in kompleksno komunalno gradnjo v Lescah za Merkurjem, odlok o spremembi in dopolnitvi odloka o komunalnih taksah, sklep o dopolnitvi sklepa o sprejetju časasnih ukrepov družbenega varstva v Gozdarsko kmetijski zadrugi Srednja vas v Bohinju, sklep o uporabi sredstev solidarnosti za odpravo posledic naravnih nesreč, ki so prizadele SR Bosno in Hercegovino, SR Hrvatsko in SAP Kosovo. Oba zbora sta izrekla soglasje k statusu občinske zdravstvene skupnosti Radovljica k spremembi in dopolnitvi statuta Komunalnega gospodarstva Radovljica. Zbor združenega dela je sprejel še odlok o prispevku za zagotavljanje sredstev za intervencije v proizvodnji hrane v občini Radovljica do leta 1985, zbor krajevnih skupnosti pa osnutek priporočil o uresničevanju stališč in sklepov o nadaljnjem samoupravnem razvoju KS v občini.

Izvršni svet OS Radovljica je na 73. seji 7. februarja sprejel predlog prednostnih razvrstitev investicij v občini za leto 1984, odredbo o preventivnih cepljenjih in diagnostičnih ter drugih preiskavah v letu 1984 na območju občine Radovljica v letu 1984. Opravili so analizo izvajanja politike cen v letu 1983 in izrekli mnenje k stališčem in priporočilom o nadaljnjem razvoju delegatskega sistema v občini, ki so ga posredovali v obravnavo občinski skupščini. Na seji so razen tega izrekli tudi soglasje za izdajo dovoljenja za opravljanje zasebne gostinske dejavnosti kot stranski poklic na smučišču pod Kobljo.

V veliki sejni dvorani OS Radovljica je bila 15. februarja druga občinska kandidacijska konferenca, ki jo je sklical predsednik OK SZDL Miroslav Birk. Po sprejemu poslovnika o delu občinske kandidacijske konference je stekla razprava o delu in mnenjih temeljnih kandidacijskih konferenc v KK SZDL ter o predlogih za možne kandidate. Sledilo je sklepanje o določanju kandidatov za nosilce odgovornih družbenih funkcij v skupščini občine in SIS ter v skupščinah in delegacijah na ravni republike in federacije. Večina kandidatov v občini ostane za prihodnje mandatno obdobje istih kot v preteklem obdobju. Izjemni sta podpredsednika občinske skupščine, za katero sta kandidirala Jože Dežman iz Lesc in Damjan Hafner iz Kroke.

Predsedstvo občinskega sveta ZSS Radovljica je na 18. seji 7. februarja zaradi izteka mandata predsednika in podpredsednika obravnavalo priprave oz. postopek kandidiranja za omenjeni funkciji in na volilno sejo občinskega sveta ZSS. Beseda je tekla o predlogih ukrepov za odpravo težkega položaja v zdravstvu zlasti na področju nagrajevanja zdravstvenih delavcev in o nalogah sindikata na področju zaposlovanja. Obravnavali so tudi poročilo o poteku občnih zborov OO sindikata, poročilo o delu pravne posvetovalnice v letu 1983 in poročilo inventurne komisije. Ocenili so upravičenost družbenega dogovora o združevanju sredstev za razvoj premoženstva ter potrdili predlog razpisa za podelitev srebrnega znaka ZSS.

Na četrti seji predsedstva in sekretariata OK ZSMS Radovljica 9. februarja so pregledali gradivo in sprejeli stališča za 21. sejo družbenopolitičnega zbora občinske skupščine. Udeleženci seje so bili seznanjeni s poročilom o delu medobčinskega sveta ZSMS za Gorenjsko ter o aktualnih nalogah, ki čakajo mlade v osnovnih organizacijah in drugih telesih ZSMS v prvem četrtletju.

Svet za informiranje pri OK SZDL Radovljica je na zadnji seji konec januarja obravnaval osnutek zveznega zakona o javnem obveščanju, predlog za izdajo zakona o javnem obveščanju ter predlog ukrepov za sofinanciranje glasila ZZB NOV in ZRVS Slovenije »TV-15 Naš tovariš«.

Delovna skupina pri predsedstvu OK ZSMS Radovljica je konec januarja uspešno organizirala v predavalnici IBM v hotelu Grajski dvor v Radovljici okroglo mizo. Izhodišča tema razprave je bila posvečena mirovnim gibanjem in razorožitvenim naporom v svetu. Okroglo mizo je ob dokaj dobri udeležbi in živahni razpravi mladih vodil predsednik komisije za mednarodna vprašanja pri RK ZSMS Ignac Krivic.

Krajevna konferenca SZDL Radovljica, ki je po številu članov SZDL največja v občini, je sklicala 9. februarja temeljno kandidacijsko konferenco. Delegati so poslušali poročilo o političnih aktivnostih v pripravah na volitve ter nato obravnavali in potrdili kandidate za nosilce odgovornih družbenih funkcij skupščine občine, SIS, republiške skupščine in republiške SIS, za predsednika in člana predsedstva v SRS in SFRJ ter za delegacijo SRS za zbor republik in pokrajin zvezne skupščine.

Na predlog komisije za volitve in imenovanja je občinska skupščina Radovljica na februarjem zasedanju vseh treh zborov imenovala svoje delegate v delavski svet Komunalnega gospodarstva Radovljica z bohinjskega območja Franca Vojvoda, z blejskega območja Maksa Jakhla in z radovljiškega območja Ignaca Balašnika.

Delavci DO Veriga Lesce so po sklepnih podatkih za leto 1983 izdelali 22.161 ton raznih izdelkov. Od tega so izvozili 12.726 ton, kar je 57 % vse letne proizvodnje, po vrednosti pa 67 %. Plan proizvodnje je TOZD Vijačarna presegla za 1 %, Verigarna ga je uresničila 100 %, za 14 % manj je ustvarila planske naloge TOZD Sidrne verige, za 6 % pa TOZD Kovačnice. Znatno so presegli plan eksterne proizvodnje v Orodjarni, za notranji trg pa je bila skoraj za četrtino nižja od planirane. V TOZD Vzdrževanje so presegli plan notranje proizvodnje za 34, skupne proizvodnje pa za 41 %. TIO je presegel proizvodni načrt za 9 %.

Na predlog izvršnega sveta OS Radovljica za zboljšanje in povečanje delovne discipline in za učinkovitejšo izvajanje disciplinskih postopkov v času časasnih ukrepov družbenega varstva v Gozdarsko kmetijski zadrugi Srednja vas v Bohinju je občinska skupščina sklenila razpustiti disciplinsko komisijo v zadrugi. Pravica odločanja v vseh disciplinskih zadevah je prenešana na začasni kolegijski organ.

Gospodarske delovne organizacije radovljiške občine so Ljubljanski banki — Temeljni banki Gorenjske za leto 1984 predlagale prednostni vrstni red 17 naložb v skupni predračunski vrednosti 2.265.968 tisoč din. Za te naložbe predlagajo 576.706 tisoč din kreditne udeležbe banke, od teh letos 372. 699 tisoč din, ali 25 % celotnih sredstev.

Iz analitičnih pregledov skupnosti za cene občine Radovljica je razvidno, da so se cene večale v letu 1983 za osnovne vrste kruha 31 %, posebne vrste 23 %, poltrajne in trajne pekarske izdelke za 13 %, za pecivo 27 % in slaščice 43 %. Cene komunalnih storitev so se povečale: vodarina za gospodinjstva 28, za gospodarstvo 33 %, kanalščina za gospodinjstva 20, za gospodar-

tvo 26 %, smetarina 29 %, pokopališka dejavnost za 150 %, pogrebna dejavnost za 80 %, dimnikarske storitve za 20, stanarina za 30, obrtne storitve za 35, gostinske storitve za 91, taksi za 57, žičnice za 32, zasebne za turistične sobe za 40 in storitve avtošole za 25 %.

Kot vse kaže, bo že v bližnji prihodnosti dokončno sklenjeno, kdaj bo celotni kompleks Vile Bled prešel v upravljanje Turistične poslovne skupnosti Bled. Prvi razgovori in napovedani dogovor s predsednikom izvršnega sveta SRS obetajo, da bodo najbrž še pred turistično sezono opravljene vse pravnotlastniške aktivnosti in podpisane pogodbe o prevzemu poslovanja v temu objektu. Za garažo Vile Bled je zainteresiran Tehnični muzej Slovenije, ki bi v njej razstavil avtomobile predsednika Tita.

Komisija za kulturo pri občinskem svetu ZSS Radovljica bo na 8. seji 20. februarja razčlenila poročilo o uresničevanju programa kulturne akcije za delovne kolektive v radovljiški občini v letu 1982/83 in izrekla svojo oceno. Sprejela bo predlog programa kulturne akcije za leto 1984, ki predvideva 14 gledaliških, 6 vokalno glasbenih, 2 folklorni in 5 fotolikovnih prireditev. Razen tega je v programu tudi filmsko gledališče s po 6 predstavami v Radovljici in na Bledu. Kulturna skupnost Radovljica bo namenila za ta program predvidoma 600.000 din, občinski svet ZS Radovljica pa 150.000 din.

V prvi letošnji številki Obzornika Indok centra, glasila delegatov in delegacij občine Radovljica, ki je izšlo v 1500 izvodih, so objavljeni dnevni redi in gradiva za 21. seje vseh treh zborov občinske skupščine, informacije o gibanju skupne porabe vseh SIS družbenih dejavnosti v letu 1983 ter njihove programske usmeritve za leto 1984.

V počastitev slovenskega kulturnega praznika je otroška dramska skupina DPD Svoboda Tomaž Godec 7. februarja popoldne in zvečer uprizorila delo Mirka Mahničarja »Stoji učilna zidana« v domu Joža Ažmana v Bohinjski Bistrici. V avli doma so naslednjega dne, 8. februarja, odprli razstavo del likovnih pedagogov radovljiške občine, podmladkarji DPD Svobode pa so se predstavili na tamkajšnjem odru z igrice Milana Šege »Čarobni ključek«. Šolske kulturne skupine so nastopile v bohinjskih delovnih organizacijah in obiskale Ajdovski dvorec in rojstno hišo dr. Janeza Mencingerja. Pripravili so tudi razstavo Prešernovih koledarjev.

Na predvečer sprejema olimpijske plamenice 1. februarja je bila v Kazini na Bledu množična in lepa prireditev — srečanje zaslužnih nekdanjih in sedanjih športnikov ter udeležencev dosedanjih olimpijad (teh je v občini 27). Zaslužnim športnim delavcem in tekmovalcem so podelili Bloudkove značke, medalje občine Radovljica in številna priznanja telesnokulturne skupnosti ter spominske plakete vsem dosedanjim olimpijcem. Srečanje so sklenili z družabnim večerom, na katerem je nastopil popevkar Marjan Smode in zabavni ansambel.

Center za mladinski turizem »Mladi turist« iz Ljubljane je posredoval »Mladinski paket« za ogled 14. olimpijskih iger v Sarajevu. OK ZSMS Radovljica je razposlala razpis vsem osnovnim organizacijam ZSMS. Mladi se bodo lahko prijavi za ogled z vlakom za 15. in 18. februarja (moški veleslalom in slalom). V ceno 1.500 din je razen prevoza vračunana prehrana in vstopnina ter prevozi z avtobusi.

Za Prešernov dan so v počastitev kulturnega praznika Muzeji radovljiške občine omogočili brezplačen ogled muzeja in galerije v Sivčevi hiši vsem obiskovalcem. Od 13. do 14. februarja pa so dopoldne in popoldne ob ogledu razstave ilustracij predstavili otrokom pravljico Gregorja Viteza »Zrcalce« s projekcijo diafilma.

V okviru programa kulturne akcije za delovne kolektive je 10. februarja gostovalo v Ribnem jeseniško gledališče Tone Čufar s komedijo Sluga dveh gospodov, dramska skupina KUD Brezje pa je 11. februarja nastopila v Zasipu s komedijo Jara meščanka, 12. februarja pa z istim delom v Bohinjski Češnjici.

NAMEN IN POMEN SAMOUPRAVNEGA ORGANIZIRANJA POTROŠNIKOV

5

V okviru teh samoupravnih in družbenopolitičnih skupnosti se planska predvidevanja organizacij združenega dela medsebojno usklajujejo in vključujejo v skupne planske osnove razvoja določenega območja. Le-te sprejemajo delovni ljudje in občani, in sicer na osnovi predlogov ustreznih organov, med njimi tudi svetov potrošnikov.

Prav na tem področju je vloga organiziranih potrošnikov še posebej pomembna in to predvsem zato, ker se v okviru KS, občine itd. določajo planska izhodišča za vse panoge gospodarske in negospodarske dejavnosti, ki so pomembna za življenjske pogoje in razmere delovnih ljudi in občanov ter za njihov nadaljnji razvoj.

Organizirani potrošniki se torej ustrezno svojim interesom vključujejo v celotni sistem načrtovanja v treh smereh — z neposrednim delovanjem pri načrtovanju zasnov razvoja organizacij združenega dela, prek uporabnikov pri sklepanju samoupravnih sporazumov o temeljnih plana samoupravnih interesnih skupnosti in neposredno kot udeleženci samoupravnih sporazumov o temeljnih planov v samoupravnih skupnostih za preskrbo in končno sodelovanjem pri sprejemanju planskih zasnov (dolgoročnih, srednjeročnih, tekočih) v krajevnih skupnostih, občinah itd. Glede na izdelavo in izvajanje srednjeročnih planov za obdobje 1981—1985, postajajo ta vprašanja še posebej pomembna.

Usmerjanje naših družbenoekonomskih odnosov v vse tesnejše sodelovanje med vsemi dejavniki, ki se kakorkoli vključujejo v proizvodnjo in promet predmetov in storitev

(proizvodnja, transport, trgovina, obrtno in drugo storitveno delo, organizirani potrošniki itd.), pa ni pomembna samo v ekonomskem smislu; hkrati pomeni tudi krepitev razvoja samoupravnih družbenih odnosov nasploh. Takšen položaj potrošnikov je zagotovo zelo različen od tistega, ko se je potrošnik za zavarojanje svojih interesov organizirano povezoval zgolj z različnimi inšpekcijskimi in drugimi službami ipd.

V novih razmerah je položaj organiziranih potrošnikov družbeno primernejši kot pomemben, saj postajajo del družbenoekonomskega sistema; hkrati pa so del delegatskega sistema, s katerim najbolj učinkovito gradimo in razvijamo naše samoupravne odnose.

OBlike, vsebina in metode dela ORGANIZIRANIH POTROŠNIKOV

Krajevna skupnost je temeljna enota za organiziranje in delovanje potrošnikov, saj se v njej najbolj neposredno in vsakodnevno odpirajo osnovni problemi s področja potrošnikov. Ker so življenjske razmere, v kakršnih živijo delovni ljudje in občani, v posamezni krajevni skupnosti zelo različne, je treba temu ustrezno razvijati tudi delovanje organiziranih potrošnikov.

OBlike ORGANIZIRANIH POTROŠNIKOV

Delovni ljudje in občani se organizirajo kot potrošniki v vsaki krajevni skupnosti in izvolijo svet potrošnikov kot njihovo delovno telo. Tudi občani v tistih manjših KS, na območju katerih ni nobene OZD, ki bi omogočala zadovoljevanje vsaj ne-

katerih pomembnejših potreb, naj bi praviloma oblikovali svoj svet potrošnikov, ki bi pereče probleme, povezane s potrošniki, urejeval v sodelovanju z ustreznimi organizacijami združenega dela v bližnjem kraju, kjer zadovoljujejo svoje potrebe in interese. Ta svet potrošnikov bi se lahko vsaj začasno priključil SP v tisti sosednji krajevni skupnosti, kjer poslujejo te delovne organizacije in skupnosti, in bi tako oblikovali skupen SP.

EDEN ALI VEČ SVETOV POTROŠNIKOV

V večjih in bolj razvitih krajevnih skupnostih ali v takih, ki jih sestav-

lja več manjših naselij ali več zaokroženih sosesk v mestnih krajevnih skupnostih, se občani lahko odločijo tudi za več svetov potrošnikov, da bi tako lažje opravljali svoje naloge. Svet potrošnikov lahko deluje na območju posamezne ulice ali samo v večji stanovanjski zgradbi (stolpnici) ali v zaokroženi bivalni soseski v mestni KS ter v posameznem naselju ipd. Lahko pa delujejo tudi stalne ali občasne oblike dela potrošnikov ob določeni poslovalnici ali temeljni organizaciji združenega dela, kar je odvisno od odločitve in sporazuma občanov in delavcev v OZD. Seveda pa bi morale take oblike dela potrošnikov usklajevati svoje delo v okviru organizacije potrošnikov celotne krajevnne skupnosti. Pri oblikovanju svetov potrošnikov in sprejemanju njihovih delovnih programov je torej potrebno upoštevati različne razmere, ki so v mestnih, primestnih in vaških krajevnih skupnostih. Te pogojujejo tudi dru-

gačen položaj in drugačen način dela svetov potrošnikov.

PRIprAVE ZA USTANOVITEV SP

Pobudo za ustanovitev sveta potrošnikov lahko dajo občani sami, bodisi na svojih zbiorih ali v organizacijah SZDL in sindikatov v okviru KS in na ravni občine ter ustrezne organizacije združenega dela. Vse priprave za ustanovitev sveta opravi poseben iniciativni odbor, ki ga imenuje predsedstvo Krajevne konference SZDL ali svet krajevne skupnosti.

ŠTEVilo ČLANOV

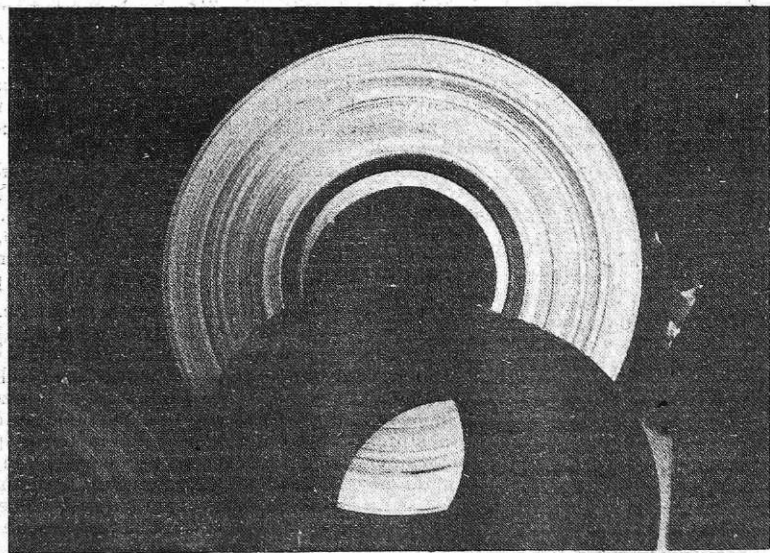
Število delegatov članov sveta potrošnikov je odvisno predvsem od velikosti in razvitosti krajevnne skupnosti (oziroma njenega dela) in števila prebivalcev v njej. Število delegatov članov SP naj bi se gibalo med 5 in 20 in naj bo določeno v statutu krajevnne skupnosti. Člane SP izvolijo potrošniki na zboru delovnih ljudi in občanov, ki se sklicuje za celotno krajevno skupnost, ali na zbiorih delovnih ljudi in občanov po posameznih njenih delih — soseskah, večjih stanovanjskih blokih, ulicah, zaselkih ipd. Zato je treba vnaprej določiti, koliko delegatov izvolijo v posameznih delih krajevnne skupnosti v svet potrošnikov.

SESTAVA SP

Sestava svetov potrošnikov naj bo taka, da bodo med delegati moški, ženske, mladina, zaposleni raznih poklicev, upokojeanci, gospodinjke, študenti itd. V taki sestavi bo svet potrošnikov lahko izražal in usklajeval vse bistvene interese in potrebe prebivalcev celotne KS, upoštevajoč obstoječe oziroma predvidene možnosti za njihovo uresničevanje.

Iz tako izvoljenih delegatov skupščina krajevnne skupnosti sestavi svet potrošnikov in razgласi njegovo ustanovitev. Delegati člani sveta potrošnikov za svoje delo odgovarjajo zboru delovnih ljudi in občanov, ki so jih izvolili, in skupščini KS.

Nadaljevanje

Železarski olimpijski progi (foto F. Sluga)

O DELU DRUŠTVA ZA POMOČ DUŠEVNO PRIZADETIM V LETU 1983

Jutri, v petek, 17. februarja, bo v gasilskem domu Železarne druga letna konferenca Društva za pomoč duševno prizadetim Jesenice, na kateri bodo obravnavali tudi poročilo o delu društva v preteklem letu. Ker je v naši Železarni veliko članov društva, to poročilo tudi objavljamo.

Program dela za leto 1983 je temeljil na določilih zakona o društvih, pravih Društva za pomoč duševno prizadetim Jesenice in predlogu smernic za delo društev za pomoč duševno prizadetim, ki velja za področje SRS. Vse naloge, ki jih je izvajalo društvo v preteklem letu, so temeljile na prostovoljnem delu in so bile realizirane po programu. Člani izvršnega odbora društva so se sestali devetkrat, kar dokazuje, da je delo potekalo tekoče in s ciljem, realizirati čim več nalog delovnega programa. Vse seje so bile sklepne, udeležba povprečno 80 %, obravnava pa je bilo 34 zadev.

V letu 1983 je društvo pridobilo 1.445 novih članov in jih je sedaj skupaj 1.930. Pri pridobivanju članstva je bila najbolj uspešna in prizadevna tov. Bertalančičeva v jeseniški železarni. Veliko članov je poleg članarine prispevalo tudi prostovoljne prispevke. Viktor Žan je društvu nakazal ker 32.721,50 din, nekateri pa odstopajo honorarje za objavljene prispevke v Železarni ali pa honorar sodnika porotnika.

Delovni ljudje in občani so bili prek LRP Triglav in časopisa Železar redno obveščeni o akcijah in delu društva. Ena temeljnih nalog društva je prav obveščanje ljudi o problematiki duševno prizadetih oseb in njihovih družin in na ta način biti prisotne povsod tam, kjer je potrebno predstaviti in izpostaviti naše probleme in tako preprečiti zapiranje v ozek krog dejavnosti.

V preteklem letu načrtovano sodelovanje s starši je bilo sicer skromnejše realizirano, kot smo pričakovali, vendar smo ob koncu leta ugotovili, da je bilo tudi na tem področju delo uspešno.

Za letovanje v Kranjski gori in Umagu so letos starši prijavi 14 otrok in 22 spremljevalcev, za seminar v Črni pa smo imeli dve prijavi. S prijavljenimi starši smo organizirali sestanek, jim omogočili, da so izmenjali izkušnje in mnenja ter se dogovorili o možnostih, ki jim jih nudi društvo ob odhodu na letovanje. Srečanja se je udeležilo le šest staršev.

Srečanje s starši na Poljanah smo pripravili v oktobru. Udeležilo se ga je 23 staršev z otroki. Takih srečanj si starši še želijo in bodo z lepimi vtisi seznanili tudi druge starše. Tako bo v prihodnje udeležba številnejša.

Tako je bilo na novoletnem srečanju kar 117 staršev in otrok. Člani izvršnega odbora smo ugotovili, da je pot med starši in društvom utrna in da z udeležbo na podobnih srečanjih ne bo več težav.

Izvršni odbor društva je na svojih sejah sklepal o možnostih nudenja finančne pomoči družinam v skladu s finančnim načrtom in sredstvi, ki jih je društvo pridobilo s članarino in prostovoljnimi prispevki posameznikov ali organizacij sindikatov OZD v jeseniški občini.

V letu 1983 so pripravili naslednje oblike pomoči:

- prispevek k letovanju, diferencirano glede na socialno stanje družine,
- kritje potnih stroškov staršem za udeležbo na seminarjih,
- enkratna pomoč staršem, ki imajo otroke v zavodih (za stroške obiskov),
- novoletna darila.

Pri vseh nakupih smo prihranili sredstva prometnega davka, ker smo kot humanitarna akcija oproščeni prometnega davka.

Poleg sodelovanja s Centrom za socialno delo Jesenice smo se v letu 1983 člani izvršnega nadzornega odbora srečali s predstavniki DPDP Kranj. Ogledali smo si tudi delavnice pod posebnimi pogoji v Kranju. Srečanje je bilo koristno, saj medsebojno izmenjava izkušenj in nove spodbude vedno popestrijo delo, posebno na našem področju, ki je še vedno preveč odmaknjeno od našega vsakdana.

Društvo je v letu 1983 organiziralo tudi strokovno ekskurzijo članov izvršnega odbora in nadzornega odbora v Dornavo in Hrastovec in s tem našlo povezavo z izvajalci skrbi za duševno prizadete osebe izven naše občine. Tako oblika sodelovanja je za društvo pomembna in potrebna, saj je obisk v Dornavi in Hrastovcu sprožil akcijo zbiranja rabljenih oblačil, ki jih v teh zavodih še kako potrebujejo. V Dornavo in Hrastovec smo poslali 52 kg rabljenih oblačil,

največ jih je prispeval občinski odbor RKS Jesenice in člani izvršnega odbora.

Letos je bilo tudi sodelovanje z Zvezo društev v Ljubljani aktivno. Redno smo se udeleževali sestankov in skupščin, jeseniško društvo pa je ob srečanju s starši na Poljanah razveselil s svojo prisotnostjo predsednik zveze Zdravko Tomažin.

Prek društva smo aktivirali tudi svet za družbeno aktivnost žensk, ki se je začel zanimati za probleme društva in delavnice pod posebnimi pogoji. Žene so obiskale delavnice in poklonile varovancem praktična darila.

Društvo je sodelovalo z delavnico pod posebnimi pogoji (DPP), RO, DU in osnovno šolo s prilagojenim programom. Delno smo spremljali njihovo delo in jim finančno pomagali. Ob novem letu smo jim podarili skupinska praktična darila, sofinancirali letovanje na morju in smučarski tečaj, priskrbeli odpadni material iz Vezenine Bled, se trudili pri pridobivanju novih del za delavnico, pri čemer pa nismo imeli srečne roke. Z osnovno šolo Polde Stražišar bomo morali bolj sodelovati, kajti vse težje bo zaposliti učence in jim omogočiti nadaljnje šolanje. Verjetno ne bi bilo napak, če bi sprožili akcijo, da bi srednje usmerjeno izobraževanje pripravilo na Jesenicah prilagojene programe v kovinarski stroki, kjer bi se izobraževali učenci OŠ s prilagojenim programom po zaključenem 8. razredu.

Zanimanje za delo v DPP smo dosegli tudi pri nekaterih delovnih organizacijah, npr. Murka Jesenice. Prav bi bilo, da bi zanimanje delovnih organizacij za to področje naraščalo, saj smo prepričani, da bi tako varovancem omogočili dodatno delo in s tem dodaten vir zasluga.

Aktivno povezovanje društva z življenjem in delom v občini poteka prek delegatskega sistema v skupščini skupnosti otroškega varstva.

Strokovno delo društva je bilo v letu 1983 tesno povezano z ostalimi aktivnostmi društva. Udeležili smo se strokovnih posvetov v Ljubljani

in na Bledu na temo »Teorija in praksa vzgoje, izobraževanja, usposabljanja in izpopolnjevanja otrok, mladostnikov in odraslih z motnjami v telesnem in duševnem razvoju«. Sodelovali smo v razpravi o spremembah in dopolnitvah zakona o pokojninskem in invalidskem varovanju in razpravi o zakonu o družbenem varstvu duševno in telesno prizadetih odraslih oseb.

Manj uspešni smo bili pri dopolnjevanju aktov jeseniškega društva in bo nalogo o pripravi pravilnika po novem zakonu treba prenesti v leto 1984. Letos smo poizkušali najti stike tudi z mladinsko organizacijo srednjega usmerjenega izobraževanja in prek razrednih ur z živo besedo prikazati problematiko mentalne retardacije. Tu smo šele na začetku poti, glavno delo bo opravljeno v letu 1984.

Prek že naštetih aktivnosti so si člani izvršnega in nadzornega odbora in drugi prizadeti člani društva skozi vse leto prizadevali popraviti finančno stanje na žiro računu društva. Sredstva, ki jih prejemo od skupnosti socialnega varstva Jesenice in članarine, nam ne bi omogočala izvedbe programa v letu 1983. Zato smo za finančno pomoč zaprosili skoraj vse večje OZD v občini in naleteli na velik odziv. Vsem, ki so prispevali finančna sredstva (pregled teh vsebuje finančni del poročila), smo se javno zahvalili. Posebej je treba omeniti namenska sredstva Zveze društev SRS v višini 40.000,00 din, ki so nam omogočila nakup najnujnejše opreme za hišico na Poljanah, v kateri bomo v sodelovanju z DPM Jesenice še prirejali srečanja in utrjevali stike s starši in njihovimi otroki. Ob novem letu smo člani odbora obiskali na domovih 23 prizadetih oseb in jim izročili darila.

Informiranje naših članov poteka tudi prek glasila Zveze društev, to je Našega zbornika, saj revijo prejema 130 članov društva. Glasilo dobimo po pošti, raznosijo pa ga naročnikom učenci srednjega usmerjenega izobraževanja. Omeniti moramo še sodelovanje s foto klubom Andrej Prešeren, ki nam z brezplačnimi fotografijami omogoča ureditev arhiva in spomina na posamezne akcije.

Za aktivno delo društva je Marija Perat prejela tudi priznanje republiške zveze društev.

**MARIJA MEŽEK —
PARTIZANSKI MAMI
V SPOMIN**

Težka bolezen jo je priklenila na posteljo in vse več je bilo znakov, da Marija Mežek ne bo dočakala letošnjega praznika žena — 8. marca, da bi ji stisnili roko, se z njo pogovorili, ji zaželeli zdravja in ji izročili rdeči nagelček.

Mežekovo mamo smo v ponedeljek, 13. februarja, poslednjič spremili na njeni zadnji poti.

Z njo je odšla od nas še ena od tistih tihih, predanih, požrtvovalnih in na vse pripravljenih žena. Na Plavžu, kjer je živel z družino, so jo poznali skoraj vsi.

V tistih najtežjih dneh boja za osvoboditev je vedela, kje je njeno mesto. Vsem je podpirala svojega moža Jožeta in hčerki Sonjo in Binko. Vsi so se aktivno vključili v naš boj in hčerki sta se leta 1944 aktivno vključili v partizane.

Delo pa se je začelo že doli prej, saj so se pri Mežekovih ustavljali Jaka Koselj-Miha, znan politični delavec na jeseniškem območju, Ivan Vovk-Zivan, Rupert Kiršner-Jože, Peter Rupar-Pero, Mirko Rogelj-Petko, vsi znani borci

iz prvih vojnih let. Pri njih so našli lepo besedo, dobro posrežbo. Pri njih sta dobila tudi zdravniško pomoč Ivan Vovk-Zivan in Mirko Rogelj-Petko. Petko je ostal pri njih celo več tednov.

Gestapo je baje celo zvedel, da se je zdravil pri njih; ker ni imel trdnih dokazov, na srečo ni ukrepal. Seveda sta se z možem zaradi varnosti za krajši čas umaknila v Mojstrano.

Mežekova mama — lahko ji rečemo partizanska mama, je bila ena od tistih žena, na katerih delo med NOB prevečkrat radi pozabljamo. Le malo je takih žena, katerih delo je bilo tako vsestransko in ki ni nikdar rekla — ne morem. Z Mežekovo je dobro sodelovala tudi znana aktivistka in politična delavka Katarina Bregant-Viktorija, saj je prav preko Mežekove dobivala večje količine hrane za partizane.

Marija je bila tudi po osvoboditvi aktivna in vedno se je rada spominjala tistih najtežjih dni. Hvaležno se je bomo spominjali.

Slovenko

Odrzana streha paviljona Zarje (foto B. Blenkuš)

ORKANSKI VETER, KI JE RUŠIL, JE POVZROČIL VELIKO ŠKODO

Prejšnji teden je tudi nam veter dal okusiti svojo moč. Zaradi vdora mrzlega zraka s severovzhoda v toplo ozračje je nastal izredno močan veter, ki je včasih prerasel v pravi orkan. Sunki vetra so odkrivali strehe, ruvali drevesa, prevračali avtomobile in drugo.

Najbolj prizadeto je bilo žirovniško področje, saj se tam veter zelo pogosto z veliko močjo spušča po pobočju Stola. Največ škode je nastalo na osnovni šoli, zdravstvenem domu in železniški trafostaciji v Žirovnici. Na Jesenicah je povsem odkrilo paviljon Zarja, del železniške postaje, poslopje SDK in nekaj manjših objektov, da ne omenjamo številnih opek, ki jih je metalo s strehe.

V Vrbi je bila poškodovana rojstna hiša Franceta Prešerna, v Rodinah pa hiša pisatelja Jalna. Razen tega je bilo odkritih in poškodovanih velikopisnih hiš in gospodarskih poslopj.

Prebivalci in delovne organizacije so že takoj naslednji dan, to je v so-

boto, 11. februarja in kasneje poprijeli za delo ter v okviru možnosti in razpoložljivih sredstev, predvsem krovne opeke in pločevine, popravili, kar se je v tem času dalo.

Vsekakor pa je bilo slabo vreme s hudim vetrom velika izkušnja, da bo treba v prihodnje poslopja graditi tako, da bodo kljubovala tudi hitro se premikajočim zračnim plastem, ki lahko nastopijo tudi na tem področju. Zanimivo je, da je v višje ležečih vaseh in naseljih veter sicer bil, ni bil pa tako rušilen. Večjo hitrost je dobil šele na dnu dolin, posebno pa na prehodih in začetku ravnin.

B. B.

KARAVANŠKI PREDOR DA ALI?

Ker v prometni infrastrukturi močno zaostajamo za deželami srednje Evrope — čeprav je bilo tudi na tem področju po osvoboditvi pri nas ogromno narejenega, se na različne načine, predvsem s pisano besedo zavzemam, da bi čimprej pričeli z nadaljevanjem izgradnje cestnega KARAVANŠKEGA PREDORA kot podaljška zadnjega odseka TURSKE ceste v Avstriji (7. decembra 1983 so pričeli z gradnjo tega zadnjega odseka — cesta naj bi bila dokončana 1986. leta) in najpomembnejše vpadnice ceste BRATSTVA IN ENOTNOSTI, ki nas bo kot najbolj racionalna in ekonomska transverzala povezala z »devizno« Evropo in veliko prispevala k sanaciji naših gospodarskih razmer.

Ne bi se spuščal v polemiko, zakaj izgradnja karavanškega predora, za katerega izgradnjo smo se sporazumno odločili z Avstrijo že leta 1979 z meddržavnim sporazumom in ne glede na to, da so zaradi ozkih — parcialnih interesov nekateri tej gradnji nasprotovali, da je prevelika investicija za zdajšnje gospodarske razmere, osebno menim, da je že skrajni čas za hitro ukrepanje, ker sicer nas bodo Italijani prehiteli, saj so z novo avtocesto skozi Kanalsko dolino že skoraj na meji z Avstrijo. Seveda pa bo njena vrednost prišla do polne veljave šele takrat, ko bodo tudi Avstriji končali svojo južno avtocesto med Beljakom in Italijo (polje 1986).

Se več: Italijani se zavzemajo še za druge prometnice v srednjo Evropo, ki bi približale Trst in ostale severnoitalijanske luke Bavorski kar za okrog 100 km. Iz dnevnika Delo z dne 3. februarja je razbrati, da se bodo že sredi februarja letos sestali na Dunaju italijanski in avstrijski strokovnjaki, ki bodo proučili tehnična in druga vprašanja o tej novi prometnici, ki bi v Italiji potekala skozi dolino Carnio in 8 km dolgem predorom pod MONTE CROCE CARNICO, čeprav je že zdajšnja prometna infrastruktura pri obeh naših sosedih bistveno bogatejša kot na naši strani.

Prav zaradi tega pa moramo z izgradnjo prometne infrastrukture pohiteti tudi na naši strani in ne dopustiti, da bi se blagovni tokovi in turisti preusmerili drugam, kar se prav lahko zgodi, če ne bomo pospešili gradnje KARAVANŠKEGA PREDORA (in ostalih avtocest), ki je izjemnega pomena ne le za nas Slovence in ostale jugoslovanske narode, ampak tudi izjemno za Avstrijo in vse dežele evropske gospodarske skupnosti, kajti ta predor bo odpravil ozko grlo na najbolj zanimivi prometni poti med evropskim severom in jugom.

Pri tem se v finančno plat izgradnje karavanškega predora ne bi spuščal, vendar se mi zdi, da so ugodni tudi krediti (8-10 odstotne obresti, odplačljivi v 15 letih), ki nam jih ponuja Mednarodna banka za obnovo in razvoj ter Evropska investicijska banka enkratna priložnost (upam, da še ne zamujena) za izgradnjo tega objekta, ki nas bo po gostoti in kakovosti prometa po najkrajši trasi skozi Karavanke vsaj delno približal za nas tako zanimivemu deviznem tržišču, ki bo bistveno vplival na obseg zunanje trgovinske menjave, najpomembnejšega kazalca razvitosti posamezne dežele.

Tudi s stališča ohranjanja narodnostne identitete Slovencev v Avstriji in v boljši povezavi z matično deželo, je dobra cestna povezava eden izmed pomembnih dejavnikov za krepitev vezi med narodi.

Vse to in še druge neprecenljive prednosti bo prinesla ta cestna povezava oziroma izgradnja predora skozi Karavanke vsem nam, zato z izgradnjo čimprej nadaljujmo, sicer bomo v Sloveniji in Jugoslaviji ostali ob izgradnji cest pri naših sosedih v popolni prometni izolaciji in odmaknjenosti od višjih oblik gospodarskega sodelovanja med deželami srednje Evrope. To pa bi bila nepopravljiva napaka s težkimi posledicami za naše gospodarstvo.

Karavanški predor je življenjskega pomena za vso Jugoslavijo in je torej prednostna družbena naloga vseh nas.

Edini namen mojega sestavka je, da bi v korist vseh nas z začetno gradnjo predora čimprej nadaljevali ter »prehiteli« naše sode, ki vztrajno in brez preprirov, katera cestna gradnja ima prednost, gradijo svojo cestno in železniško prometno infrastrukturo pod še težjimi naravnimi pogoji in se kot dobri gospodarji uspešno povezujejo v mednarodno delitev dela.

Hani Stana

PROBLEMI OB RAZPOREDITVI UČENCEV IN ORGANIZACIJI POUKA V PRIHODNIH LETIH

Organizacija življenja in dela osnovnih šol je bila vedno predmet široke obravnave, saj posega v vsakdanji utrip življenja skoraj slehernega občana. Zato posredujemo dodatno informacijo h gradivu, ki bo pod naslovom Predlog razporeditve učencev in organizacije pouka v osnovnih in srednjih šolah v prihodnjih letih in do leta 2000 objavljeno v občinskem Delegatu.

V tem prispevku osvetljujemo zlasti predloge za organizacijo življenja in dela učencev, ki so že v šoli ali bodo v prihodnjih nekaj letih. Načrtovanje dela v šoli namreč zahteva nekaj mesecev, ker je potrebno zagotoviti kadre in jih usposobiti za nove zahteve, ki jih narekuje posodabljanje oziroma preobrazba vzgojnoizobraževalnega dela, načrtana v smernicah za delo osnovnih šol. Preobrazba osnovne šole terja širšo predstavitev tudi zaradi tega, ker vzporedno nakazujemo rešitve za problematiko osnovnošolskega prostora, izpopolnjujemo oblike ter ustvarjamo pogoje za boljše kvaliteto vzgojnoizobraževalnega dela.

Vzrok za vsakoletne razprave o spremembah organizacije pouka je pomanjkanje šolskega prostora. Že nekaj let se namreč v 1. razred v občini Jesenice vpisuje za 5 do 6 oddelkov učencev več, kot pa jih odhaja iz 8. razreda. Oddelki so na mestnem področju napolnjeni do normativ, v preteklih letih so bile izčrpane notranje rezerve, ki obstajajo v tem, da se namensko opremljene učilnice ne uporabljajo samo za predmete, za katere so bile opremljene.

Izhodišče za nadaljnji razvoj je izenačevanje pogojev za delo na vseh osnovnih šolah v občini. Želimo tudi obdržati in kvalitetno poglobljati

ti razširjeni program, v katerega je bilo vloženo že veliko družbenih sredstev in strokovnih prizadevanj in z njim ustvarjamo možnosti za vsestranski razvoj vseh mladih, ne glede na sredino, iz katere izhajajo.

Problematika razvoja osnovnih šol je bila obravnavana na številnih strokovnih srečanjih v okviru delovne organizacije Vzgojnoizobraževalni zavod Jesenice in v sodelovanju z Zavodom za šolstvo Kranj. Obravnaval jo je tudi izvršni svet občine Jesenice, pri dolgoročnem načrtovanju razvoja pa so sodelovale s potrebnimi podatki tudi druge službe v občini.

Ob javni razpravi, ki je pred nami, pa je potrebno pojasniti še nekatere podrobnosti, da se bodo delegati lahko odločali o predlogih.

Z odrekanjem vseh občanov pridobljen nov šolski prostor (osnovna šola Tone Čufar) pomeni veliko pridobitev in omogoča kvalitetno delo, vendar je pouk v eni izmeni in celodnevno organizacijo v prihodnje nemogoče ohraniti v takem obsegu kot doslej. Učilnice, ki bodo zgrajene na Koroški Beli iz 2. samoprispevka, odpravljajo drugo izmeno na tej šoli in ne pripomorejo do tega, da se razvija oziroma ohranja celodnevna šola v občini. Zato iščemo notranje rezerve predvsem v tem, da sestavine razširjenega programa prilagajamo prostorskim možnostim, obenem pa sledimo zahtevi po izenačevanju programa na vseh šolah v občini.

Smernice za delo osnovnih šol, ki jih je izdal Zavod SRS za šolstvo v letu 1983, namreč predvidevajo zagotovljeni in razširjeni program. Zagotovljeni program sestavlja pouk po predmetniku, kulturne, naravoslovne, športne dneve, dopolnilni in dodatni pouk, proizvodno in drugo družbenopotrebno delo, delovne akcije, zagotovljeni del interesnih dejavnosti, delo oddelčnih skupnosti.

Razširjeni del programa pa zajema samostojno učenje v šoli in doma, organizirano rekreacijo in prostostasne dejavnosti za vse učence, organizirano prehrano, skratka tisto, kar kratko imenujemo celodnevna šola.

Zagotovljeni program je po zakonu obvezen, za razširjenega pa se sproti dogovarjamo z uporabniki v okviru občinske izobraževalne skupnosti. V naši občini je razširjeni del programa uveljavljen že vrsto let (celodnevna šola na OŠ Gorenjskega odreda v Žirovnici teče že 10. leto). Utrjena je razmeroma visoka kvaliteta vzgojnoizobraževalnega dela, zato se je zlasti na razredni stopnji težko odreči kateremukoli delu tega programa. Ob prostorski stiski, ki je najhujša v ožjem mestnem področju in na osnovni šoli Jeseniško-bohinjskega odreda v Kranjski gori, pa predlagamo kršenje razširjenega

programa na predmetni stopnji na osnovni šoli Tone Čufar in v Kranjski gori in postopno uvajanje nekaterih sestavin tega dela programa na tistih šolah, ki doslej tega niso imele. Ob tem je predlagano tudi uvajanje dveh izmen za nekatere oddelke in učence od 5. do 8. razreda na osnovni šoli Tone Čufar in Prežihov Voranc. Na osnovni šoli Jeseniško-bohinjskega odreda si prizadevamo pridobiti nov šolski prostor za adaptacijo podstrešja, kar bo teklo vzporedno s popravilom strehe. Na osnovni šoli Gorenjskega odreda v Žirovnici programa ni potrebno krčiti. Na osnovni šoli Karavanških kurirjev NOB predvidevamo, da bodo po programu 2. samoprispevka v jeseni 1984 zgrajene učilnice in odpravljen druga izmena, razširjeni del programa pa se bo uveljavljal, ko bo zgrajena še telovadnica. Na osnovni šoli 16. december Mojstrana se bo razširjeni del programa uveljavljal po dograditvi kuhinje, jedilnice, garderob in dveh učilnic iz 2. samoprispevka, predvidoma v letu 1985, na osnovni šoli Polde Stražišar pa postopoma glede na potrebe učencev in staršev.

Izhodišča za razpravo so naslednja:

— Prizadevamo si ohraniti čim več sestavin celodnevne šole, ki je v praksi še utrjena.

— Vsem učencem v občini je potrebno zagotoviti čim bolj enake možnosti osnovnega izobraževanja, ki jih predvidevajo smernice za delo osnovnih šol v zagotovljenem in razširjenem programu, pri čemer se upoštevajo pridobitve iz 2. samoprispevka.

— Upoštevajo se rezultati ankete, ki je bila izvedena v preteklem šolskem letu na celodnevni osnovni šoli. Iz ankete je razvidno, da bi se učenci in starši ne mogli odreči predvsem sestavin razširjenega programa od 1. do 4. razreda, kjer je poleg vsega ostalega zagotovljena tudi prehrana in varstvo učencev. Učenci, starši in učitelji na tej stopnji so se izrekli na vseh šolah skoraj 100 % za tak program, kot ga imamo do sedaj. Za učence in starše na predmetni stopnji pa je bilo ugotovljeno, da jim nekatere oblike dela manj ustrezajo, iz česar lahko sklepamo, da bi bile predvidene spremembe, predvsem uvajanje dveh izmen in krčenje sestavin razširjenega programa, manj boleče.

— Uveljavljati se z zakonom o osnovni šoli v letu 1985 predvideni normativ 32 učencev na oddelke, s čimer bodo dani pogoji za boljše kvaliteto vzgojnoizobraževalnega dela.

— Za večjo kvaliteto vzgojnoizobraževalnega dela in napredek na vseh stopnjah izobraževanja je potrebna tudi materialna osnova, predvsem dovolj ustrezno opremljenih prostorov, ki omogočajo pouk in drugo delo v eni izmeni. Zaradi načrtovane večje družbene gradnje se kaže potreba po še eni osnovni šoli na mestnem področju. Ob doslej proučenih prostorskih možnostih občine predlagamo, da se pospeši gradnja prizidka z učilnicami in spremljajočimi prostori pri Centru srednjega usmerjenega izobraževanja, kar bo omogočilo vzgojo višje kvalificiranih kadrov za združeno delo občine Jesenice, ki bo ustrezala načrtovanemu prestrukturiranju gospodarstva. Na ta način se bodo sprostili prostori »gimnazije« za še eno osnovno šolo.

Menim, da bo tudi v tem primeru tako.

Marija Malenšek

SREČANJE S PISATELJICO NEŽO MAURERJEVO

Naša znana pesnica in pisateljica Neža Maurer se je rodila v Savinjski dolini. Zelo rada je brala in zato, ker je bilo v knjigah napisano veliko lepega, se je odločila, da bo tudi sama pisala.

Tako je napisala že mnogo pesmi za odrasle in otroke, na primer: Beli muc, Zakaj klepeče papagaj, Mlado leto... in še bi lahko naštevali.

Ko nas je v četrtek, 9. februarja, obiskala, smo se je vsi razveselili. Najprej smo izvedli kratek kulturni program, potem pa je pesnica začela pripovedovati o svojem življenju.

Več let je preživela v samotni. Njena edina družba je bil dve leti starejši Franci, s katerim sta se zelo dobro razumela. Ker je bilo med vojno prepovedano brati slovenske njige, je še raje segala po njih, če je le nanesla priložnost.

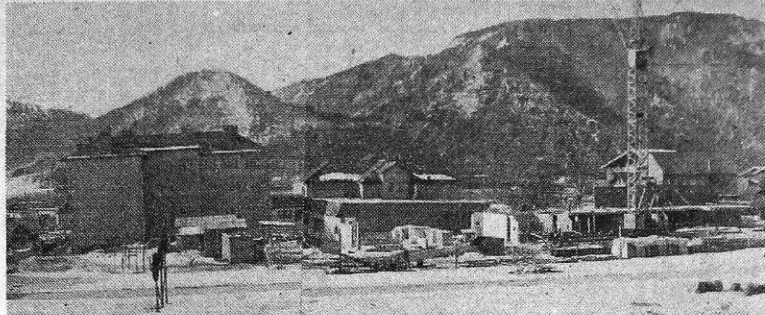
»Sedla sem na skrinjo,« pripoveduje. »Brala sem in si zaželela, da bi tudi sama tako lepo pisala.«

Danes jo poznamo že vsi. Njene pesmi in zgodbe objavljajo številne jugoslovanske mladinske revije.

Prav zanimivo je, kadar imamo priložnost spoznati literarnega ustvarjalca od blizu. Neža Maurer nas je prevzela s svojo toplino, njeni verzji pa so nam veliko povedali.

In kadar bomo pod pesmijo zagledali njen podpis, se bomo spomnili, kako lepo nam je bilo, ko je bila z nami.

Nataša Drolc, 5. b
OŠ Gorenjskega odreda
Žirovnica

Osnovna šola Karavanških kurirjev NOB Koroška Bela med dograjevanjem (foto I. Kučina)

Pusti peti moj'ga slavca kakor sem mu grlo ustvaril!

France Prešeren

Osmi februar je dan, ko se vsi Slovenci spominjamo naših pesnikov in pisateljev, posebno dr. Franceta Prešerna. Na slovesnost ob kulturnem dnevu smo na našo osnovno šolo F. S. Finžgar v Lescah povabili pisateljico Branko Jurca. Izkoristila sem priložnost in ji zastavila nekaj vprašanj.

Ste ena izmed ne ravno velikega števila slovenskih pisateljic za mladino. Kaj vas je spodbudilo k pisateljevanju?

K pisateljevanju me je spodbudila želja, da bi opisala nekatere ljudi in njihove usode in tako sem napisala tudi več novel, ki so po vojni izšle. Za mladi rod pa sem začela pisati kasneje, ko sem tudi sama dobila dva otroke.

Kako ste se počutili ob izidu vaše prve knjige in kako so jo bralci sprejeli?

Moja prva knjiga, ki je izšla, nosi naslov Pod bičem. To je knjiga za odrasle. V njej sem opisovala trpljenje v italijanskem koncentracijskem taborišču Gonarsu in v nemškem Ravensbrücku. Knjiga je izšla takoj po vojni leta 1945 v zelo visoki nakladi. To je bil čas obnove domovine in kljub pomanjkanju papirja, tiskarn, tovarni in strojev je knjiga izšla. Ljudje so jo toplo pozdravili in tudi jaz sem je še vedno vesela.

Kaj vam je dalo poleta za nadaljnje pisanje?

Imam sina in hčerko, ki vseh grozot vojne nista občutila. Nista vedela ne za fašiste in ne za partizane. Prav zaradi njih so se v meni začeli oglašati pisateljski glasovi, ki so mi naravovali novo knjigo. Napisala sem jo in ji dala naslov Bratec in sestrica.

Med mladimi bralci je prav gotovo najbolj priljubljena knjiga Ko zori jo jagode? Kje ste našli motive za to knjigo? Je plod resničnih doživetij?

Vsaka knjiga, ki sem jo napisala, temelji na resničnih doživetjih. Najprej sem napisala knjigo Uhač in njegova družina, potem Vohljači in prepovedane skrivnosti. V obeh knjigah sta junaka fanta, zato sem sklenila, da napišem še eno, v kateri bo junakinja dekle in tako sem napisala knjigo Ko zori jo jagode.

Iz knjige Ko zori jo jagode smo učenci zaigrali prizor o treh otrocih. Kakšno je vaše mnenje o igri?

Danes sem videla vašo dramatizacijo prizora Zakon po hitrem postopku. Še enkrat bi rada čestitala vsem igralcem, ki so nastopili. Vsi so bili naravnost imenitni. Zdi se mi, da ste tudi vi veseli, če lahko igrate in tudi solarji v dvorani; vsi ste doživeli stisko teh ptičkov goličkov.

Imate v načrtu še kakšno knjigo, podobno »Jagodam«?

Imam in upam, da jo bom tudi napisala.

Kakšen naslov pa bo imela ta knjiga?

Sem takšna pisateljica, da najprej napišem zgodbo in šele potem izberem naslov. Sem pravo nasprotje pisateljice Suhadolčana, ki najprej napiše naslov in šele potem zgodbo. Pri knjigi Ko zori jo jagode sem imela napisane vse podnaslove, le naslova ne. Zaradi tega tudi ta knjiga naslova še nima.

Na naši šoli je veliko učencev in mnogi med njimi obiskujemo novinarski krožek. Kaj bi nam svetovali kot bodočim pisateljem oziroma piščim ljudem?

Zmerom me veseli, če pišete sproščeno. Če pa vidim, da je nekaj napisano le po želji profesorja in se piše pri tem ni sprostil, mi je vedno žal zanj. Pisanje mora sproščati. Ko pišeš, se moraš počutiti, kot bi imel krila. Tudi rišemo zato, da se sprostim. Dekle, ki je tako lepo igralo na klavir, je igralo sproščeno. Še enkrat poudarjam: pri pisanju bodite predvsem sproščeni!

Poslovili sva se. Vesela sem bila, da sem se lahko pogovarjala s priljubljeno pisateljico. Upam, da bo tudi vam moj prispevek kaj novega povedal.

Mateja Lapuh, 7. a
novinarski krožek
OŠ F. S. Finžgarja
Lesce

KULTURNI PRAZNIK

Osmega februarja je bila na osnovni šoli Prežihov Voranc proslava v okviru slovenskega kulturnega praznika. Na proslavi nas je z obiskom počastila pisateljica Berta Golob, ki je podelila tudi Finžgarjeve bralne značke pridnim bralcem. V kulturnem programu so učenci prebrali spise in pesmi, ki so jih sami napisali, šolski pevski zbor je zapel nekaj pesmi, folklorna skupina pa je predstavila gorenjske plese. Ta proslava je bila namenjena učencem od 3. do 8. razreda, učenci drugega razreda so tekmovali v kvizu znanja na temo slovenski kulturni praznik, učenci prvega razreda pa so si ogledali glasbeno lutkovno pravljico.

Katja Mikula
novinarski krožek
OŠ Prežihov Voranc
Jesenice

DELOVNO IN SLOVESNO PRAZNOVANJE

Osmi februar, slovenski kulturni praznik, se nam v Žirovnici zdi toliko bolj pomemben, saj se je v naši bližini rodil največji slovenski pesnik dr. France Prešeren. Že pred praznikom so se učenci naše šole udeležili otvoritve spominske sobe v Prešernovi hiši v Vrbi, kjer so posamezniki tudi sodelovali z recitacijami.

Prešernov dan pa smo preživeli praznično. Delegacija šestih razredov je z rdečimi nagelnji okrasila spomenike slavnih rojakov pred šolo. Prvo šolsko uro smo reševali teste in preverjali znanje o naši krajevni skupnosti in o njenih zgodovinskih posebnostih. Pisali smo tudi o slavnih rojakihi: Antonu Janši, Matiju Čopu, Francetu Prešernu, F. S. Finžgarju in Janezu Jalnu, kar nam ni predstavljalo prevelikih zaprek, saj jih prav vsi dobro poznamo.

Po tej prvi preizkušnji so sledili medrazredni kvizi. Teme so bile izbrane iz različnih področij: likovne umetnosti, glasbe, filma in literature.

Čas je hitro mineval in kmalu je bila na vrsti šolska proslava v počastitev kulturnega praznika. Po uvodnem govoru pedagoga Antona Dežmana je sledila recitacija Prešernove pesmi Pod oknom v spremljavi ki-

tare in flavte. Izvvenela je tako praznično, da smo dobili občutek pravega velikega praznika. Z 8. februarjem smo končali tudi tekmovanje za Finžgarjevo bralno značko, ki jo je osvojilo 80 % učencev, 25 pa nas je osvojilo osebno priznanje.

Po razgibani dramatizaciji Prešernove Železne ceste smo drugi del programa posvetili glasbi. Nastopili so učenci glasbene šole, mladinski pevski zbor pa nam je zapel nekaj pesmi. Program je s tremi skladbami za trobento popestril gost Franci Richter, ki ga je na klavirju spremljala Beti Demšar.

Po končani proslavi smo praznično razporeženi odšli domov.

Katarina Azman
in Marjana Drolc
OŠ Gorenjskega odreda
Žirovnica

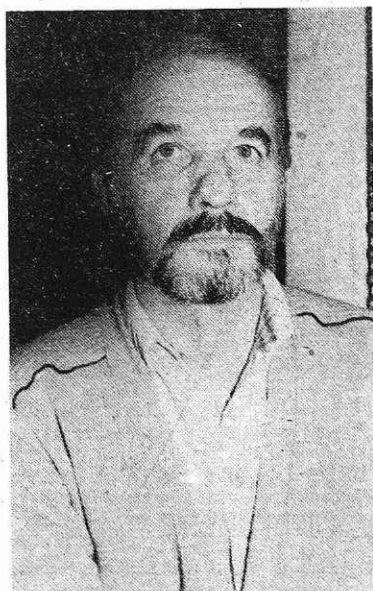
PREŠERNOV DAN V KRANJSKI GORI

Kulturni praznik, ki ga Slovenci praznujemo 8. februarja kot spomin na velikega pesnika Franceta Prešerna, so počastili tudi v vseh osnovnih šolah v jeseniški občini. Učenci celodnevne šole Jeseniško-bohinjskega odreda v Kranjski gori so medse povabili književnika Daneta Zajca, ki se je povabilu z veseljem odzval.

Pripravili so pester kulturni program, v katerem so nastopili recitatorji literarnega krožka in šolski pevski zbor. Učenci so peli in recitali pesmi pesnika Daneta Zajca in pripovedovali zgodbe, ki so se dogajale v Kranjski gori v davnih časih.

Po kulturnem programu so se učenci sproščeno pogovarjali z gostom, pesnikom Danetom Zajcem.

A. Kerštan

Pesnik Dane Zajc (foto A. Kerštan)

JOŽE HUMER V KLUBU KULTURNIH DELAVCEV

Klub kulturnih delavcev pri kulturni skupnosti Jesenice in Delavska univerza Viktor Stražišar Jesenice vabita jutri, v petek, 17. februarja, ob 18. uri v Kosovo graščino na Jesenice na predavanje tovariša Jožeta Humra, namestnika predsednika republiškega komiteja za kulturo, o družbeni vlogi publike.

Predavanje nam bo izhodišče za pogovor in izmenjavo mnenj. Srečanje bo obenem priložnost, da se ponovno pomenimo o nadaljnjih oblikah dela v klubu kulturnih delavcev.

Ob otvoritvi skupinske razstave likovnih del članov likovnega kluba DO-LIK, v petek, 10. februarja, s katero so počastili slovenski kulturni praznik, je v uvodnem programu polurni recital izvajal klarinetist Zvone Rihtar ob spremljavi pianistke Lidije Pfeifer. Zahtevno umetniško izvedbo so z dolgim aplavzom nagradili številni udeleženci, ki so prišli na to prijetno kulturno slovesnost, kljub močnemu in nevarnemu vetru. (Tekst in foto B. Blenkuš)

PETSTO PREDSTAV BORUTA VEROVŠKA

Jeseniško amatersko gledališče Tone Čufar združuje številne ljubitelje in prizadevne odrske igralce. Med take sodi tudi Jeseničan BORUT VEROVŠEK, ki je 4. februarja na premieri Goldonijevе komedije SLUGA DVEH GOSPODOV kot Trufaldino (sluga) imel PETSTOTI nastop na odru.

BORUTU VEROVŠKU je ljubiteljsko pot v gledališče odprl profesor JOŽE TOMAŽIČ, znani jeseniški igralec, režiser in nekaj časa upravnik gledališča. Leta 1960, ko je Verovšek obiskoval osmi razred osnovne šole, ga je izbral za enega od igralcev v pravljici POHORSKA BAJKA. Avtor bajke in obenem režiser je bil profesor Tomažič. Že naslednje leto ga je profesor Tomažič povabil k sodelovanju v jeseniško gledališče, ko so pod Tomažičevim režiserskim vodstvom pripravljali Bagdadsko pravljico, avtorja P. Ovseca. V tej igri je nastopil kot GLASNIK. Tako se je pričela gledališka pot Boruta Verovška, ki traja že 22 let. Mislimo, da bi bilo odveč na široko poudarjati in razlagati njegovo ljubezen do gledališča. Dejstvo je, da je za amatersko gledališče Tone Čufar odigral 500 predstav in upodobil 41 likov na 41 premiera.

VEROVŠEK se zelo rad spominja svojega prvega režiserja profesorja Tomažiča, ki je »kriv«, da je vzljubil gledališče. Zelo ceni tudi sodelovanje z drugimi režiserji: Bojanom Čebuljem, Stanko Geršakovo, Vero Smukavčevom, Jožetom Voznyjem, Dolfo Arnežem, Nacem Smolejem, Vesno Arharjevo in Miranom Kendom. Izmed vlog mu je posebno ostala v spominu vloga SIEN-BOJA v predstavi Rdeče in modro v mavrici in vloga CUNARJA v igri Hodl de Bodl. Rad je igral v obeh Partijevih Ščukah. Rad se spominja FERLEŽA v Borovih Raztrgancih. Te vloge se še posebno spominja, ker je bila vloga »negativca«, ki jih je malo igral. V zadnjih letih pa je rad igral MATIČKA, DOLINARJA v Jakubu Rudi in DIZMA v Samorogu.

Pravi, da je vesel, da je jeseniško gledališče po nekaj kriznih gledaliških sezonah doseglo lep kvaliteten napredek, da so premiere postale kulturni praznik na Jesenicah, da je

jeseniško gledališče vstopilo tudi v slovenski prostor, saj ga poznajo tudi v Kranju, Novem mestu, Trbovljah, Ljubljani...

O neustvarjenih željah Verovšek pravi, da nikoli ni razmišljal. Želi si le še naprej toliko delavnosti vseh gledaliških prijateljev, da bi se naprej pripravljali dobre in zanimive predstave in z njimi razveseljevali občinstvo, ki ga je iz leta v leto v gledališču več. Mladim soigralcem želi, da bi pri svojem začetnem gledališkem delu vztrajali, se s starejšimi soigralci ob domačih in tujih režiserjih, koreografih in dramaturgih, ki zadnja leta pomagajo pri delu gledališča, izobraževali, saj se le z veliko ljubeznijo in s trdim delom da pripraviti gledalcem tiste lepe trenutke, ki jih gledališče ponuja.

Posebno priznanje za uspehe gledališča v zadnjih letih pripisuje dosedanemu umetniškemu vodji MIRANU KENDI in se mu zahvaljuje za gledališko pozornost in umetniške napotke, ki so bili sestavni del njihovega tovariškega sodelovanja v gledališču.

Uspešno prehojena gledališka pot Boruta Verovška pa ni ostala brez priznanj. Poleg različnih priznanj: diplom, značk, pohval gledalcev in strokovnjakov, je 26. decembra preteklega leta ZA IZJEMNE IGRAL-

SKE KREACIJE IN DOLGOLETNO USTVARJALNO DELO NA ODRSKIH DESKAH JESENŠKEGA GLEDALIŠČA prejel najvišje družbeno priznanje občine na področju kulturne dejavnosti — ČUFARJEVO PLAKETO.

Dolgoletno prizadevanje in uspešno delo, našeta priznanja in PETSTO predstav Boruta Verovška naj bi bili tudi spodbuda mladim gledališkim delavcem amaterskega gledališča Tone Čufar, ker bodo samo z odrekanjem, vztrajnostjo, trdim delom in ljubeznijo do dela v gledališču lahko ohranili in uspešno nadaljevali svetlo tradicijo gledališke dejavnosti na Jesenicah, ki jo je dvignila na visoko raven vrsta nekdanjih in sedanjih odličnih igralcev. Franjo Ropret

NOV ZBOROVSKI PRISTOP IZVAJANJA JAZZOVSKÉ GLASBE

V organizaciji Zveze kulturnih organizacij Jesenice je bil v počastitev kulturnega praznika Slovencev v petek, 10. februarja, ob 19.30 v dvorani amaterskega gledališča Tone Čufar na Jesenicah koncert študentskega mešanega komornega zbora GAUDEAMUS iz Ljubljane pod vodstvom zborovodja MARKA TIRANA.

Komorni zbor GAUDEAMUS iz Ljubljane sestavljajo študentje ljubljanske univerze. Ta pred kratkim ustanovljena amaterska skupina pevk (12) in pevcev (7) prepeva zabavno glasbo, stare, večno lepe melodije, ki pa so bile v preteklosti le domena majhnih vokalnih skupin, z instrumentalno spremljavo in tipičnim mikrofonskim načinom izvajanja. Novost mladih pevk in pevcev Gaudeamusa je nov zborovski pristop k tej glasbi. Vse drugo v njihovem stilu pa je posmehovanje jazzovskih skladb in priredb raznih obdobij jaza. Od začetka tega stoletja pa tja do šestdesetih let se je zvrstilo nekoliko stilov jaza, kar je bilo odvisno tudi od instrumentalne sestave jazzovske skupine. Manjše so se imenovala po stilu CAMBO, večje BIG BAND. Jazzovskemu stilu NEW ORLEANS je v dvajsetih letih sledil DIXIELAND, v tridesetih letih pa SWING (jump), v štiridesetih BEBOP in v petdesetih letih COLL (progresivni jazz). V šestdesetih letih sta se razvili dve smeri modernega jaza: HARDBOP in sodobnejši SVOBODNI-FREE JAZZ, ki ni priznaval dotakratnih oblik ritma, melodije in harmonike, ker so v tem stilu glasbene teme bile oblikovane »sodobneje«. V ritmiki vrednost note ni bila več ena od osnovnih zakonitosti glasbe (osminke ali četrtnike niso bile več to), vse je bilo zasnovano in se slonelo na improvizaciji. Spreminjanje melodije, močno poudarjen ritem, pogosta uporaba sinkop, so bile glavne značilnosti improvizacij vseh »stilov« tovrstne glasbe.

Tako so tudi vokalne skupine svoje prepevanje morale podrediti improvizaciji. Brez besedila so z različnimi artikulacijami ustvarjali melodične in ritmične efekte in izvedbe v celoti. S pojavom novejših zabavnih melodij GEORGA GERSHWINA, GLEN MILLERJA in drugih so se tudi v to zvrst glasbe vrnila »klasične« zakonitosti glasbe in nove možnosti za kakovostno in razumljivo ustvarjanje vokalne glasbe v jazzovsko-zabavnem žanru. Nekaj od tega so sprejeli tudi mladi člani komorne vokalne skupine Gaudeamus, ki so

na Jesenicah v precejšnji meri navdušili okrog 130 poslušalcev.

Koncert se je pričel z dvajsetminutno zamudo v dvorani, kjer ni bilo nikjer označeno, da je koncert prirejen v počastitev kulturnega praznika Slovencev. Šele prvi akordi ZDRAVLJICE so poslušalce pritegnili k razmišljanju o našem največjem pesniku Prešernu. Po Zdravljici so mladi pevci zapeli še tri narodne pesmi in to je bilo vse od desetih v programu »napovedanih narodnih pesmi«. Tako so sklenili svoj prvi del koncerta.

V drugi del koncerta (ki je skupaj z uvodnim delom narodnih pesmi trajal 45 minut) je poslušalce popeljala prijetna povezovalka programa MOJCA STRGAR. Predstavila je zbor in posamezne skladbe: J. S. Bach: BOURRÉE I, PRELUDIJ in GAVOTA, G. Gershwin: SUMMERTIME, Kosma-Prevert: LES FEUILLES MORTES, Veil-Nash: SPEAK LOW, Predrag Ivanović: JEDNO POPODNE, A. C. Jobin: GRIL FROM IPANEMA, Morris Albert: Feelings in J. S. Bach: BOURRÉE II.

Vse, kar so zapeli, je bilo občutno, izvrstno, z zelo majhnimi odstopanji čisto in tonsko izenačeno — komorno, lepo oblikovano, ostrina in širina poudarjena v pravih meri, fraziranje z občutkom, z zdravo glasbeno vneto, ki ni bila preforsirana. Peli so z izredno voljo (želimo jim da zadržijo to obliko dela) in izraznostjo. Že na začetku njihove »kariere« pa jih želimo dobronamerno opozoriti, da je njihov drugi del koncerta imel precejšnjo mero slogovne monotonije, ki jo prinašajo tako imenovani stilni koncerti, posebno pa taki brez besedila. Polurno poslušanje diha, dahu, dahu, uvau, imau in podobne improvizacije — postane nezanimivo. Skratka, taka stilna zasnova je hkrati hvaležna in tvegana.

Zborovodja MARKO TIRAN zelo dobro obvladuje slogovni način petja in dosega z zborom zanimive zvočne in ritmične učinke: izenačenost, pevsko prefinjenost in izraznost. Očitno je zbor popolnoma podrejen njegovim željam in sposobnostim — ki pa so videti precejšnje.

Za svoje kvalitetno, stilsko in celo »predrzo« petje so bili pevci nagrajevani z aplavzi, simpatična povezovalka programa Mojca Strgar pa jim je izročila šopek nageljnove organizatorja koncerta. Franjo Ropret

PESNIK IN OTROK

Bilo je 9. februarja letos v Kazini, kjer je bil v počastitev slovenskega kulturnega praznika prirejen literarni večer znanih in manj znanih besednih ustvarjalcev jeseniške občine.

Med nastopom uglednega, tudi v širših literarnih krogih poznane pesnika, ki je še dan poprej bral svoje pesmi na osrednji literarni prireditvi v Cankarjevem domu v Ljubljani, se je zgodila majhna neprijetnost: eni izmed poslušalk je zajokal otrok.

Široko srce kakšnega Walta Whitmana bi otroški jok vključilo v svojo vseobsegajočo in vsepriznavajočo poezijo, še dobri stari doktor Francé bi pristopil k cimeravku in ga potolažil s figami, naš občinski pesniški prvak pa je predčasno končal svoj nastop in užaljeno odkorakal z odra.

Res je, da otroci ne sodijo na literarne prireditve za odrasle in tega bi se morala zavedati tudi srečna lastnica malega kričarja, res pa je tudi, da bi se vse lepo izteklo, če bi naš pesnik premogel vsaj malo strpnosti in dobre volje in počakal še trenutek ali dva, da bi mamica odpeljala otroka iz dvorane. E. T.

SAMOSTOJNI RAZSTAVI ARHA IN TOMAZINA ZA KULTURNI PRAZNIK SLOVENCEV

Za kulturni praznik Slovencev so, poleg skupinske razstave likovnih del članov likovnega kluba DOLIK pri DPD Svoboda Tone Čufar v jeseniškem salonu, izven Jesenic odprli tudi dve samostojni razstavi likovnih stvaritev članov tega delovnega likovnega kolektiva.

V organizaciji sveta za kulturo delovne organizacije LIP Bled so v TOZD Rečica odprli že trideseto samostojno razstavo slik Rudolfa Arha, ki se s to razstavo že tretjič predstavlja v tem delovnem kolektivu. Tokrat razstavlja slike na temo planšarski stani in staje. Razstava bo na ogled do 3. marca.

V temeljni organizaciji ISKRE Blejska Dobrava pa so v organizaciji komisije za kulturo pri osnovni organizaciji zveze sindikatov odprli samostojno razstavo likovnih del Toneta Tomazina, ki se predstavlja s slikami stare gorenjske arhitekture.

OB SLOVENSKEM KULTURNEM PRAZNIKU

Slovenski kulturni praznik — praznik, ko spregovorimo o naši kulturni dediščini, ki nas že stoletja ohranja kot narod, bogati in plemeniti vse naša dejanja in prizadevanja.

Ob slovenskem kulturnem prazniku pregledamo bero dosežkov na kulturnem in umetnostnem področju za minulo leto, počastimo uspehe in življenjska dela, čestitamo nagrajencem in hkrati razgrnemo načrte za prihodnost.

Tudi v osnovni šoli Karavanških kurirjev NOB Koroška Bela smo ob tej priložnosti poskrbeli za prijetnejše počutje v večnamenskem prostoru. Do sedaj prazno steno je likovno opremil naš likovni pedagog Boni Čeh.

Recitatorji in pevci smo pripravili kulturni program, v katerem smo počastili spomin na našega velikega poeta Franceta Prešerna. Kot gostja se nam je predstavila mladinska pisateljica in dobitnica Levstikove nagrade Berta Golob. Povedala nam je mnogo zanimivega o svojem delu. Pisati je začela ob spoznanju, da otroci zelo radi beremo. Njeni junaki

so resnični, prav tako zgodbe. Ima še mnogo načrtov. Poleg del za mladino piše tudi učbenike.

Ob prijetnem kramljanju je čas kar prehitro minil. Nato smo šli peš v kino Radio na Jesenice, kjer smo si ogledali slovenski mladinski film Učna leta izumitelja Polža.

Zaklade kulture približa mladini predvsem šola: Prebujanje v nas plemenita čustva in misli, s katerimi bomo kot odrasli ljudje na različnih ravneh bogatili kulturo in umetnost in sami sebe. Vsakdo bo po svojih močeh prispeval k podobi naše kulture in našega naroda.

Naučimo se ljubiti in spoštovati našo kulturno dediščino; ceniti in ljubiti pa se pravi poznati jo in jo še spoznavati.

Irena Ferk
Literarno-novinarski krožek
OŠ Karavanških kurirjev
NOB Koroška Bela

LITERARNI VEČER V POČASTITEV KULTURNEGA PRAZNIKA

V organizaciji kulturno umetniškega kluba pri DPD Svobode Tone Čufar se je v četrtek, 9. februarja, odvijalo srečanje bolj ali manj znanih besednih ustvarjalcev jeseniške občine. V spodnji dvorani restavracije Kazina se je predstavilo kar petnajst znanih pesnikov in pisateljev in začetnikov, ki jih je pozorno poslušalo vsaj še dvakrat toliko poslušalcev.

Srečanje, ki so ga izvedli v klubiški obliki v počastitev kulturnega praznika Slovencev, je imelo namen spoznati besedno ustvarjalnost v občini in da se ustvarjalci med seboj bolje spoznajo in povežejo v jeseniškem klubu, kjer naj bi tudi kritično presojali svoja dela. Na srečanju so lahko sodelovali le besedni ustvarjalci, ki so že izdali svoja dela ali jih objavljali v različnih revijah ali sodelovali na regijskih ali republiških srečanjih pesnikov in pisateljev.

Najprej so se spomnili treh preminulih članov kluba: pesnikov Miha Klinarja, Črtomirja Sinkovca in Jožeta Koširja s po eno pesmijo iz njihove bogate literarne tvornosti.

Za tem so po kratki predstavitvi nastopajočih avtorji sami ali recitatorji, člani amaterskega gledališča Tone Čufar, brali literarne dosežke, in sicer: Valentina Cundriča, Benjamina Gracerja, Miha Cenca, Eda Torkarja, Ane Staze, Sonje Korantereje, Dominike Hudnik, Tomaža Iskra, Marjana Čufarja, Damjana Jenstrla, Simone Anderlič, Elizabete Stefancioza in Francija Tušarja. Na srečanju sta sodelovala tudi pesnika začetnika, že večkrat udeleženca srečanj pesnikov in pisateljev začetnikov iz bratskih republik in pokrajin, s pesmimi v srbohrvatskem jeziku: Niko Kešina in Suljo Bešlagić.

Srečanje je prijetno sklenil Damjan Jensterle, ki je eno od svojih pesmi zapel ob spremljavi dveh kitar

in v enaki izvedbi pesem dr. Francea Prešerna Vrba.

K pestrosti in kvalitetnemu izvajanju nekaterih del so prispevali tudi recitatorji amaterskega gledališča Tone Čufar Jesenice: Tatjana Košir, Vera Smukavec, Mojca Strgar, Jasna Ambrožič in Sandi Jakopič.

V občini imamo najmanj še pet besednih ustvarjalcev, ki bi po navedenih kriterijih lahko sodelovali na srečanju in organizatorji upajo, da se jim bodo pridružili na naslednjem srečanju, ki naj bi postala redna oblika delovanja kulturno umetniškega kluba DPD Svoboda Tone Čufar Jesenice, na katere bi lahko povabili tudi glasbenike.

Seveda je bila kvaliteta izvajanih del zelo različna: od popolnega pesniškega in besednega izraza do zrelega iskanja in popolnoma začetniškega preizkušanja z rimami. Če bodo vztrajali na svoji poti, predvsem srednji in še posebno zadnji, bodo morali v svoja prizadevanja vložiti še mnogo truda pri spoznavanju domače in prevedene poezije oziroma literature na sploh, za izpopolnjevanje svojega besednega zaklada in pesniškega znanja. Prepričani smo, da bodo mnogi to zmogli in da bomo njihova dela še brali ali poslušali.

Srečanje ni bilo posebej zrezirano, vendar je potekalo v pravem klubskem vzdušju, ki se je po uradnem zaključku še nekaj časa nadaljevalo v sproščenem razgovoru.

OB KULTURNEM PRAZNIKU

Tudi na naši osnovni šoli Tone Čufar Jesenice, kot na vseh v Sloveniji, smo 8. februarja praznovali slovenski kulturni praznik. Učenci recitatorskega krožka so nam pod vodstvom mentorja Igorja Škrlija pripravili prijeten recital o Prešernovem odnosu do matere, Julije, njegovih najboljših prijateljev in o odnosu do pesniškega poklica. Recital je vseboval nekaj najbolj zanimivih Prešernovih pesmi, kot so: Glosa, Slovo od mladosti, Pevcu, V spomin Andreja Smoleta, Neiztrohnjeno srce.

V vseh osnovnih šolah jeseniške in radovljiške občine pa praznujemo slovenski kulturni praznik tudi s podelitvijo Finžgarjevih bralnih značk. V teh dneh se je zaključilo svojevrstno tekmovanje brez poražencev — razen tistih, ki niso vztrajali. To je tekmovanje v branju izbranih knjig, plemenito tekmovanje, v vztrajnosti, razmišljanju, v bogatem preživljanju prostega časa.

Od 917 učencev, kolikor nas je od 3. do 8. razreda, nas je uspešno zaključilo tekmovanje 585 učencev, ali več kot polovica.

Več kot polovica nas je ljubiteljev lepe knjige in vsi, ki so nas pri tem vodili in nas usmerjali, upajo, da bomo dobri knjigi ostali zvesti tudi kot odrasli ljudje.

Število tekmovalcev je mogoče prešteti, ni pa mogoče izračunati časa in vztrajnosti, ki sta bila potrebna, da smo v tekmi brez poražencev zmagali.

Na naši šoli smo sodelovali tudi v tekmovanju za Gasperjevo bralno značko. Za to tekmovanje smo prebrali knjige z zgodovinsko vsebino.

Značke je prejelo nekaj učencev iz 8. a razreda.

Na proslavi so bile podeljene tudi bronaste in srebrne gasilske značke za dobro opravljene teste iz znanja o požarni varnosti.

Objavljeni so bili tudi rezultati tekmovanja med oddelki za drugo ocenjevalno obdobje. To je že ustaljeno tekmovanje za učence od 1. do 8. razreda. Tekmovanje obsega poleg učnega uspeha še vse akcije, sodelovanje in dosežke v interesnih dejavnostih in pomoč sošolcem. Učenci smo razdeljeni v štiri starostne skupine. V posameznih skupinah so bili najboljši oddelki: 1. skupina 2. č; 2. skupina — 4. č; 3. skupina — 5. b in 4. skupina — 8. b.

S tem tekmovanjem med oddelki se ni zaključeno. Čaka nas še veliko akcij in učenci, ki bodo v vseh treh tekmovalnih obdobjih zbrali največ točk, bodo imeli prost nagradni dan.

Darja Jenko, 7. razred,
novinarski krožek
OŠ Tone Čufar
Jesenice

ZAHVALE

Ob izgubi dragega očeta in starega očeta

FRANCA OVSENIKA Krešlovega ata

se zahvaljujemo sosedom, prijateljem, znancem in sodelavcem za izrečena sožalja in pevcem za zapete žalostinke.

Posebno zahvalo izrekamo dr. Rojčevi in vsem zdravnikom ter osebju internega oddelka Bolnice Jesenice.

Prisrčna hvala delavcem Vodovoda in vsem prijateljem, ki ste ga obiskovali v času njegove bolezni in ga nazadnje pospremili na njegovi zadnji poti.

Vsi njegovi

Ob boleči izgubi naše drage mame in stare mame

JELKE COLNAR roj. Črv

se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem za vsestransko pomoč, izrečena sožalja, podarjeno cvetje, denarno pomoč in spremstvo na njeni zadnji poti.

Zahvalo izrekamo dr. Grošlju in sestri Barbki za nego na domu. Hvala tudi pevcem Društva upokojencev Jesenice za zapete žalostinke.

Vsem še enkrat hvala.

Zalujoči: mož Miha, sin Miha in hčerka Valerija z družino

Ob boleči izgubi našega

FRANCA NEDIŽEVCA

se iskreno zahvaljujemo IO OOS TOZD Plavž za podarjeni venec. Iskrena hvala njegovim sodelavcem, ki so ga spremljali na njegovi zadnji poti, mu podarili venec in se od njega tako lepo poslovili. Hvala tudi sodelavcu za poslovilne besede.

Vsi njegovi

Ob boleči izgubi našega skrbnega očeta

JANEZA STENOVCA

se najlepše zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem, znancem in sodelavcem za ustne in pisne izreze sožalja in spremstvo na njegovi zadnji poti. Najlepša hvala za podarjene vence in cvetje osnovni organizaciji zveze sindikatov delovne skupnosti Skupščine občine Jesenice, hišnemu svetu in vsem ostalim. Hvala za pozornost delavcem TOZD Želbarna, TOZD Vzdrževanje in OTK.

Posebno zahvalo pa izrekamo pihalnemu orkestru Jeseniških železarjev za častno stražo, poslovilni govor, zaigrane žalostinke in zadnjo čast.

Vsem in vsakemu posebej iskrena hvala

Vsi njegovi

KO SZDL in KO RKS — Javornik-Koroška Bela se iskreno zahvaljujem za darilo in novoletno čestitko.

Ela Leskovar

Iskreno se zahvaljujem komisiji za socialna vprašanja pri IO konference osnovnih organizacij sindikata Železarne za prejeto denarno pomoč.

Fatima Avdič

Iskreno se zahvaljujem izvršnemu odboru osnovne organizacije sindikata TOZD Jeklarna in njihovim predstavnikom za obisk na domu, za pozorne besede, podarjeno cvetje in denarno pomoč, katera mi je bila v moji dolgotrajni bolezni zelo dobrodošla.

Kolektivu TOZD Jeklarna želim še nadaljnjih uspehov pri delu.

Vaš sodelavec

Ludvik Rugelj

Sodelavkam in sodelavcem TOZD Elektrode se zahvaljujem za prisrčno slovo in za vsa darila ob odhodu v pokoj. Obenem se sodelavkam in sodelavcem oproščam za morebitne nerodnosti in jim še naprej želim veliko uspehov pri delu.

Še enkrat za vse lepa hvala

Bojan Lipovšek

Kolektivu gradbeno remontnih delavnic se lepo zahvaljujem za takojšnjo pomoč pri odpravljanju škode, ki je nastala zaradi močnega vetra.

Robert Jeklar

DEŽURNI TRGOVINI

V soboto, 18. februarja, bošta na Jesenicah od 7. do 18. ure odprti trgovini:

ROŽCA — sam. trgovina na Plavžu, Titova 79, Jesenice in DELIKATESA — Kašta 3 na Kor. Beli, V. Svetina 8/a, Jesenice.

DEŽURNA LEKARNA

V februarju je za občini Jesenice in Radovljica dežurna lekarna na Jesenicah.

GLEDALIŠČE TONE ČUFAR

PETEK, 17. februarja, ob 19.30: Andrej Čibej: KAJ NAM PA MOREJO — komedija — gostovanje gledališča Svoboda-Center Trbovlje — predstava za abonma in za izven.

SREDA, 22. februarja — ob 11. in 13. uri: Žarko Petan OBTOŽENI VOLK — predstava v dvorani v Gorjah.

Zaradi poškodbe enega od igralcev v prometni nesreči so abonmajske predstave komedije SLUGA DVEH GOSPODOV preložene na kasnejši termin.

RAZSTAVNI SALON DOLIK JESENICE

V dneh od 11. do 22. februarja je vsak dan, razen nedelj in praznikov in sobot popoldne, od 9. do 11. ure in od 16. ure do 18.30, odprta skupinska razstava likovnih del članov likovnega kluba DOLIK DPD Svoboda Tone Čufar Jesenice v počastitev kulturnega praznika Slovencev. Razstavlja devetnajst slikarjev 33 del.

UGANKARSKI SLOVARČEK

BALSA — zelo lahek les iz Srednje in Južne Amerike

EDIRNE — glavno mesto istoimene pokrajine v evropskem delu Turčije

HOVEIDA — bivši perzijski politik, nekdanji ministrski predsednik (Amir)

RAT — otok v istoimenem otočju v Aleutih

PROGRAM LETOVANJA DRUŠTVA INVALIDOV JESENICE

Društvo že tretje leto prek turistične agencije organizira sedemdnevna klimatska letovanja oziroma zdraviliške oddihe. Tako ima v programu:

— sedemdnevni zdraviliški oddih v termalnih toplicah »Lipa« v Lendavi v marcu,

— sedemdnevno klimatsko in izletniško bivanje na morju v Primoštenu od 11. do 18. aprila. Med potjo (prvi dan) ogled Bihača in nadaljevanje izleta do Drvarja, ogled znamenitosti iz NOV, nato v Primošten v hotelsko naselje ADRIATIC (A kategorija) z zimskim bazenom — ogrevano morsko vodo. Ogledali si bomo Šibenik in slapove Krke — poldnevni izlet, celodnevni izlet v Trogir in Split. Cena aranžmaja za osebo je 6.650 din;

— sedemdnevno klimatsko letovanje na Malem Lošnju v dveh skupinah (če bo dovolj kandidatov), in sicer: prva skupina od 14. do 21. maja in druga od 21. do 28. maja (po 50 oseb). Letovanje v hotelu Aurora (B kat.) »Sunčana uvala« nudi bistro morje, lepo plažo, bazen z ogrevano morsko vodo ... (v letu 1983 je v treh skupinah na M. Lošnju letovalo 179 invalidov). Cena aranžmaja za osebo je 6.000 din, 14-dnevno pa 10.500,00 din.

Društvo bo sprejemalo prijave vključno do 15. marca. Pri prijavi se vplača akontacija 2.000 din (za vsako letovanje predplačilo), ostalo pa v dveh obrokih, ki morata biti poravnana do 15. maja.

Društvo obvešča svoje člane, ki uporabljajo berglje kot invalidski pripomoček, da se dobi v pisarni društva naslone za berglje (PO 3) in natik (gumi).

Iz pisarne DI Jesenice

OSEBJE ZA PLANINSKE POSTOJANKE

Upravni odbor planinskega društva Jesenice objavlja prosta delovna mesta:

1. TIČARJEV DOM NA VRŠIČU

— oskrbnik, receptor, sobarica, točajka, dve pomožni kuharici, dve servirki, prodajalka spominkov in pomožni delavec — kletar;

2. KOČA PRI IZVIRU SOČE V TRENTI

— oskrbnik, kuharica, prodajalka spominkov;

3. ERJAVČEVA KOČA NA VRŠIČU

— oskrbnik, kuharica — zakonski par.

Pod tč. 1 in 2 se delo združuje za določeno — sezonski čas. Prijavijo se lahko tudi upokojenci. Zaželeno je vsaj delno znanje nemškega in italijanskega jezika. OD po pravilniku. Pod tč. 3 se delo združuje za nedoločen čas. Poleg vsaj delnega znanja nemškega in italijanskega jezika je zaželeno tudi praksa na podobnih delovnih mestih.

Pisne prijave pošljite na naslov: Planinsko društvo Jesenice, 64270 Jesenice, C. železarjev 1. Objava velja do zasedbe delovnih mest.

Integral — TP Viator Ljubljana, TOZD Tovorni promet Jesenice — razpisna komisija objavlja dela in naloge delavca s posebnimi pooblastili in odgovornostmi, ki jih opravlja

VODJA TOZD

Kandidat mora poleg pogojev, ki jih določata zakon in družbeni dogovor, izpolnjevati še naslednje pogoje:

— da ima visoko ali višjo izobrazbo ustrezne smeri (pravne, ekonomske, organizacije dela),

— da ima najmanj pet let delovnih izkušenj na odgovornih delovnih mestih v gospodarstvu,

— da ima pravilen in aktiven odnos do samoupravnih družbene ureditve, s sposobnostjo za izvajanje samoupravnih odnosov in v razvitim čutom odgovornosti do dela in delavcev in z osebno poštenostjo.

Prijave z življenjepisom in dokazili o izpolnjevanju pogojev o šolski izobrazbi pošljite na naslov: INTEGRAL, TP VIATOR LJUBLJANA, TOZD TP Jesenice, Kidričeva št. 41/c, p. p. 47, z navedbo »za razpisno komisijo«, v roku 15 dni od dneva objave.

Kandidati bodo pisno obveščeni o sklepu delavskega sveta TOZD v 30 dneh po zaključenem razpisu.

APRIL

SL. MEČEN (ŽIGA) ILJUSIN

SL. SLOV. KAR. V. (FRANCIŠKO) JEZEZO V KANADI DEL. SREČNE GA APRILATA

NAS. M. ALPSKI SMUČAR

VERGILOV EP

MARCO TAJCEVIC

LAHEK JUŽNO-AMERIŠKI LES

ZELEZAR

PLATINA VOJAŠKI NOVINEL

TOVARNA VIJAKOV V LJUBLJANI

ZELEZAR

KRATEK POŽIREK

FILMSKA ZVEZDA V ZEDA

IGRALEC SERBE DEJJA

MORSKA OŽINANA MALAKI

LESKOVAL

JATCE

TEVRŠNI ORGANE KAMENA DOBA

SESTAVIL: RONNER

STAROSTA

UMETNO VLAJNO

MILANO

SISAK

PALESTIN. BOGINJA FLOBNOSTI VEK

REŽISER KULTURICA STANJINA DRUČKA

ROJ. KRAJ K. MARXA FLOSAR

PEVEC MINEO

PRODAJANJE

REKAV VZRODNI SIBIRI

AUGUST ŠENQA

MESTO V BOSNI

IGRALEK EMBERG

NAS. BIV. SH. SKA. KALEC (STANE)

PRIMEK IN ME. ANGEL BESEDA SOVEN'S V ST. ATEHAR

REŽISER KULTURICA STANJINA DRUČKA

PEREŽISKI POLITIK (ANIL) TEVRALO GOVEDO

NAS. RUDNIK Z. SREBRA VIOLINIST OZILM

OTOK V ALEUTH LANTAN

UMOR OČETA

POSREDNIK V ELEKTROTEHNIKI

DALMAT. Ž. IME

UDE LOTZE GRELEC CENTRAL KURTAJE

SL. SLOV. (FRIDERIK)

TELUR

ANTON JANŠA

ŽVALOV VALERIJA DUH IZ VIHARJA

KRAJ PRI BEGOVAKU TRENER MIAĐINIC

ŽAJRA-MENT. KATOLIS. CERKVE

BISKAPSKI E. OGISON

SPANIJA ZADNJE PREDIVO

MAJHNA ULICA

OSLOV GLAS

ANGLES. RAZIKOV. AFRIKE (JOHN)

ZIMSKE IGRE SOZD SLOVENSKE ŽELEZARNE

V soboto, 11. februarja so bile v organizaciji železarnice Jesenice zimske igre delavcev delovnih organizacij SOZD Slovenske železarnice. Tekmovanje je potekalo v treh panogah, in sicer v sankanju, veslanju in smučarskih tekih. Vsi udeleženci so se zbrali ob 9. uri v športnem parku. Od tu pa so odprli v Mojstrano in Planino pod Golico. Tekmovanje je potekalo hitro, za kar je potrebno pohvaliti organizatorje. Prav tako je bila razglasitev rezultatov že ob 14.30. Čestitati pa moramo tudi vsem, ki so zastopali železarno Jesenice, saj takega uspeha kot letos še ni bilo. Ekipo je bila železarna Jesenice v vseh panogah na prvem mestu.

REZULTATI — SMUČARSKI TEK
ŽENSKKE: DO 35 LET: 1. Saša Kofler 26.06.9, 2. Julijana Smolej 28.01.3, 3. Branka Lendero 30.46.2 — vse tri ZJ.
OD 35 DO 45 LET: 1. Berta Vidovšič ZR 14.03.7, 2. Pavla Bertonec Plamen Kropa 14.20.6, 3. Angela Juvača ZR 15.57.4, 4. Majda Horjak ZR 17.13.6; NAD 45 LET: 1. Vida Jelovčan ZJ 16.20.9.

MOŠKI DO 35 LET: 1. Franc Teraž ZJ 15.35.6, 2. Dušan Podlogar Veriga Lesce 15.48.7, 3. Miro Lebar ZJ 16.14.6, 4. Tone Djurič ZR 16.35.9, 5. Marjan Burger Veriga Lesce 17.07.2; OD 35 DO 45 LET: 1. Andrej Janša ZR 17.10.7, 2. Jože Uršelj ZR 18.45.3, 3. Mirko Klančar ZR 19.03.7, 4. Oto Sumev ZR 19.07.8, 5. Franc Čop Veriga Lesce 19.16.4; NAD 45 LET: 1. Franc Horvat ZJ 9.16.0, 2. Franc Lakota ZJ 9.46.5, 3. Anton Novak 9.53.7, 4. Frido Škumavc 10.06.7, 5. Jože Brence 11.43.1 — vsi trije Veriga Lesce;

EKIPNO ŽENSKKE: 1. Železarna Jesenice, 2. Železarna Ravne, 3. Plamen Kropa.

EKIPNO MOŠKI: 1. Železarna Jesenice, 2. Veriga Lesce, 3. Železarna Ravne.

VESELANJE:
ŽENSKKE NAD 45 LET: 1. Danica Benedik ZJ 40.88, 2. Breda Resman Plamen Kropa 45.78, 3. Mara Koman ZR 45.95, 4. Vida Jelovčan ZJ 1.08.07, 5. Mara Videm-

šek ZR 1.12.36; OD 35 DO 45 LET: 1. Olga Pervanja ZJ 37.69, 2. Milica Šega ZJ 40.24, 3. Simona Koren MI 41.43, 4. Anica Kavčič ZJ 41.65, 5. Marjana Čanžek ZS 44.96; OD 25 DO 35 LET: 1. Bogdana Hribar 1.01.38, 2. Marjana Svetina 1.08.38, 3. Nataša Zidan 1.12.39 — vse tri ZJ, 4. Silva Pisek Veriga Lesce 1.14.00, 5. Zdenka Štruc ZR 1.21.04; DO 25 LET: 1. Metka Koblar ZJ 53.68, 2. Erna Mikelc ZR 54.69, 3. Pika Mlačnik 56.29, 4. Renata Peternel 57.79, 5. Saša Kofler 58.40 — vse tri ZJ.

EKIPNO: 1. Železarna Jesenice 2.32.75, 2. Železarna Ravne 3.01.68 in 3. Železarna Store 3.17.20.

MOŠKI NAD 45 LET: 1. Adi Pustoslavšek ZR 34.78, 2. Tomo Šefanovič ZR 35.01, 3. Andrej Resman Plamen Kropa 34.32, 4. Janez Smolej 35.40, 5. Karel Razinger 36.40 — oba ZJ; OD 35 DO 45 LET: 1. Klavdij Mlekuž ZJ 32.25, 2. Stane Čatev ZS 32.80, 3. Božo Kero 33.70, 4. Anton Mlakar 33.74, 5. Peter Zupančič 33.89 — vsi trije ZJ; OD 25 DO 35 LET: 1. Janez Kovač 45.83, 2. Sašo Jekler 46.31, 3. Boris Pesjak 46.85, 4. Tone Albreht 47.35 — vsi ZJ, 5. Boris Kotnik ZR 47.43; DO 25 LET: 1. Sandi Peternel 46.06, 2. Bogdan Razinger 47.88, 3. Miloš Frek 47.89 — vsi trije ZJ, 4. Klemen Maklin ZR 47.90, 5. Jože Martinjak 48.20, 5. Janez Babič 48.20 — oba ZJ.

EKIPNO: 1. Železarna Jesenice 4.12.03, 2. Železarna Ravne 4.22.04, 3. Veriga Lesce 4.34.37.

SANKANJE: Moški: 1. Miha Peternel 1.08.61, 2. Martin Zvab 1.09.31, 3. Stane Horvat 1.12.61 — vsi ZJ, 4. Marjan Zdob ZR 1.15.27, 5. Roman Peternel 1.18.04.

EKIPNO: 1. Železarna Jesenice 3.30.53, 2. Železarna Ravne 3.53.88, 3. Železarna Store 4.15.94.

ŽENSKKE: 1. Sonja Vilman ZJ 1.19.21, 2. Jožica Laznik ZR 1.21.91, 3. Irena Smolej ZJ 1.23.13, 4. Berta Gostenčnik ZR 1.24.68, 5. Silva Dokl ZJ 1.25.83.

EKIPNO: 1. Železarna Jesenice 4.08.17, 2. Železarna Ravne 4.23.87, 3. Železarna Store 4.36.01.

baj

ZA »SVINJSKO GLAVO« IN »PRAŠIČKOVO GLAVICO«

Smučarski klub SVINJSKA GLAVA Španov vrh vabi mlade in stare, da se udeležijo smučarskega tekmovanja v maskah za svinjsko glavo in prašičkovo glavico v nedeljo, 4. marca. Udeleženci, ki bodo nastopili, naj se prijavijo organizacijskemu odboru po pošti Jesenice — poštni predal 8.

JESENICE : SALONIT 78:49 (38:27)

Kljub dolgemu premoru med prvim in drugim delom lige so Jeseničanke tudi v soboto, 11. februarja, pokazale dobro igro in visoko premagale sovratnice. Sicer so potrebovale en polčas, da so spet našle svojo igro, vendar zmaga ni bila vprašljiva.

V prvem polčasu sta odlično zaigrali Vrdoljakova in Vuleta, v nadaljevanju pa sta se razigrali tudi Vavpotičeva in Ulčarjeva, nato pa so v igro vstopile mlajše igralke, ki so z atraktivno igro še povečale razliko v koših. Izkazale so se predvsem Smolejeva, Deretičeva, Krznaričeva in Barteljeva.

JESENICE: Vrdoljak 22, Vavpotič 20, Vuleta 12, Ažman 8, Ulčar 2, Deretič 2, Krznarič 6, Smolej 6.

Košarkarski klub Jesenice na pobudo simpatizarjev organizira v soboto, 3. marca, enodnevni izlet v Mursko Soboto z ogledom košarkarske tekme.

Odhod avtobusa z Jesenic ob 5. uri. Vožnja skozi Kamnik, Domžale, Celje in Maribor do Radencev. Namestitve tekmovalcev v hotelu Radin. Počitek in možnost kopanja v hotelskem bazenu. Kosilo bo v hotelu. Po kosilu prevoz do Gornje Radgone, ogled vinske kleti s poskušnjo peničnih vin. Vožnja do Murske Sobotice, ogled košarkarske tekme in povratek proti domu.

Cena na osebo je 2.70,00 din. Všet je avtobusni prevoz, hotelske usluge in vstopnine po programu in organizacija izleta. Prijavite se lahko pri Ljubi KORBAR, prodajalna Alpina, Titova 81, Jesenice, tel. 81-147.

SMUČARSKI SKOKI

Prvi teden v februarju so se v smučarskih skokih za prvenstvo Gorenjske pomerili pionirji in cicibani. Delavci TVD Partizan in OZSO Jesenice so skupaj s smučarskim klubom Bled pripravili v Begunjah gorenjsko prvenstvo za starejše in mlajše pionirje. Tekma je bila v sredo, 1. februarja. Po nesrečnem naključju so bili vremenski pogoji izredno neugodni. Bila je gosta megla in močno je snežilo. Sodelovalo je 45 smučarjev skakalcev iz petih gorenjskih klubov, najuspešnejši pa so bili mladi Zirovničani, saj so na domačem terenu osvojili oba naslova.

Med starejšimi pionirji je zmagal Marjanovič pred Dobnikarjem iz Kranja. Kaltenekar je bil sedmi in Matjaž Košelnik deseti.

Mlajši pionir Petek, doma je iz Lesc, na vseh tekmovanjih nabira zmage v svoji starostni kategoriji, to je med mlajšimi pionirji. Tako je tudi v Begunjah zmagal pred Komovcem — Triglav Kranj. Tretji je bil Gasperin, osmi Legat, deveti Modričan, enajsti Kapus. Blejca Triplet in Ulčar sta se uvrstila na 12. in 22. mesto. Prvi uradno izmerjen rekord prenovljene skakalnice v Begunjah je kot predskakalec postavil z 39 metri Kopač iz Zirov.

Gorenjsko prvenstvo za cicibane so v nedeljo, 5. februarja, pripravili Tržičani. V Sebenjah je nastopilo okoli petdeset najmlajših, med katerimi je bilo to tudi največ Zirovničanov, ki so sodelovali tudi z ekipo začetnikov in s sekcijo iz Begun.

Med starejšimi cicibani je zmagal Zupan iz Kranja, odlični drugi pa je bil Ludvik Košelnik, medtem ko so se ostali Zirovničani odrezali pod pričakovanjem. Deveti je bil Matej Kaltenekar, 10. Ravnik, 11. Terek, 15. Sedovnik, 18. Tomažević in 20. Mali. Cicibana SK Bled Polanc in Prskalo sta se uvrstila na peto in trinajsto mesto. Sodeloval je tudi Dolhar iz smučarskega društva Rateče. Bil je odlični tretji.

Med mlajšimi cicibani so bili najboljši tekmovalci iz Zirov, zmagal pa je Martink. Od Zirovničanov je najbolj ugodno presenetil Bukovec na sedmem mestu, 14. je bil Kajdiž, 15. Zupan, 16. Pravdič, 19. Kokalj in 21. Trček. Blejec Franc se je uvrstil na enajsto mesto.

Del ekipe Zirovnice — Jesenice se je udeležil meddržavnega tekmovanja za pokal Ithana. Čeprav ni bilo nekaterih najboljših, med njimi Kranjčanov in Ljubljancev, so se Zirovničani izvrstno odrezali. Med mlajšimi pionirji je bil prvi Petek, drugi Gasperin, tretji Kapus, peti Modričan, šesti Legat, deseti Matjaž Vovk. Nastopilo pa je 22 tekmovalcev. Med starejšimi pionirji se je tokrat izkazal z zmago Matjaž Košelnik, v konkurenci članov pa je bil Justin četrti.

M. G.

SINDIKALNO SANKANJE

V soboto, 11. februarja, so bile v Javor-niškem rovtu sindikalne sankanje v smučarske tekme, ki jih je organiziral sindikalni odbor TOZD Profilarna Javor-nik. Prve tri najhitrejša sankanje so bile Jana Kos, Helena Klokočnik in Slava Karlin, najhitrejši sankanji pa so bili Jan-ko Smolej, Alojz Markelj in Anton Legat. Moški so se pomerili tudi v veslanju, kjer so bili najboljši: Drago Lavtižar, An-ton Legat in Janez Novak. Kot poročajo dopisniki, so se do dobrega nasmečali tudi otroci tekmovalcev, gledalci pa so imeli enkratno priložnost, da so lahko gledali ekskluzivni ženski nastop v prostem spu-stu.

ml

PRIVLAČNO HOKEJSKO SREČANJE

V ponedeljek, 20. januarja, se bosta v hokejski dvorani v Podmežakli ob 19. uri srečali moštvi

ZLATA SELEKCIJA : JUGOSLOVANSKA ALPSKA REPREZENTANCA

V moštvo zlate selekcije bodo nastopili: Cerar, Danev, Oblak, Albreht in drugi, v moštvo jugoslovanske alpske reprezentance pa: Vogrin, Križaj, Fran-ko, Strel, Kuralt, Benedik in ostali. Sodelovala pa bodo tudi »lačni« Franc, Švejk-Rifle in Tof na drsalkah, ki jim bodo na »ledu« pomagali še nekateri drugi.

MEDNARODNI SMUČARSKI »TEK TREH DEŽEL«: KRANJSKA GORA — TRBIŽ — PODKLOŠTER, 26. FEBRUARJA

Turistični društvi Kranjska gora in Trbiž in obmojno telovadno društvo Podklošter vabijo rekreativce — moške in ženske, stare nad 18 let, v nedeljo, 26. februarja, na »tek treh dežel«. Start bo skupinski v dveh jakostnih skupinah, ki startata ob istem času, in sicer ob 9. uri za hotelom Kompas v Kranjski gori. Pravico starta v prvi skupini ima prvih 200 uvrščenih v letu 1983.

Progra poteka iz Kranjske gore prek Rateč in državne meje, mimo Bele peči proti avstrijski meji in naprej do Selc nad Podkloštom. Dolga je 30 km, časovni limit pa je pet ur in 30 minut.

Prijavnina znaša 600,00 din, vplačati pa jo je treba do 20. februarja na naslov: Turistično društvo Kranjska gora, po pošti nakaznici ali pri blagajni društva vsak dan od 8. do 19. ure. Delovne organizacije in športna društva lahko nakažejo prijavnino skupinsko na piščali račun društva 51530-678-81498. Pri plačilu je potrebno navesti natančen naslov in letnico rojstva tekmovalca oz. tekmovalcev. Naknadnih prijav ni, zato vseh, ki se bodo prijavili po 20. februarju, ne bomo mogli upoštevati.

Vsak udeleženec teka prejme: značko »teka treh dežel«, startno številko in vrečo za obleko, etui za potni list, diplomu in listo z rezultati.

S prijavnino bo organizator pokril tudi stroške avtobusnih prevozov na relaciji Podklošter—Trbiž—Kranjska gora, prevoz garderobe na relaciji Kranjska gora—Podklošter in oskrbo pri okrepčevalnicah ob progi in na cilju.

OD 24. DO 26. FEBRUARJA BO LETOŠNJI ZIMSKI POHOD NA STOL

Le še teden dni nas loči od letošnjega tradicionalnega, tokrat že 19. zimskega spominskega pohoda na Stol. Stopinje v snegu, ki bodo ostale za našimi izkušeni alpinisti in gorski reševalci, bodo ponovno kazipoti tisočim udeležencem, ki bodo s svojo prisotnostjo na poseben način počastili veliki dogodek na Stolu 20. februarja leta 1942, ko se je Jeseniška četa pod vodstvom Poldeita Stražišarja spopadla z močnejšim okupatorjem. Ta junška borba se je še posebno vtisnila v spomin članom alpinističnega oddelka Planinskega društva Jesenice, ki so bili pred 22. leti pobudniki in organizatorji prvega spominskega pohoda na najvišji vrh Karavank v počastitev 20-letnice bitke.

Vreme prvemu junakom pohoda, med njimi so bili predvsem alpinisti in preživeli udeleženci bitke, ni bilo naklonjeno, saj so se na vrh prebijali v pravem viharju. Takrat so po uspelem vzponu na pogorišče nekdanje Prešernove kočice dali pobudo za gradnjo nove. Ta velika želja se je čez nekaj let uresničila. Danes na tem mestu stoji prenovljena in povečana kočica.

Že prvi pohod je imel velik odmev med ljubitelji planin in gora, takratni udeleženci pa brez dvoma niso razmišljali o tem, da bo prav ta pohod čez nekaj let postal ena osrednjih zimskih spominskih prireditev. Spomin na to junško bitko torej živi naprej v plemenitih srcih tisočev najbolj zvestih planincev, ki imajo praktično že več mesecev začrtan jasen cilj: februarja na zimski spominski pohod v Karavanke. Stalnim pohodnikom so se pred leti priključili še mladi, saj so pohod razširili še za en dan. Tako se sedaj najprej podajo na pot učenci osnovnih in srednjih šol do Valvasorjevega doma. Zanje je to resnično velika zgodovinska učna ura. Na mestu dogodka lahko dojamemo veličino te bitke in drugih junštev svojih prednikov v težkih dneh naše revolucionarne preteklosti, saj so jim bili mnogi med njimi po letih enaki.

Letošnji, torej že 19. pohod, bo v dneh od 24. do 26. februarja. Čeprav je program že ustaljen in tudi tokrat skorajda nespremenjen, vendar zapišimo nekaj podrobnosti. Prvi dan, torej v petek, bo najprej pohod šolske mladine iz radovljiske in jeseniške občine do Valvasorjevega doma. Ob 11. uri bo spominska svečanost. V soboto in nedeljo bo pohod ostalih udeležencev na vrh Stola. Oba dneva bodo udeleženci lahko odšli na pot ob 5.30 izpred Valvasorjevega doma. Tam bodo tudi prejeli kontrolni kupon, ki ga bodo pri Prešernovi koči na Stolu zamenjali. Vrtni li ga bodo gostilni pod Stolum v Zirovnicah, kjer bo tudi letos delal del tehničnih služb.

V spomin na bitko na Stolu bo oba dneva ob 12. uri pri Valvasorju proslava s kulturnim programom, krajša slovesnost pa bo tudi na Stolu ob plošči padlega junaka februarke bitke Joža Kodra. Zadnji pohodniki bodo na pot lahko odšli ob 11. uri.

Pot bodo utrdili in označili z zastavicami alpinisti in gorski reševalci. Vsak udeleženec bo za enkratno udeležbo na pohodu prejel izkaznico in brnasto značko, za trikratno udeležbo srebrno in za petkratno zlato značko. Z desetkratno udeležbo pa bo vsakdo prejel posebno plaketo in proslavi pri Valvasorjevem domu.

Tudi letos ob neugodnih snežnih razmerah pohoda na vrh Stola ne bo, temveč po planinah pod Stolum. Odločitev o tem, ali je pot na vrh varna, bodo sprejeli gorski reševalci in delavci milice v četrtek, 23. februarja, ko bodo pregledali poboja Karavank pod Stolum. Njihova odločitev bo dokončna, saj v primeru ledene poti ali drugih nevarnosti pohoda na vrh ne bo. To poudarjamo zato, ker so se že razširile govorice, da letos organizatorji načrtujejo, da bi bil po nekaj letih pohod tokrat vendarle spet na vrh Stola. Ob tem ni treba posebej poudarjati, da se pohoda vsako leto udeleži več tisoč pohodnikov in nemogoče je zagotoviti varno pot na poledenelih pobočjih ali v slabem vremenu. Natančna informacija, po kateri varianti bo pohod potekal, bo objavljena v petek, 24. februarja, v sredstvih javnega obveščanja.

Priprave za pohod tudi letos vodi in usklajuje posebni odbor, ki deluje pri občinskem odboru ZZZB NOV Jesenice in koordinacijskem odboru planinskih društev jeseniške občine. Z nekaterimi drugimi podrobnostmi o letošnjem pohodu pa vas bomo seznanili prihodnji teden.

J. R.

27. OBČINSKO TEKMOVANJE ZA POKAL MARŠALA TITA

V petek, 10. februarja, je bilo v šahovskem domu na Jesenicah 27. občinsko prvenstvo v šahu za pokal maršala Tita. Štiričlanske ekipe in dve rezervni so bile lahko sestavljene po kakršnikoli pripravnosti (klubski, sindikalni, krajevni, JLA, ustanove itd.). Prijavilo se je deset ekip. Po pričakovanju je prvo mesto zasedla ekipa železarnice Jesenice 32 točk (Lado Krnjak, Janez Pavlin, Franc Raynč in Anton Krnjak). Za drugo, tretje in četrto mesto pa se je vnel hud boj. Največ moči je imela ekipa krajevne skupnosti Mirka Roglja-Petka z osvojenimi 23,5 točke. Tretje in četrto mesto sta si delili z 21,5 točke Carina Jesenice in TOZD Remontne delavnice Železarnice. Sledili so: 5. delovna skupnost KSI 19 točk, 6. Tehnični biro Jesenice 17 točk, 7. Vatrostalna 14,5 točke, 8. TOZD Žičarna Železarnice 12,5, 9.

Vzdrževanje ZIC 8,5 in 10. pionirska ekipa OS Prežihov Voranc 8 točk. Pionirska ekipa OS Prežihov Voranc, okrepljena z Markom Pazlarjem (OS Tone Čufar) je sicer zasedla zadnje mesto, a so pokazali, da znajo igrati šah: Poželi so pohvale in priznanja od svojih nasprotnikov — starejših šahistov. Presenetili pa so ekipo Carine Jesenice in z njo igrali neodločeno 2:2, kar je ekipi Carine onemogočilo osvojitve drugega mesta.

Pravico nastopa na regionalnem gorenjskem prvenstvu sta si tako priborili ekipi: šahovsko društvo Jesenice (Železnik, Soklič, Kosmač, Kokošar in Rodman), ki ima pravico direktnega nastopa in ekipa železarnice Jesenice kot občinski prvak.

Pravico nastopa na regionalnem gorenjskem prvenstvu sta si tako priborili ekipi: šahovsko društvo Jesenice (Železnik, Soklič, Kosmač, Kokošar in Rodman), ki ima pravico direktnega nastopa in ekipa železarnice Jesenice kot občinski prvak.

Pravico nastopa na regionalnem gorenjskem prvenstvu sta si tako priborili ekipi: šahovsko društvo Jesenice (Železnik, Soklič, Kosmač, Kokošar in Rodman), ki ima pravico direktnega nastopa in ekipa železarnice Jesenice kot občinski prvak.

Pravico nastopa na regionalnem gorenjskem prvenstvu sta si tako priborili ekipi: šahovsko društvo Jesenice (Železnik, Soklič, Kosmač, Kokošar in Rodman), ki ima pravico direktnega nastopa in ekipa železarnice Jesenice kot občinski prvak.

Pravico nastopa na regionalnem gorenjskem prvenstvu sta si tako priborili ekipi: šahovsko društvo Jesenice (Železnik, Soklič, Kosmač, Kokošar in Rodman), ki ima pravico direktnega nastopa in ekipa železarnice Jesenice kot občinski prvak.

Pravico nastopa na regionalnem gorenjskem prvenstvu sta si tako priborili ekipi: šahovsko društvo Jesenice (Železnik, Soklič, Kosmač, Kokošar in Rodman), ki ima pravico direktnega nastopa in ekipa železarnice Jesenice kot občinski prvak.

Pravico nastopa na regionalnem gorenjskem prvenstvu sta si tako priborili ekipi: šahovsko društvo Jesenice (Železnik, Soklič, Kosmač, Kokošar in Rodman), ki ima pravico direktnega nastopa in ekipa železarnice Jesenice kot občinski prvak.

Pravico nastopa na regionalnem gorenjskem prvenstvu sta si tako priborili ekipi: šahovsko društvo Jesenice (Železnik, Soklič, Kosmač, Kokošar in Rodman), ki ima pravico direktnega nastopa in ekipa železarnice Jesenice kot občinski prvak.

Pravico nastopa na regionalnem gorenjskem prvenstvu sta si tako priborili ekipi: šahovsko društvo Jesenice (Železnik, Soklič, Kosmač, Kokošar in Rodman), ki ima pravico direktnega nastopa in ekipa železarnice Jesenice kot občinski prvak.

Pravico nastopa na regionalnem gorenjskem prvenstvu sta si tako priborili ekipi: šahovsko društvo Jesenice (Železnik, Soklič, Kosmač, Kokošar in Rodman), ki ima pravico direktnega nastopa in ekipa železarnice Jesenice kot občinski prvak.

Pravico nastopa na regionalnem gorenjskem prvenstvu sta si tako priborili ekipi: šahovsko društvo Jesenice (Železnik, Soklič, Kosmač, Kokošar in Rodman), ki ima pravico direktnega nastopa in ekipa železarnice Jesenice kot občinski prvak.

Pravico nastopa na regionalnem gorenjskem prvenstvu sta si tako priborili ekipi: šahovsko društvo Jesenice (Železnik, Soklič, Kosmač, Kokošar in Rodman), ki ima pravico direktnega nastopa in ekipa železarnice Jesenice kot občinski prvak.

Pravico nastopa na regionalnem gorenjskem prvenstvu sta si tako priborili ekipi: šahovsko društvo Jesenice (Železnik, Soklič, Kosmač, Kokošar in Rodman), ki ima pravico direktnega nastopa in ekipa železarnice Jesenice kot občinski prvak.

Pravico nastopa na regionalnem gorenjskem prvenstvu sta si tako priborili ekipi: šahovsko društvo Jesenice (Železnik, Soklič, Kosmač, Kokošar in Rodman), ki ima pravico direktnega nastopa in ekipa železarnice Jesenice kot občinski prvak.

Pravico nastopa na regionalnem gorenjskem prvenstvu sta si tako priborili ekipi: šahovsko društvo Jesenice (Železnik, Soklič, Kosmač, Kokošar in Rodman), ki ima pravico direktnega nastopa in ekipa železarnice Jesenice kot občinski prvak.

Pravico nastopa na regionalnem gorenjskem prvenstvu sta si tako priborili ekipi: šahovsko društvo Jesenice (Železnik, Soklič, Kosmač, Kokošar in Rodman), ki ima pravico direktnega nastopa in ekipa železarnice Jesenice kot občinski prvak.

Pravico nastopa na regionalnem gorenjskem prvenstvu sta si tako priborili ekipi: šahovsko društvo Jesenice (Železnik, Soklič, Kosmač, Kokošar in Rodman), ki ima pravico direktnega nastopa in ekipa železarnice Jesenice kot občinski prvak.

Pravico nastopa na regionalnem gorenjskem prvenstvu sta si tako priborili ekipi: šahovsko društvo Jesenice (Železnik, Soklič, Kosmač, Kokošar in Rodman), ki ima pravico direktnega nastopa in ekipa železarnice Jesenice kot občinski prvak.

Pravico nastopa na regionalnem gorenjskem prvenstvu sta si tako priborili ekipi: šahovsko društvo Jesenice (Železnik, Soklič, Kosmač, Kokošar in Rodman), ki ima pravico direktnega nastopa in ekipa železarnice Jesenice kot občinski prvak.

Pravico nastopa na regionalnem gorenjskem prvenstvu sta si tako priborili ekipi: šahovsko društvo Jesenice (Železnik, Soklič, Kosmač, Kokošar in Rodman), ki ima pravico direktnega nastopa in ekipa železarnice Jesenice kot občinski prvak.

Pravico nastopa na regionalnem gorenjskem prvenstvu sta si tako priborili ekipi: šahovsko društvo Jesenice (Železnik, Soklič, Kosmač, Kokošar in Rodman), ki ima pravico direktnega nastopa in ekipa železarnice Jesenice kot občinski prvak.

Pravico nastopa na regionalnem gorenjskem prvenstvu sta si tako priborili ekipi: šahovsko društvo Jesenice (Železnik, Soklič, Kosmač, Kokošar in Rodman), ki ima pravico direktnega nastopa in ekipa železarnice Jesenice kot občinski prvak.

RF

PRVAKA V SANKANJU TOZD JEKLARNA IN DELOVNA SKUPNOST E-TKR-NG

V nedeljo, 5. februarja, je pri Savskih jamah potekalo prvenstvo Železarnice v sankanju. Udeležba je bila odlična, saj je nastopilo 166 tekmovalcev, od tega 40 žensk.

Tekmovanje je trajalo štiri ure in zato je bila udeležba pri razglasitvi rezultatov skromna. Veliko je bilo tudi pripomb glede propozicij tekmovanja, saj ni bilo natančno razloženo, s kakšnimi sankami se lahko tekmuje. Prav tako ni bilo sodnika ali komisije, ki bi reševala to vprašanje. Trije tekmovalci so bili diskvalificirani, njih pa zaradi sani. S takim načinom sojenja ne bomo povečali udeležbe, ampak jo samo zmanjšali, kar lahko pričakujemo že naslednje leto.

REZULTATI:
ŽENSKKE DO 35 LET: 1. Metka Koblar, E-TKR-NG, 1.22.64, 2. Irena Smolej, Jeklarna, 1.24.24, 3. Zdenka Pšenica, E-TKR-NG, 1.25.85, 4. Francka Marinkovski, E-TKR-NG, 1.26.57, 5. Silva Dokl, HI, valj. Bela, 1.26.99, 6. Sonja Vilman, Žičarna, 1.28.76, 7. Bogdana Hribar, ETN, 1.31.70, 8. Mojca Smolej, ETN, 1.32.32, 9. Darinka Lahajnar, Jeklarna, 1.33.13, 10. Milana Vister, Jeklarna, 1.34.15 itd.

ŽENSKKE NAD 35 LET: 1. Dragica Pust, E-TKR-NG, 1.32.29, 2. Vera Aubar, Livarna, 1.34.37, 3. Helena Luznar, KO-FL, 1.38.74, 4. Andreja Mahnič, E-TKR-NG, 1.44.72, 5. Marinka Preželj, Žičarna, 1.45.04, 6. Roža Koselj, Strojne delavnice, 1.50.04, 7. Valerija Jelševar, HI, valj. Bela, 1.53.29, 8. Olga Pervanja, Valj. bl. štel, 1.53.31, 9. Vika Novak, E-TKR-NG, 1.57.87, 10. Metka Ravnik, KSI, 2.10.08.

MOŠKI NAD 45 LET: 1. Drago Dokl, Jeklarna, 1.18.46, 2. Janez Smolej, Valj. bl. štel, 1.18.72, 3. Stane Horvat, Veklovec, 1.20.22, 4. Dominik Soklič, Jeklarna, 1.24.30, 5. Peter Klemenc, Strojne del, 1.26.26, 6. Štefan Kernc, Jeklarna, 1.26.56, 7. Franc Legat,